

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

— o —

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmánya által kiküldött
lapbizottság felügyelete mellett

szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

1905. október hó.

X. FÜZET.

XLIV-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 15-ik napján.

Ára egy évre, azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 8 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évdíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám.

(Telefon : 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő.

“Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása Budapest, Üllői-út 25.

A kontinens régi jó hírnevű vállalata.

Elsőrendű megbízható bevásárlási forrás!

(5. II. 2.)

STAINER GYULA

os. és kir. udvari szállító

első körmei di magyar magpergető
gyára és erdészeti magkereskedése

KÖRMEND (Vasmegeye).

☛ Rendeléseket őszi szállításra már most előjegyzésbe veszek. ☛

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Ajánl:
Kocsános, kocsántalan,
cser és amerikai vörös
tölgymakkot.

Gyümölcs-, lombfa- és tüle-
velű magvakat, továbbá
mindennemű tülelevelű, lomb-
facsemetéket, gyümölcs-
vadoncz és élősövényeket.

Mindenféle diszfenyőket
változó színezetű fajban.

Számos kiállítások, díszoklevelek stb.

SEIFERT JÓZSEF

os. és kir. udvari fegyverszállító
POZSONY, Halászkapu-utca 4. sz.

Interurban telefon 252.

521. (12-4)

Interurban telefon 252.

Ajánlja dus raktárát **Henri Pieper** eredeti **DIANA FEGYVEREK**BŐL, ugyazinte
célszerű **HEMMERLE**-féle fegyverekből, **J. P. Sauer und Sohn** cég **KRUPP**
FRIGYES-féle különleges acélesővű fegyverekből, eredeti gyári áron.

LEGUJABB Browning-féle önműködő ismétlő serét-vadászfegyver,
12 öbnagyságu, eredeti gyári áron azaz 225 koronaért nálam kapható.

Cs. és kir. állami áruda által osztrák-magyar füstnélküli I. számú vadászati
és tárcsa-lóporral töltő töltények, továbbá szál-
litok minden fajta **kész vadásztöltényeket** mindenkor pontosan és frissen töltve minden
kaliberűhöz a legolcsóbb áron.

Vadászati, utazási és sportkülönlegességek. ♥ **Saját lövőide.**

A **pozsonyi** második mezőgazda-
sági országos **kiállítás** alkalmából **vadászfegyvereim** és vadász eszközök az egye-
dül aranyérmert nyertek.

1905. OKTÓBER HÓNAP

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

XLIV. ÉVF.

KÖZLÖNYE

X. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hónap 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz., II. em.

ss A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének. ss

(Telefon: 37—22.)

Felső erdészeti szakoktatásunk kérdései.

(A főiskola székhelyének áthelyezése. — Erdészeti doktorátus.)

Az Erdészeti Lapok augusztusi füzete közölte a bányászati és erdészeti főiskola tanári karának emlékiratát, amely a főiskola székhelyének áthelyezését sürgeti. Az emlékirat szövege ugyan az Országos Bányászati és Kohászati Egyesülethez fordul, de a tanári kar azt külön átírat kíséretében az Országos Erdészeti Egyesületnek is megküldötte.

Ezzel az emlékirattal a főiskola tanári kara újra napirendre tűzte azt a kérdést, amelyben az 1896. évi országos erdészeti gyűlés és ennek keretében az Országos Erdészeti Egyesület már határozott állást foglalt, kimondván akkor Horváth Sándor magas színvonalú és meggyőző érvelése alapján, „*hogyan a selmeczi erdészeti akadémiát jelenlegi szervezete mellett és jelenlegi székhelyén nem tartja alkalmasnak arra, hogy a tanítás az erdészeti tudományok fejlesztése és az erdészeti irodalom művelése terén*

ezentul reá váró feladatoknak sikeresen megfelelhessen s ennél fogva szükségesnek tartja, hogy az erdészeti szakoktatás a bányászati szakoktatástól teljesen elválasztassék és az erdészeti szakoktatás részére a fővárosban egyetemi szintvonalon álló, minden szükséges segédeszközzel kellően felszerelt önálló erdészeti főiskola létesíttessék“.

Az 1896. évi erdészeti kongresszus tehát tovább ment, mint a főiskolai tanári kar mostani emlékirata, amennyiben nemcsak a székhely áthelyezését kívánja, hanem ezenfelül az erdészeti oktatásnak a bányászattól való teljes elkülönítését is. A székhely kérdésében azonban teljesen fedi egymást a két álláspont. Nem tudjuk, hogy a tanári kar az áthelyezés kérdése mellett miért nem tette a két heterogen természetű szak természetellenes és káros kapcsolatának szintén kívánatos, sőt az erdészeti oktatás szempontjából éppenséggel felette szükséges elkülönítését már most szóvá, de ez a körülmény bennünket, a kiket a tanári karnál esetleg figyelembe jövő tekintetek nem veszélyeznek, nem gátolhat meg annak a kijelentésében, hogy az 1896-ban elfoglalt álláspontot ma is a maga teljességében, csorbitatlanul valljuk magunkénak, tehát a székhely áthelyezésén kívül az erdészeti oktatás önállósítását, vagy legalább is más, az önálló fejlődést nem veszélyeztető, természetszerűbb kapcsolatba hozatalát követeljük.

A tanári kar memoranduma a főiskolát mint egészet tekintvén, az erdészeti szakoktatás speciális szempontjaira nem terjed ki azzal a részletességgel, a melyet óhajtottunk volna s ezzel talán néhány évtől fosztotta meg önmagát. De így is teljesen meggyőző érvelése s részünkről csak néhány kevés megjegyzést óhajtunk a felvetett kérdéshez fűzni, a melyet annak idején Horváth Sándor oly kimerítően és tárgyilagosan tárt fel előttünk.

Ha a gyakorlati életben megfordulva azt a sajnálatos fásultságot, azt a megrögzött közönyt látjuk, a melylyel a fiatalabb erdész-generáció saját szakmájával, annak irodalmával, sőt a hozzá legközelebb fekvő mindennapi dolgával szemben viselkedik, lehetetlen fel nem ismernünk ennek egyik, ha nem is egyedüli okát abban a kicsinyes, minden magasabb szellemi impulzustól ment környezetben, a melyben az erdészhallgató azon éveit tölti, amikor lelke teljes fogékonysággal bír minden iránt s így a magasabb törekvések iránt is, ha az, amit maga körül lát, ezeket benne felköltheti. Abban a csendes, szerencsétlen terepviszonyokkal bíró városkában azonban, a hol a fejlődés minden feltétele hiányzik és az elfogulatlan szemlélő csak a sajnálatos visszamaradás, sőt visszafejlődés jeleit látja, a hol minden ellenkező állítás daczára vajmi kevés nyomát látjuk annak az egészséges fejlődésnek, a mely sok más vidéki városunkat jellemzi, vajjon nyomtalanul marad-e ez a mai korba nem illő környezet az ifju lélekre? Hacsak a szülői házból nem hozza az ifju a törekvésnek, a nemes ambíciónak igen nagy készletét magával, Selmeczbánya a maga kicsinyes állapotával, kevéssé egészséges társadalmi viszonyaival, füstös, piszkos korcsmáival bizonyára nem fejlesztí ki azt benne.

A legtöbben kisebb helyekről, falvokról származnak oda s onnan ismét visszakerülnek valamely erdészlak csendes magányába. Vajjon honnan vegyék ezek azt az általános látkört, amelyet sem a középiskola, de a felső szakoktatás sem nyújthat teljesen, hanem csupán a mindennapi környezet meg-megisméltő benyomásai.

S erre a szélesebb látkörre elengedhetetlen szüksége van az erdésznek. Csak ilyennel felruházva, általa érzéket nyerve a mai közgazdaság kívánalmái iránt, fogja hivatását

ennek keretében betölthetni. Szükségünk van erre a magasabb foku általános műveltségre és szélesebb látkörre nemcsak azoknál, akik különben is hivatottsággal bírnak arra, hogy szakmájukban majdan vezető szerepre jussanak s mint ilyenek a legexponáltabb helyeken küzdjenek annak érdekeiért, hanem szükségünk van erre azoknál is, akiket sorsuk arra rendelt, hogy életüket a vidék kisebb, félreesőbb helyein töltsék.

Az erdész a népünk gazdasági elmaradottsága elleni küzdelemben rendkívül sokat tehet, a nép lelkületére és gazdasági viszonyaira rendkívül nagy befolyást gyakorolhat, de csak úgy, ha tullát a lakhelyét környező hegyek gerinczein, ha összehasonlítást tehet más viszonyokkal, ha a jobb felé való törekvés csiráját ifju korában magába vette. De azon a nagy érintkezési felületen is, amelyen az erdőgazdaság más gazdasági ágakkal érintkezik s amely legtöbbször az ellentétes érdekek küzdőtere, az erdőgazda helyét csak úgy töltheti be igazán, ha szakismeretei mellett a nagyobb látókört, a mai közgazdaságnak sokszor szövevényes problémái iránti helyes érzéket állithatja csatarendbe.

Ezek a tekintetek szerény nézetünk szerint előbbre valók, mint a gyakorlati bemutatás érdeke, amely a kellő mértékig Budapesten is megóvható s amelyre nézve Selmezbánya is, ami a közvetlen közelében fekvő, könnyen elérhető erdőket illeti, vajmi keveset nyújt, sőt határozottan alkalmas arra, hogy helytelen gazdasági képek verjenek gyökeret a hallgatókban (pl. a hodrusi völgy egykor gyönyörű jegenyefenyveseinek kihasználási módja).

Ne érveljen ezzel szemben senki sem azzal, hogy az erdészt hivatása a vidékre szólítván, ott is kell iskoláit végeznie, hogy helyes képet nyerjen jövőendő működési köréről. Arról, hogy az erdészeti főiskolába lépő ifju hiva-

tásáról képet nyerjen, tulajdonképen csak úgy lehetne gondoskodni, ha a főiskolát megelőzően bizonyos ideig tartó gyakorlati alkalmazást kötnénk ki, ami azonban eddig sem volt s nézetünk szerint a jövőben sem elkerülhetlen. Mi ellenkezőleg azt állítjuk, hogy éppen azért, mert a legtöbb erdészt hivatása a kisebb vidéki helyekhez köti, éppen ezért szükséges, hogy legalább főiskolai éveit olyan helyen töltsse, ahol a középiskolában szerzett általános műveltségét kiegészítheti, ahol a lüktető tudományos és közgazdasági életet látva, nem a maradiság, hanem a haladás harcosává edződik, amivel biztosítékot nyer a nemzet arra nézve, hogy a jövőben helyrehozzanak azok a nagy gazdasági hibák s az a viszonylag nagy elmaradottság, amelyet többek között az erdészet terén is észlelhetünk a művelt külfölddel szemben.

Hiszen behizelgő és megnyerő az a gondolat, hogy engedve a bennünk élő kegyeletes érzésnek, ne szólaljunk fel az ellen a város ellen, amelyben az eddigi erdészgenerációk s mi magunk is főiskolai nevelésüket nyerték, csak hogy ily dologban nem dönthet egy város érdeke, nem dönthetnek az érzelmek, a hagyományok, hanem az általános közérdek és az ebből kiinduló rideg mérlegelés.

Szivesen elismerjük Selmecz- és Bélabánya városok jóra való törekvéseit s tudjuk, hogy nem a város vezetőségén mulik, ha a kedvezőtlen fekvés, a bányászat teljes hanyatlása és az anyagi viszonyok mostohasága minden törekvésüket meddővé teszi. Nekünk azonban a visszamaradás el nem vitatható tényét kell elhatározásaink, óhajaink alapjául venni s ez arra vezet, hogy az erdészeti főiskola áthelyezésének mielőbbi keresztülvitelét szorgalmazzuk.

Fenn főleg a hallgatók szempontjából szemléltük az

áthelyezés kérdését. Nem kevesebb figyelmet igényel azonban a tanári kar érdeke is, a mely elvégre is azonos a főiskolai szakoktatás érdekével. A selmeczi tanári kar ma teljesen izolált minden más tudományos és gyakorlati szakkörtől. A tanárok nélkülözik azt a közvetlenebb kapcsolatot, úgy a tudományos körökkel, mint a gyakorlati szakköörökkel, a mely annyira szükséges, hogy úgy tudományos működésükben, mint a gyakorlati erdőgazdaság törekvéseinek az előadások terén való kellő figyelembevételében mindenkor és feltétlenül a kor színvonalán maradjanak és újabb meg újabb ösztönzést nyerjenek a haladásra. Ha mostanában valamelyik selmeczi tanár bármely fővárosi tudományos körben, amint azt voltaképpen az eddiginél sűrűbben kellene tenniök, előadást akar tartani, vagy másnak előadását akarja meghallgatni, költséges és időrabló utazásra van szüksége — s itt idegenként fog fogadtatni.

S vajjon nem ejthet-e gondolkodóba, ha egyes, a tanári állásra alkalmasnak vélt egyének, amint hallomás szerint a bányászatnál, s talán az erdészetnél is megtörtént, a tanári állás elfogadását visszautasították, mert nem voltak hajlandók Selmeczbányán élni, a hol egyebektől eltekintve, a maguk és családjuk egészségét s gyermekeik nevelését nem látták kellően biztosítva; s a hol nem remélhették azt sem, hogy valamennyire elfogadható lakást kapjanak.

Vajjon ez, feltételezve, hogy az illetők tényleg reá termettek voltak a tanári állásra, nem a szakoktatás kára-e, a melyet ez csak azért szenvedett s szenvedhet a jövőben is, mert oly elrejtett vidéki helyen székel a főiskola.

Az erdészeti szakoktatásnak egyik fontos kérdése a tanári kar kiegészítésére, pótlására alkalmas erők nevelése és az erdőgazdaság egyes kérdéseinek mélyebbre ható művelése, mint a mennyire az a rendes előadások során

történhetik. Mindkét cél elérésére — az erdészeti kísérletügy megfelelő ujjaszervezésén kívül — a magántanári intézmény látszik alkalmasnak. De vajjon létesíthető-e ez Selmezbányán a sikerre való némi kilátással? Szerény nézetünk szerint nem, mert részünkről a magántanári kart nemcsak a főiskolán alkalmazott adjunktusok sorából óhajtánók ujonczozni, hanem a gyakorlatban működő szakemberek sorából is. Ennek lehetősége pedig Selmezbányán teljesen ki van zárva.

Nagyon kívánatosnak tartanók, ha úgy, mint évenként Bécsben szokásos, nálunk is tartatnának oly rövid tanfolyamok, a melyeken a gyakorlatban működő erdőgazdák, a kiknek sem idejük, sem módjuk, hogy az erdészeti tudományok előrehaladásáról közvetlenül tudomást szerezzenek, mód nyujtánék arra, hogy gyakorlatilag érvényesíthető ismereteiket a főiskolai tanári kar s esetleg más alkalmas szakférfiak összefoglaló előadásai által a kor színvonalán tartsák. Ez is leginkább a fővárosban lehetséges, úgy központi fekvése miatt, mint azért is, mert ide számos érdeklődőt egyéb érdekei is vonzanának.

Még folytathatnók fejtegetéseinket, a mennyiben azonban ez a tárgy az Országos Erdészeti Egyesület f. évi közgyűlésén úgy is minden oldalú megvilágítást fog nyerni, ezuttal ennyival is beérhetjük s csupán a kérdés eddigi fejleményeiről számolunk még be röviden.

A tanári kar memoranduma, a mely mellett az erdészeti tanári kar Fekete Lajos kivételével egyhangulag foglalt állást, válaszra provokálta Selmezbánya városát is, a melyben hosszabb történelmi bevezetés után a tanárok emlékiratának egyes tételeit igyekszik czáfolni. Tulnyomóak ebben az elleniratban is a bányászat köréből vett érvelések, a melyek nem tartoznak reánk. Egyes helyeken

az erdészeti szakoktatással is foglalkozik, de hát a ribnyiki fűrészre, a városi erdőgazdaságra és Kisiblyére való hivatkozás sehogy sem elégitheti ki a magasabb szempontból kiinduló szakembert, a zsarnóczai erdőhivatal kerülete pedig már oly távolabb fekvő objektum, a melyet a hallgatók csak egy izben kerestek fel eddig is.

Éppen oly kevéssé sikerült kimutatnia azt, hogy Selmezbánya alkalmas volna a mai korban egy főiskola székhelyének. Azt hisszük, ebben a tekintetben egyetért velünk az is, aki különben nem hive a főiskola Budapestre való áthelyezésének. S ebben a tekintetben a multtal nem lehet érvelni. Selmezbánya 50 év előtt teljesen egyenrangú város lehetett — már akkor még virágzó bányászata révén is — bármelyik más vidéki városunkkal. Ma nem az. Tessék pl. a nálánál kisebb lélekszámmal bíró, közeli Besztercebányával szembe állítani, és az idők folyamán Selmezbánya hátrányára bekövetkezett óriási változást még az elfogult szemlélő sem fogja tagadhatni.

Teljesen értjük, hogy Selmezbánya igyekszik a maga érdekeit megóvni, az emlékirat hangja azonban helyenkint aligha alkalmazkodik az ügy komolyságához; élczek tudvalevőleg nem okvetlenül érvek is, az erős kifejezések nem bizonyítékok.

Egy tetszetős érveléssel azonban találkozunk az emlékiratban s ez az, hogy a tanári kar csak most veti fel a maga részéről nyíltan az áthelyezés kérdését. Nem használta fel erre az országos erdészeti gyűlés 1896. évi határozatát, nem az azóta teljesített építkezéseket és szervezeti változásokat. De közelebbről tekintve a városnak ez az állítása sem érv az ottmaradás mellett, inkább súlyos vád a tanári karral szemben, mely azonban a minoritásban lévő erdészeti tanári kart nem érintheti.

A tanári kar memorandumát az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület már közgyűlésileg is tárgyalta és a főiskolának Selmezbányán való meghagyása mellett foglalt állást. Tiszteletben tartjuk ezt az előttünk nem egészen érthető határozatot, de természetesen csak a főiskola bányászati és kohászati részére tekinthetjük érvénynyel bírónak, míg az erdészeti főiskola áthelyezésének kérdésében megkivánjuk, hogy az idegen tényezők befolyása nélkül függetlenül bíraltassék el.

Nem tudjuk, mire alapítja Szitnyai József, Selmezbánya érdemes polgármestere a Bányászati és Kohászati Egyesület közgyűlésén tett azt a bizalomteljes nyilatkozatát, hogy „attól nem tartok, hogy az erdészet elvételessék“, azt azonban tudjuk, hogy nem az erdészeti felső szakoktatásnak e kérdésnél egyedül mérvadó érdekei adták e szavakat ajkaira. Mi ellenkezőleg reméljük, hogy a Bányászati és Kohászati Egyesület állásfoglalása megkönnyíti az erdészeti főiskolának áthelyezését. A bányászati szakoknak új helyiségekre van szükségük. Tessék az erdészeti főiskola helyiségeit elfoglalni. Így Selmezbánya városa sem szenved sérelmet, megmarad főiskolai székhelynek s az erdészeti főiskola is áthelyezhető Budapestre.

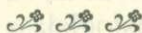
*

A midőn a mult évben az erdészeti szakoktatás reformjáról beszámoltunk, azt hittük, hogy ezzel egy-más tekintetben tulszárnyaltuk osztrák szomszédainkat. S most ime kiderül, hogy kis vártatva ismét ezek kerültek felül. Nemcsak a 4 éves tanfolyamot honosították meg, hanem Ő Felsőge egy évvel a selmezbányai főiskola csonka újjászervezésének jóváhagyása után a bécsi „Hochschule für Bodenkultur“-nak a doktorrá avatás jogát adományozta.

Ugy tudjuk, hogy a selmeczi főiskola a maga részéről e jogot kérelmezte; amint látjuk az osztrák példából, Ő Felsegén sem mulhatott a dolog, a magyar doktorátus tehát valahol utközben maradt le.

A doktorátus az erdészet terén a német birodalomban már régóta honos. Kifejezője annak, hogy ott a gazdasági tudományoknak az elvont tudományokkal való egyenjogúságát már teljesen elismerik s mint ilyen nincs mélyebb jelentőség nélkül. Az, aki a doktorátust megszerzi, bizonyítékát adja annak, hogy tudományát a főiskola elhagyása után is művelni, fejleszteni óhajtja. A haladás eszköze tehát és nem csupán az emberi hiúság megnyilvánulása, aminek talán első pillanatra feltünhetik.

Önmagunkat kicsinyítjük, ha főiskolánk részére nem törekszünk e jogot a jövőre biztosítani.

Alsó erdészeti szakoktatásunk reformkérdései.

Irta: Kaán Károly.

Ugy látszik széles mederben indul meg az irodalmi vita alsó erdészeti szakoktatásunk reorganizációjának kérdése körül.

Mindenesetre örvendetes körülmény, hogy megfelelő színvonalon álló tárgyilagos polemia révén, a nyilvánosság előtt tisztul meg a nézet e fontos kérdésben. Örvendetes, mert mód nyílik mindenkinek hozzászólnia, mert alkalom adatik az erdőgazdaságot üzö közönségnek összehordania a mindennapos élet azon tapasztalatait, melyek e kérdés megvilágítására szolgálhatnak. Ez a magyar erdőgazdálkodáshoz fűzött fontos nemzetháztartási érdekeknek csakis javára válhatnak. Emellett hasznára lesz közvetve

az erdőgazdasági irodalomnak is, mely sajnos, éppen ebben a hazában oly keveseket számlál mivelői között.

Török Sándornak, a vadászerdei m. k. erdőőri szakiskola érdemes igazgatójának mindenestre csak hálásak lehetünk, hogy nyilvánosságra hozta azokat az adatokat, melyek az alsó erdészeti szakoktatás jelenéről teljesen tiszta képet nyújtanak. Hogy megismertette azokat a munkákat, melyeket az alsó erdészeti szakoktatás reorganizációja előkészítéséhez ezen szakoktatás mai mivelői eddig végeztek.

A legjobbaknak ismert célok biztosítása érdekében megnyilatkozó odaadó buzgalom és lelkesedés, ép úgy, mint az a tárgyilagos őszinte hang, mely ismertetésében lépten-nyomon megkapja a figyelve olvasót, tiszteletet és nagyrabecsülést érdemel.

Mindenestre elég tárgyat nyújtott a további polemiához, amint hogy érdekes kijelentései a vitában becses anyagul is szolgálnak és jogos számbavételt követelnek.

A polemia eredményére örvendetes jelként ítélem meg már is, hogy annak kezdetén Gálffy István hercegprimási főerdész személyében magánuradalmi erdőtiszt objektíve nyilvánított véleményét is olvashatjuk e tárgyban. Minden kérdésben, de főleg az alsó erdészeti szakoktatás reorganizációja tárgyában fölötte kívánatos, hogy a magánuradalmak erdőgazdaságát intéző kartársaink minél számosabban szóljanak a dologhoz, kívánatos, hogy megvilágítsák az ország erdőgazdaságának heterogen körülményei miatt kialakult azokat a helyi és különleges viszonyokat, amelyek szolgálatára nevelési rendszerünk megállapításában a lehetőség szerint kiterjeszkednünk kell.

Megfelel-e alsó erdészeti szakoktatásunk mai szervezetében a magyar erdőgazdálkodás jelen és a jövőhöz

kötött érdekeinek? E kérdés fölött a gyakorlati élet meghozta már pregnánsul *tagadó* ítéletét. Ezt az ítéletet csak szentesíti az oktatással foglalkozó tanári karnak férfiasan nyílt beismerése, mely Török Sándor értekezésében jut kifejezésre.

Megtudjuk ebből az értekezésből, hogy a „szakiskolákba bekerülő tanulóknak legalább 30—40%-a olyan elem, mely az erdőéri szolgálatra nem alkalmas s így a gyakorlati szolgálatban megfelelő erdőőrnek be nem válik“. Megtudjuk, hogy „a növendékeknek rendkívül primitív előképzettsége és különféle nemzetiségű nyelve folytán a tantárgyak előadására, betanítására több idő szükséges“. Hogy „van igen sok növendék, ki a bérjegyzékek összeállítását, daczára igen sokszori tanításnak, még II-od éves korában is csak segítséggel tudja elvégezni“.

Megtudjuk, hogy a kioktatásra alkalmas egyén „helyes irányban történő gyakorlati kiképzését“ sem lehet biztosítani, azt „a mostani rendszer mellett elérni nem lehet“, mert „leendő alkalmaztatásához szükséges gyakorlati dolgokból a szakiskolánál a jelenlegi szervezet mellett, kivéve a csemeteneveléssel egybekötött mindennemű munkákat, édes-keveset tud“. „Ennek azután rendkívüli szomorú következménye, hogy encyclopedikus ismeretei folytán proletárrá lesz.“

Megtudjuk továbbá, hogy a szakiskola vezetősége tul van halmozva a kopár fásításra szolgáló csemeték nagyban való termelése, szállítása körüli teendőkkal, kísérleti ügyekkel, stb a szakiskolához direkte nem tartozó dolgokkal oly mértékben, hogy a szakiskola igazgatója „sem vezetésre, sem a tanításra, sem önmagának a képzésére kellő gondot fordítani nem képes“. És megtudjuk végül, hogy a segédtanár, aki „néha alig pár hónapi gyakorlattal

biró fiatal ember, a legjobb igyekezete daczára is a gyakorlati oktatásnál boldogulni nem tud és ezáltal csak az intézmény szenved“.

Ezen és egyéb kinyilatkoztatások eléggé világosan mutatnak reá arra, hogy itt oly rendszerrel állunk szemben, mely gyökeres megváltoztatást igényel.

Török ezen ismertetéseiből a mai rendszer ellen nyilvánított észrevételünk teljes elismerését olvassuk ki. Megtudunk egyben sok olyat, ami a rendszer ellen felhozható érveket csak meggyarapítja.

Megerősít tehát Török a gyakorlati erdőgazdák körében már régóta, nap nap mellett megnyilvánuló és a magam részéről is vallott azon nézetben, hogy az adott körülmények között és a jó ügy érdekében nem lehet célunk a mai tarthatatlan rendszer foltozgatása, még ha az a legjobb szándékkal és a leghelyesebb értelemben is történik. Egy olyan rendszeré, amelyben az eddig nevelteket — s ezt Török is igazolja — a nagy kínálat daczára nem fogadta szívesen a magyar erdőgazdaság. Alig alkalmazta a kikerültek 50%-át s inkább maga nevelte az erdőőri szolgálatra hivatottakat. Amikor az iskolából kikerülnek, állás nélkül maradnak s a rendszer áldozatává lesznek.

Ez nem lehet célunk. Annál kevésbbé lehet indokolt, hogy a kifogásolt, de javítani szándékolt rendszer formái sikerének biztosítása érdekében az ilyen értelemben neveltek alkalmazását még általánosítsuk is, azt kötelezővé is tegyük az egész vonalon. Hogy kimondjuk, miszerint mindaz, akinek birtoka az erdőtörvény 17. §-a alá tartozik, csak ilyeneket alkalmazhat! Mikor ilyenekre, még ha kifogástalan lenne is a kiképezetésük, mindenütt és általánosítottan szükség nincs. Mikor e képességet és az annak arányában megnyilatkozó igényeket sokhelyütt és főleg községi bir-

tokon dotálni egyáltalán nem képesek. Másutt pedig és főleg akárhány magánbirtokon az „erdőőri“ alkalmaztatásnál így dotálni nem is kívánják és nem is fognák. Ez nem lehet célunk! Annál kevésbé járna sikerrel, ha mégis így cselekednénk.

Török Sándor barátom, aki e terv kivitelének hive, valószínűségi számítást tesz arra nézve, hogy a szakiskolában végzetek általánosított alkalmazása esetén hány szakiskolai növendékre lenne szükség az országban évenként.

Konstatálja ehhez, hogy az erdőtvény 17. §-a alá tartozó erdőbirtokon 4707 szakvizsgaköteles állás van. Kimondja azután e szám tudatában és minden indokolás nélkül, hogy annak 20%-a olyan állást tölt be, melyhez a szakvizsga szükségtelen. Leüti tehát e számból a 20%-ot, vagyis 1201-et és redukálja ennek alapján 3506-ra.

Hogy a magánbirtokon ennyivel redukálni lehetne az erdőőri létszámot, nem tudom, de hinni sem merem. Hogy a kir. kincstárnál nem lehet, állítani merem, mert tudom.

Pl. a besztérczebányai erdőigazgatóság kerületében, ahol átlag 1700 kat. hold erdő és 300 h. más terület esik egy védkerületre, a mai erdőőri létszám apasztását a Török javasolta módon és a gazdaság hátránya nélkül nem tehetnők. Még ezen létszám mellett is és annak daczára, hogy manapság a haszonfa vágások jelentékeny része terület szerint, tarvágás útján adatik el, s így az erdőhasználás jelentékenyebb részét a favásárló végezi, nyaranta legelőőröket, tűzőröket stb. kénytelen alkalmazni az erdőgazdaság, hogy az erdőőrnek segítségül adott ilyen egyénekkal az erdővédelem érdekeinek érvényt tudjon szerezni. Az erdőőrt ugyanis lekötik nem intenzív és évekig tartó szakiskolai kiképzést igénylő, de mégis hozzáértést, megfelelő értelmet és gya-

korlati ismeretet igénylő teendők, minők a magáneladásokkal kapcsolatos anyagkiszolgáltatás, a szolgalmak kielégítése, a tüzfatermelés, vágástisztítás stb. körüli teendő, a csemetekertek gondozása, határdombok felujtása stb.

Ha pedig a besztercebányai erdőigazgatóságnál nem lehet apasztanunk, sőt legutóbb is emelnünk kellett a létszámot, kérdem én, mint lehessen apasztani pl. a szászsebesi vágy orsovai erdőhivatalnál, ahol az erdőőri kerületek óriási kiterjedésűek?

Előbbi kerületben pl. a gotuli erdőgondnokság 24,000 kat. hold erdőbirtoka értesülésem szerint 5 védkerületre van osztva s így egy védkerületre 4800 kat. hold esik. Az orsovai erdőhivatalnál az ohababisztrai erdőgondnokság 62,000 kat. hold erdőbirtokán 8 erdőőr nyer alkalmazást s így egynek átlagos védkerülete 7750 kat. hold. Ha Török javaslata szerint 20%-kal apasztjuk az erdőőrök számát, a gotuli erdőgondnokságban egy védkerületre 6000, az ohababisztraiban 10.333 kat. hold esnék.

Akkora terület ez, mint a besztercebányai erdőigazgatóságban a nagyobb térfogatu erdőgondnokságoké. Tétélezzük fel már most azt a valószínűtlen esetet, hogy az ilyen tizezer holdas erdőkomplexumban használat nincs, vagy az lényegtelen; még akkor is lehetetlen térfogat az egy erdőőr részére. Ez a lehetetlen helyzet pedig a bármily extenzive eszközölt használatok kiterjesztése esetén a dolog természetéből folyólag fokozódnék.

Ezek előrebocsajtása után tisztelettel kérdem, hogy amikor a jövő terveiről van szó, s amikor a gazdaság fokozódó belterjességével kell számolnunk, gondolhatunk-e az erdőőri személyzet apasztására?

Meggyőződésemből eredőleg állítani merem, hogy nem tehetjük ezt a legextenzivebb gazdaságot üző erdőgond-

nokságoknál sem, hol a gazdaság fokozódó belterjességét az idők elég gyors haladásával a közelebbi jövőre feltételeznünk kell. És nem tehetjük olyan viszonyok között sem, mint a beszterczebányai erdőigazgatóságé, ahol a házilagos erdőgazdálkodás a jövő évtől kezdve számottevő szerepre jut, s így az erdőörök fokozottabb tevékenységét kívánja meg az erdőgazdaság.

És ha nem tehetjük a kir. kincstár birtokán, kérdem folytatólag, mint várhatjuk a törvény 17. §-a alá tartozó magánbirtokosoktól, hogy az állambirtokhoz hasonló esetekben nyilvánvaló érdekük ellen cselekedjenek. Ha pedig nem várhatjuk ezt, a dolgok természetéből is folyik, hogy nem tehetünk oly számításokat, melyek e be nem teljesedő várakozáson alapszanak.

Török kartársam ezen állításával szemben, ha nem is minden birtokra külön, de általánosítottan értve s a gazdaság fokozó belterjességére gondolva, még azt is joggal állíthatjuk, hogy a törvény 17. §-a alá tartozó birtokosok az erdőörök számát az idők haladtával *fokozni* és nem *apasztani* lesznek kénytelenek.

De nemcsak magán, hanem államgazdasági nézőpontok is követelnek itt figyelembevételt!

Amíg ugyanis az erdőtvény 17. §-a alá tartozó erdőbirtokok tulajdonosainak mezőgazdasági birtokain a mezőörök, vagy akár a tulajdonképpeni gazdasággal foglalkoztatott s az altiszti minőségnek megfelelő bármily czimzésű és bármily ténykedéssel megbizott mezőgazdasági alkalmazottak kötelező képesítését tudomásom szerint törvény ma sem szabályozza megfelelő mértékben, az erdőtvény sok jeles vivmányai között az elsőrendűek közé kell sorolnom, hogy a szakvizsga letételét tudta biztosítani az erdőöri teendőkre hivatott egyéneknél. Nevezetes viv-

mánynak tartom tehát, hogy az erdőgazdálkodás államháztartási fontosságának megfelelően, az erdészeti ismeretek bizonyos fokát kötelezővé tudta tenni a 17. §. alá tartozó erdőbirtokok tulajdonosai alsóbbrendű alkalmazottainál is. Nevezetes vívmánynak tartom továbbá, hogy bizonyos törvényes kikötések révén biztosítani tudta azt is, hogy a nevezett törvény 17. §-a alá nem tartozó erdők birtokosai is hovatovább és fokozódó mértékben szakvizsgával bíró, tehát bizonyos erdészeti ismeretekkel feltétlenül rendelkező egyéneket fogadnak szolgálatukba!

Mindenesetre leghelyesebb államháztartási érdek vezette a törvény tervezőjét, de magát a törvényhozást is az ilyen rendelkezéseknél. És ha ez úgy van, kérdem, miért csorbítuk meg e helyes intencziót és annak látható sikereit olyan elvi kijelentéssel, hogy a törvény 17. §-a alá tartozó birtokokon a szakképzett egyének száma 20%-kal apasztható lenne és hogy ezek mellé kiegészítőül kifejezetten olyan egyének volnának alkalmazandók, akiknek — mint Török javasolja — „semminemű más képesítésük nincs, mint a becsületes megbízható magaviselet és az irni és olvasni tudás!”

Kérdem tisztelettel, hogy nem cselekednénk-e az erdőgazdálkodás nemzetháztartási érdekei ellen, ha azt — mint Török javasolja — kimondanók, hogy a törvény 17. §-a alá nem tartozó erdőbirtokokon, ahol eddig 2472 szakvizsgázott egyén nyer alkalmazást, jövőre „legfeljebb 500 egyénnek szükséges a szakszerű kiképezése”, következésképpen a többi helyett minden képesítés nélkül való egyén is szolgálhatja az erdőgazdaság érdekeit.

Ennek az elvnek kimondása és gyakorlati alkalmazása káros következményeiben akkor nyújthat világos képet, ha számba vesszük, hogy a tulajdonképpeni Magyarországon

a statisztika szerint 4.593,150 kat. holdra terjed az erdő-törvény 17. §-a alá nem tartozó erdőbirtokok területe, s így csak minden 9186 kat. holdra jutna egy szakképzett egyén. Számbavéve már most, hogy éppen a törvény 17. §-a alá nem tartozó birtokok közül egy nagyon is számottevő rész, 9186 kat. holdnál kisebb, a felállított elvnek természetes következménye az lenne, hogy az ilyen magántulajdonjogu birtokok egy számottevő részére szakismerettel bíró egyén egyáltalán nem jutna. Pedig ha valahol, úgy éppen a törvény 17. §-a alá nem tartozó birtokokon, ahol a törvény a gazdálkodás rendszerére csak akkor gyakorol befolyást, ha a birtokosok magukat üzemtervek előterjesztésével önkényt alávetik, ahol emellett az erdőbirtokosok szakképzett erdőtiszték tartására sem kötelezhetők: ezeken a birtokokon éppen nemzetháztartási nézőpontokból látom legvitálisabb érdekeink közé tartozandónak, hogy az erdőörök bizonyos erdészeti ismeretekkel is rendelkezzenek, s ahol lehet, azt érvényesítsék. Mert ma már, hála az előrehaladásnak, 2477 egyén bír törvényes képesítéssel s ennek megfelelően bizonyos ismeretekkel is, s nagyot vétenénk, ha a fennjelzett elv elfogadása mellett odatöreknénk, hogy jövőre az a szám 500-ra apadjon.

Igaz, hogy mostani állításaim ellen könnyen hozhatja fel bárki, hogy a fennjelzett apasztások csak számításbeli feltevésen alapulók, hogy a képesítéssel bírónak kisebb számarányban való alkalmazását bármily tulajdonjogu birtokon kötelezően kimondani úgy sem lehet, s kormányintézkedés azt legfeljebb a kincstári birtokokon hajthatja végre.

Erre válaszom, hogy az ilyen elvnek már hangoztatása is ellenkezik a nemzetháztartás érdekeivel. Aminthogy önmagából következik, miszerint végrehajthatatlanság esetén annak feltevése a számítás alapját sem képezheti.

De ha a most kifejtett ellenérveimet mind elejteném — bár ezt nem tehetem — és elfogadnám a Török kartársamnak azt a kombinációját, hogy a képesített erdőőrök 7179 létszámát 4000-re apasztani lehet, s az általa vett 3%-kal az évi szükségletet vele egyetértőleg 120-ban állapítom meg, ami 2 éves tanfolyam mellett 240 embernek internátusbeli nevelését jelenti, kérdem tisztelettel, mivel lehet megindokolni ennyi embernek ilyen drága nevelését? És hová emelkednének a nevelési költségek, ha a birtokosok tényleg elfogadva a rendszert, csak annyira is emelnék képesített erdőőreik számát, mint amennyi képesített erdőőrrel ma rendelkeznek?

Ez esetben $(7179 \times 0.03 =)$ 215 emberre volna évente szükség, ami 430 ember állandó internátusbeli nevelését jelenti, tehát majdnem kétszerannyiét, mint a mennyit Török ezentul számbavesz.

11 erdőőri iskolára volna szükség, ha olyan létszámot tartanánk fenn egy iskolában, mint manapság szokás. Ez pedig aránytalan költség volna minden speciális indok nélkül.

Török kartársam kifejezetten képzettség nélküli egyéneket kíván felfogadni az erdőgazdaság szolgálatába és ezek fölé kívánja helyezni az erdőőröket! Hogy nagy anyagi és főleg erkölcsi áldozat volna az erdőgazdaság részéről, ha az egyféle képesítés elvének formai védelme érdekében ezt az elvet fogadnók el, azt a fentiekben beigazolni igyekeztem. Szorosan véve pedig a dolgot, ennek a javaslatnak az érvényrejutása is a kétféle képesség elvén alapszik, mert megoszlik a semmiféle képesség és a meghatározott fokú képesség között oly értelemben, hogy a nagyon is költségesen és mindenféle szolgálatra képesített univerzális egyéneket reá kényszerítenők minden olyan birtokra, ahol erre a törvény nekünk hatalmat ad. Ahol

pedig nem ad, megalkuszunk a helyzettel abbeli óhajunk kifejezése kapcsán, hogy a mai 2472 képesített egyén helyett a jövőre legalább 500 ilyen szakiskolás egyént alkalmazzanak.

Ezzel ellentétben én védelmi szolgálatra, a szónak szorosabb értelme szerinti erdőőri teendőkre 3—4 hónapos tanfolyamon megfelelő szakvizsga alapján kívánom képesíteni az erdőőröket.

Indulok azon nemzetháztartási érdekből, amely a fentiek szerint az erdőtörvény nemes intenczióiból is folyik, s mely kívánatossá teszi, hogy minél nagyobb számban nyerjenek alkalmazást az erdőőri szakvizsgával bíró, tehát bizonyos erdészeti ismeretekkel feltétlenül rendelkező egyének. És kiindulok abból, a gyakorlati gazdaság nyújtotta meggyőződésből, hogy a névnek szó szerinti értelme szerint vett erdőőri szolgálatra ilyen módon teljesen megfelelő egyéneket biztosíthatunk.

Öröömre szolgál, hogy a magántulajdonu erdőbirtokot intéző kartársaim közül e most megindult vitában elsőnek felszólaló Gálffy István kartársam velem egyetért e szándékomban akkor, midőn a részemről hangoztatott kétféle képesítés elvének általánosságban való elfogadása mellett az erdőőri szolgálatra a mai szakvizsgarendszert fentartandónak véli.

Közöttünk e tekintetben az a különbség, hogy míg Gálffy kartársam az erdőőri képesítést egyszerű szakvizsga letételétől teszi függővé, én 2 évi gyakorlat előfeltételének kimondása mellett 3—4 hónapos tanfolyamon „az ország erdőgazdasági viszonyaihoz képest, de a lehetőség szerint egyöntetűen“ kívánom kiképezni az erdőőröket, s egy „kizárólag magyar nyelven“ lehető vizsga bírálatától teszem függővé a képesítést.

Hogy Gálffy kartársam a szakvizsga egyszerű kötelezővé tételét elégségesnek tartja és a tanfolyamon való nevelés előfeltételét nem sürgeti, a maga nézőpontjából indokoltnak látom. Mindenesetre többször foglalkozott erdőőröknek a szakvizsgára való előkészítésével, s fáradsága jó sikerrel járt. Ha tehát ez vagy hasonló körülmény győzte meg Gálffy kartársamat a szakvizsgának tanfolyamon való előkészítés nélkül való követeléséről, úgy elvi álláspontját, a maga tapasztalataiból kiindultan teljesen indokolva látom.

De nem lehet egyoldaluan elbirálnunk e kérdést. Elhiszem Gálffy kartársamnak, hogy ő ambícióval és odaadással neveli ki erdőőreit, úgy a gyakorlati életnek, mint a kötelező szakvizsgára. Elhiszem azt is, hogy velük tényleg a legjobb eredményeket éri el. De ne feledjük, hogy vannak kartársaink, akik az ilyen előkészítésre hajlamot egyáltalán nem éreznek, vagy ha van is hajlamuk erre, fizikai idővel nem rendelkeznek. És ne feledjük, hogy van akárhány olyan eset is, hogy az adott körülmények maguk nem engedik meg, hogy valamely kartársunk a legjobb szándék daczára akár gyakorlatilag, akár elméletileg megfelelően kiképezni tudja vizsgára készülő alárendeltjét. Az állami kezelésbe vett községi erdőgondnokságoknál, ahol nem egy esetben egy gondnok kerületébe 50—60 község vagy urbéres közönség erdeje tartozik s ezek némelyike hatalmas távolságra esik a gondnoki székhelytől, tudomásom szerint is nem egyszer fordult elő az eset, hogy szakvizsgázott erdőőrt nem tudtak szerezni valamely erdőbirtok szolgálatára. Felfogadtak tehát képesítésnélkülit, azzal a feltétellel, hogy a vizsgát meghatározott időn belül letenni köteles. Ámde a szolgálatra rendelt egyén lakásának és működési helyének a gondnoksági székhelytől való távolsága teljesen kizárta azt, hogy vele legjobb indulatu

felebbvalója ilyen irányban és elégséges mérvben foglalkozzék, miért is szakvizsgája eredményre nem vezethetett. Ilyen és más sokféle körülmények lehetnek alapokai annak, hogy az ilyen szakvizsgákon a képességeknek elképzelhetetlen változatai konstatálhatók. Ezek a körülmények s úgy a gyakorlati életben, mint az ilyen szakvizsgákon tapasztaltak vezettek azután engem arra a meggyőződésre, hogy az ilyen szakvizsgákat megelőző 3—4 hónapos tanfolyam alkalmazását javaslom oly értelemben, mint azt előző értekezéseimben már kifejtettem szerencsém volt s mint azt a mezőgazdaság sokféle ágazatánál éppen hazánkban a legjobb sikerrel alkalmazzák. Az ilyen tanfolyamok az ismeretek különbségeit kiegyenlíteni vannak hivatva és módot nyújtanak az államnak, hogy a gazdaság előrehaladásával gyakorlati alkalmazásba kerülő bármilyen újítást a tanfolyamra jelentkezettekkel elsajátíttasson, s az erdészet államháztartási érdekeinek megfelelő erdőgazdasági alapelveket a tanfolyamokon jelentkezettek mindegyikével kellőleg és egyöntetűen megismertessen, téves felfogásokat és ilyenféle gyakorlati eljárásokat lehetőleg kiirtson.

Az ilyen tanfolyamok az állami erdőhivatalokkal alkotott szűkebb országos háló révén tetszés szerinti helyeken tarthatók meg. A kir. kincstár nagytérfogatú erdőgazdasága a maga alkalmazottjait erdőhatósági központjaiban, ha úgy tetszik, maga külön oktathatja ki, a saját céljaira szervezett, de a szabályszerű vizsga elé bocsajtás feltételével rendezett tanfolyamokon.

Az az aránytalanul csekély költség, amibe az ilyen tanfolyam kerül, módot nyújt minden birtokosnak, hogy akár saját költségén küldje alkalmazottjait a kiképzésre. És módot nyújthat akármely magánosnak, hogy az előírt tartamu gyakorlati szolgálat után kevés kiadással

kiképezze magát s a szakvizsga bizonyítványát megszeresse.

Amikor manapság bármely nyelven szerezhetik meg a képesítést a vizsgajelöltek, amikor olyan nagyon is változatos készültséggel és ismeretekkel jelentkeznek erdőőr-jelöltek vizsgára, nagy haladásnak vélném jelen állapotainkkal szemben, ha ilyen 3—4 hónapos tanfolyamon képeztetnék ki a jövő erdőőrei s ha kötelezően mondatnék ki a vizsgának kizárólag magyar nyelven való letétele. Nagy haladásnak venném viszont, ha kimondatnék, hogy az ilyen képességű egyének a kir. kincstárnál a mai főerdőőri, famesteri stb. dotáczióknak megfelelő és kifejezetten altiszti állásokra nem reflektálhatnának.

Az a nemzetháztartási cél, amely az erdőtvény megfelelő rendelkezéseinek intenczióiból is kiviláglik s a gyakorlatban tényleg érvényesült is, t. i., hogy a törvény 17. §-a alá nem tartozó birtokosoknál is lehetőleg képzett erdőőrök találjanak alkalmazást, ilyen intézkedések mellett csorbát nem szenvedne, mert a képesítés bár szigoritva igen, de aránytalanul költségessé téve nem volna s a mindezzel szemben álló jó eredmény reá birná birtokosainkat, hogy a mainál még nagyobb számban alkalmazzanak képesített erdőőröket.

És ha bárkinek az erdőörképesítés ilyen feltételei tekintetében skrupulusai lennének s azokat erdőgazdaságunk céljaira elégségesnek nem találná, utalok mult évi értekezésem azon ismertetésére, mely szerint Baden és Württemberg ország-világra híres erdőgazdasága kellő gyakorlati szolgálat előfeltételével 8 hetes tanfolyamon oktatja ki erdőőri személyzetét.

Kifejtettem mindezzel szemben, hogy mire szükségeli

a magyar erdőszet azokat az egyéneket, akik a javasolt erdőgazdasági iskolákban volnának kinevelendők.

Az ilyen erdőgazdasági iskolák a magyar erdőszet e tekintetben jelentkező s lépten-nyomon kifejezésre jutó szükségletének kielégítésére szolgálának. Hogy a kincstár erdőgazdasága ilyen irányban nevelteket szükségel, idevágóan megjelent mindkét értekezésemben részletesen kifejtettem. Kifejtettem azt is, hogy a magánbirtokosok erdőgazdaságának szolgálatában mily égető szükség van az ilyen erdőgazdasági iskolákban neveltekre. Ezek az iskolák annak daczára, hogy *kifejezetten alsófokuak lennének*, ellensúlyozhatnák a megyei mezőgazdasági egyletek felirataiban megnyilvánuló s a magyar erdőgazdaság érdekével ellentétben álló abbeli kívánságot, mely közép-foku erdőszeti iskolák létesítésének kérelmezésében jut kifejezésre. Arról, amit Török kartársam említ, hogy gazdasági egyletek az „erdőőri iskolák reorganizációját kérelmezték“, eddig tudomást szerezniem nem sikerült.

Kifejezetten alsófoku erdőgazdasági iskolákat óhajtók. Török kartársam abbeli aggodalmát, hogy „oly közép-foku elemet nevelnénk mesterségesen, mely igen sok nagyon megfontolandó tekintetben az egész erdőszeti szaknak veszedelme lehetne“, az általam javasolt mód alkalmazása esetén indokoltnak nem látom.

A részemről javasolt értelemben az „erdőőri“ képzés rövid tanfolyamon történik, ami tehát még formailag sem vehető *rendszeres* iskolai nevelésnek. Az altiszti és hasonló egyéb szolgálatra pedig kifejezetten *alsófoku* erdőgazdasági iskolát javasolok, olyan értelemben, hogy azok az utmesterekéhez és vizmesterekéhez hasonló képzettséget nyujtsák.

Török kartársam feljegyzését, hogy a két év előtt meg-

tartott német birodalmi erdészeti gyűlés kifejezést adott abbeli véleményének, hogy „középmínősítésű elem képzésétől, ha csak lehet, tartózkodni kell“, a magyar erdőgazdaságra vonatkoztatottan is és gondolkodás nélkül aláírom, amint hogy múlt évi értekezésemben is határozott kifejezést adtam azon meggyőződésnek, hogy az olyan értelemben, mint mezőgazdasági középiskoláink (Kassán, Debreczenben, Keszthelyen stb.), középfoku erdőgazdasági iskola létesítését határozottan perhorreszkálnám.

Hogy a javasolt alsófoku erdőgazdasági iskolákban neveltekből középfoku elem alakul ki, attól csak olyan mértékben lehet tartani, minthogy a mai erdőőri szakiskolák neveltjeiből alakul ki ilyen; azzal a különbséggel, hogy előbbiektől jóval nagyobb és több irányú gyakorlati ismereteket várok és követelnék, mint a milyenekkel a szakiskolát végzetek a Róth, de még Török kartársam javasolta reorganizáció után is rendelkeznének.

Török kartársam abbeli további aggodalma, hogy az ilyen erdőgazdasági iskolában neveltek érvényesülése „legveszedelmesebb lenne a főiskolára“, mindenesetre indokolatlan. Sem az utmesteri, sem a vízmesteri, de még a bányaiskolák neveltjei sem váltak veszedelmesekké, sem a kultur-, sem az államépítészeti, sem a bányamérnöki karra. Az építőmesteri iskolák sem ártottak a műegyetemről kikerült építészeknek.

Azok a birtokosok, akik ilyen alsófoku erdőgazdasági iskolából kikerültet fogadnak fel erdőbirtokuk önálló vezetésére, helyesen cselekesznek, ha az kis térfogatu erdő ellátására vonatkozik. Ha nagyobb térfogatu erdőgazdaságának vezetésére rendelik azokat, számoljanak ugyanolyan körülményekkel, mint az a pénzember, aki nagyszabású és költséges háza építését nem építészre, de egyszerű pallérra bizza.

Hogy sokhelyütt főiskolát végzett kartársaink megalázó és lehetetlen helyzetbe jutnak a kenyéradó birtokos meggondolatlan követelései révén, azt is annak tudom be, hogy ott nem áll rendelkezésre alsófokuan nevelt, de elégséges intelligenciával bíró olyan egyén, aki pl. vadászatoknál vagy egyébként a kívánt szolgálatra megfelelően alkalmazható lenne.

Nem térhetek ki ezuttal azon kérdés elől sem, hogy mint vélem én az alsófoku erdőgazdasági iskolák szervezését!

Arra a legfontosabb gazdasági érdekre való tekintettel, hogy a gyakorlati nézőpont érvényesüljön, de figyelemmel arra is, hogy a magyar erdőgazdaságnak, ahol csak elkerülni lehet, a nevelés tulságos költségeket ne okozzon, részben internátus nélkül, egyebütt internátussal, tehát kombináltan vélem az erdőgazdasági iskolákat szervezendőknek.

Ugy fogom fel a dolgot, hogy a kir. kincstár 2 millió kataszteri földat meghaladó erdőgazdasága a szónak szoros értelmében vett s a javasolt módon foglalkoztatandó altszteket a maga részére a saját erdőgazdaságában legjobban és ugyanazzal a sikerrel nevelheti, mint a milyen eredményyel jár a vizmesterek és utmesterek nevelése az evvel megbizott kassai kulturmérnöki és az ilyen teendőkkal megbizott államépítészeti hivataloknál.

Amily arányban van a kir. kincstár erdőgazdaságának ilyen egyénekre szüksége, olyan arányban létesítheti az ilyen iskolákat az egyes, erre legalkalmasabb adminisztracionális középpontokban. És amint a fentnevezett hivataloknál aktive szolgáló mérnökök oktatják elméletileg, úgy mint gyakorlatilag a növendékeket, akként az erdőgazdasági középpontokban foglalatoskodó erdőrendező, erdőmérnök, ellenőrző főerdész stb., mint gyakorlati emberek, legsikere-

sebben nevelhetnék ki a *kincstári erdeszet* szükségletének kielégítésére hivatott egyéneket.

Milyen értelemben történik ez a nevelés a fentemlített technikus ágazatoknál, azt mult évi értekezésemben eléggé körvonaloztam. Itt az ismétlések elkerülése tekintetéből csak arra utalok, hogy a téli idény az elméleti, a nyári pedig a tényleg felmerülő munkálatoknál történő gyakorlati kiképezésre szorítkozik.

Nem szorul bővebb indoklásra, hogy a kir. kincstár erdőgazdasága részére történő efféle nevelés annál jobban megfelelhetne a tényleges szükségletnek, mert az e célra körültekintően kiszemelt erdőhatósági középpont adminisztrációjához tartozó nagyszabású erdőbirtok annyiféle vonatkozásában a gyakorlati kiképezésre a legváltozatosabb és legjobb terület szolgálna.

A legjobb eredménnyel és aránytalanul kis költség igénybevételeivel működnek az ilyen értelemben legujabban szervezett utmesteri iskolák. Egy iskola, mint annak idején ismertettem, tanterem bérletével együtt évi 3400 koronát igényel összköltségként. Feltehető tehát, hogy a kincstári erdőgazdaságok e célra megválasztott középpontjainál, ahol tanteremre való helyiség nem egyhelyütt talán rendelkezésre is áll, a költség a fenn kitett összegnél sokkal többet szintén nem igényelne.

Nem volna e mellett semmi akadálya annak sem, hogy amint az utmesteri iskoláknál a mai átmenetnél első sorban az eddig gyakorlatilag foglalkoztatott és ily célra alkalmas utmestereket fogadják fel első sorban, úgy a kir. kincstár erdőgazdasága is *átmenetül* és akár felvételi vizsga kapcsán kiválasztaná a ma tényleg szolgáló erdőőrei közül azokat, akiket altiszti kiképezésre alkalmasoknak vél; akkor is, ha azok az előírni kívánt 3 polgári iskola végzettségével

nem rendelkeznek. Az ilyen eljárás mindenesetre méltányos volna, mert módot nyújtana a most szolgáló érdemes elemnek az érvényesülésre. Nem zárná ki azonban ez az intézkedés azt sem, hogy a kioktatásra meghatározott minden éves létszám 20—30%-a az előírászerű előképzettséggel bíró s az előírandó gyakorlati előszolgálatot már teljesített, de új, tehát nem erdőőri alkalmazásban állott egyénnel töltsék be. Ilyen arányban tehát új egyének is felfogadtatnának a kioktatáshoz, ami az átmenetnél is valószínűleg kívánatos lenne.

Az iskolázásra kirendelt erdőőrök a tanulási időszak alatt éppen olyan póttünetményekkel volnának elláthatók, ahogy a múlt évi értekezésem közlései szerint az oktatásra kirendelt utmesterek is kellő dotációban részesülnek; sőt uti átalányt is kapnak a gyakorlati kirándulásokhoz.

A meghatározott időre terjedő átmeneti időszak befejeztével a felvétel jelzett s előző értekezéseimben eléggé körvonalozott előfeltételeivel a javasolt rendszer teljes szigorában léphetne életbe.

A kir. kincstár ekként maga és a saját szükséglete szerint nevelvén altiszti alkalmazottait, azok a tényleges szükségletnek meg is felelnének s bizonyára nem merülnének fel kifogások a kioktatottak képessége ellen.

Egyes magánbirtokok ezt nem tehetik. Nincs egy-egy magánbirtoknak annyi ilyen egyénre szüksége, hogy ott azoknak iskolai rendszerű kioktatása az ily irányban felmerülő költségekkel arányban állana. A magánbirtokosok szükségletét tehát *külön e célra szervezett* s a kincstáriakkal egyező értelmű és tananyagu erdőgazdasági iskolákkal vélném kielégítendőnek.

Felhozhatná e dolgok hallatára bárki is azt a kérdést,

hogya már a kincstár egynémely gazdaságaival kapcsolatban s azok adminisztráczióális középpontjában ilyen iskolákat szervezni óhajtok, miért nem kívánom ott nevelni egyben a magánbirtokok szolgálatára hivatott egyéneket is? Válaszul erre azt hozhatom fel, hogy az ország minden vidékén és megfelelően megosztva nem rendelkezik a kir. kincstár erdőbirtokkal, s így minden vidéknek s ezek viszonyainak alkalmas egyéneket nevelni képes nem lenne. De még ha a territoriális megoszlása a kincstári birtokoknak ily célra megfelelő is volna, nem látnám teljesen célhozvezetőnek, ha a kincstári szolgálattal kapcsolatos nevelés a magánszolgálat céljaira is kiterjesztetnék. Nem mintha a magánszolgálatra hivatott egyéneket nem óhajtanám hasonló fokon kinevelni, de mert a magánbirtok sok tekintetben más értelmű szolgálatot követel. A kincstári gazdaság gyakorlati szolgálatát megismert és ahhoz többé-kevésbé hozzászokottak a magánszolgálatban is a kincstárnak rendszerét keresnék, annak értelmében járnának el, s így vagy ők a nekik jutott munkakör révén, vagy a magánbirtokosok a keresett egyénben csalódnának.

Erre a célra talán internátussal kapcsolatos s elégséges terjedelmű erdőbirtokkal rendelkező erdőgazdasági iskolák jól megfelelhetnének.

Az elméleti oktatásban főleg a téli félévben részesülnének a tanulók. A gyakorlati ismeretek általánosabb részét az iskolával kapcsolatos és elég nagyterjedelműnek kívánt erdőbirtok gazdaságában szerezhetheték meg a növendékek. Ez az erdőgazdaság megfelelő terűl szolgálhatna a kiképezésnek, ha *a lehetőség szerint a magánbirtokok gazdasága ellátásának megfelelő módon szerveztetnék* s benne intenzív gazdaság üzetnék. A nevelési rendszer pedig különösen akkor járna jó sikerrel, ha az iskolába való fel-

vétel előtt magánbirtokon teljesített 2 évi gyakorlati szolgálat követeltetnék meg a felvenni kívánt tanulóktól. Nem ütköznék talán az sem akadályba, sőt a rendszer javára lenne, ha az iskola tanulói az iskola-évekkel kapcsolatos szabadságidőben magánbirtokon gyakorlati alkalmazást nyernének.

A mai erdőőri szakiskolák közül bizonyára fel lehetne egynéhányat használni arra a célra, hogy *teljesen átszervezett tananyaggal* s a gyakorlati oktatásnak főleg a magán-szolgálatra kialakított, de az erdőgazdasági érdekek minden kívánalmának megfelelő rendszerrel e célnak megfeleljenek. Dunántulban megfelelő erdőbirtokkal kapcsolatban feltétlenül volna egy új iskola létesítendő. Vadász-erdő és Görgényszentimre úgy hiszem fekvésük szerint megfelelnek a Délvidék, illetve az erdélyi rész viszonyainak és elláthatók olyan terjedelmű erdőgazdasággal, mely a kívánalmakat kielégítheti.

Királyhalmát nem hiszem megfelelő helyen lévőnek e célra. Egy homoki erdőbirtok nem nyújthat *elég változatos gyakorlati kiképezést*, hogy az egy, a szervezésre javasolt rendszerű alsó erdőgazdasági iskolához kötött kívánalmaknak megfelelő általános képesítést nyújtson. Viszont a homoki erdőbirtokok nem oly nagyterjedelműek, hogy azok különleges szolgálatára specializált ilyen iskola fenntartása indokolt lenne.

A Felvidék részére mindenesetre szükséges egy iskola, s hogy erre a célra Liptóujvárt, tehát a mai erdőőri szakiskola helyén, vagy egyebütt kellene-e az új erdőgazdasági iskolát szervezni, az a végrehajtás idején könnyen volna elbirálható.

A most előadottak után joggal kérdezhetné bárki, hogy akkor, midőn *csak* a magánbirtokok és kifejezetten az

altiszti minőséggel egyező mindenféle czimzésű állásbeli szolgálatra és kisebb birtokok önálló ellátására kívánom az internátussal kapcsolatos nevelési rendszer alkalmazását, miért látom szükségesnek 3—4 ilyen erdőgazdasági iskola szervezését.

E kérdés tekintetében utalok mult évi értekezésem azon kitételére, amelyben a gyakorlati oktatás sikere egyik főfel-tételének jeleztem, hogy „egy-egy iskolában kevés, illetve csak annyi növendék nyerjen egyszerre kiképezést, amennyivel a növendékek tanárai az ilyen gyakorlati irányban haladó oktatást eredménynyel végezhetnek.“ Reámutattam ennek kapcsán, hogy a finnországi iskola 8 tanulót nevel, a svéd-országi 5 iskolába 8—8 tanulót fogadnak fel, stb.

A tananyag részletes kidolgozása, illetve egybeállítása mutatná meg, hogy 2 vagy 3 éves legyen-e az ilyen erdő-gazdasági iskola?

Egy-egy iskola egy évfolyamán nevelhető tanulók számát tehát ez a körülmény, meg az ország magánerdőbirto-kának kezdetben hozzávetőlegesen megállapítandó, később ugyis megnyilatkozó szükséglete befolyásolná.

Kezdetben talán kevesebb tanuló volna nevelendő, utóbb a szükséglethez mérten több. De egy-egy iskolában összesen 20—24 tanulónál többen nem igen lehetnének. Kétéves nevelés mellett mintegy 10—10, 3 éves nevelés mellett ennek arányában 8—8 tanuló lenne egy évfolyam-ban,*) akikkel azután behatóan foglalkozhatnának tanárjaik, s kinevelhetnék őket elméletileg is és kioktathatnák gyakorlatilag is az életnek. Az adott számítás szerint tehát maximum 40 kerülne ki az ilyen iskolákból. Az ország 13.596,467

*) Az erdőőri szakiskolákban Török szerint most 84 végez évente, tehát egy-egy iskolára végzett tanuló 21 jut, ez 2 éves tanfolyamnál minden iskolára 42 tanulót jelent.

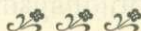
kat. hold magánerdőbirtokán*), ha kezdetben talán kevesebb, utóbb az alkalmazásnak *minden kötelező kimondása nélkül* is ennyi bizonyára elhelyezést talál majd évente és akkor, ha a szükségletnek megfelelő lesz a nevelés.

Az ekként kioktatottak úgy hiszem megfelelnek annak a szükségletnek is, melyre a vármegyék mezőgazdasági egyesületei joggal reámutatnak s amelynek kielégítésére helytelenül középiskolák létesítését sürgetik.

A kincstár erdőgazdaságaiban a szükséghez mért számarányban szervezendő iskolák tehát egy és ugyanazon tananyaggal, ugyanegy fokon állanak a magánerdőgazdaságok részére internátussal kapcsolatosan szervezendő most vázolt iskolákkal. Amíg azonban ezek növendékei bizonyos meghatározott, a magánbirtokokhoz hasonlóan adminisztrált és ellátott erdőbirtokokkal kapcsolatos iskolákban nyernének kiképzést direkt e célra kirendelt és a gyakorlati életből választott tanerők részéről, addig a kincstár erdőgazdaságával kapcsolatos iskoláknál az internátusrendszer mellőzhető volna, tanáraik a kincstár erdőgazdaságában tényleg működő szakemberek lennének s a gyakorlati kiképzést a kincstári erdőgazdaságokban tényleg előforduló munkák közül teendőknél való alkalmaztatás nyujtaná.

Meg vagyok győződve, hogy ez a rendszer, mely előrehaladást, de nem retrograd lépést jelent, a magyar erdőgazdaság érdekeinek megfelelne. Olyan egyéneket tudna nevelni, akiket úgy magánbirtokosaink, mint a kincstár erdőgazdasága szívesen fogadna szolgálatába.

*) Ideértve azokat, melyek az erdőtvény 17. §-a alá tartoznak, úgy, mint azokat is, melyek oda nem tartoznak.

Rabmunka az erdészet szolgálatában.

A közelmúltban Budapesten tartott börtönügyi kongresszus egyik legfontosabb határozata gyanánt üdvözölhetjük azt az álláspontot, melyet a világ minden részéből egybegyült tudományos társaság az igazságszolgáltatás útján letartóztatottaknak mezei munkával való foglalkoztatása tárgyában elfoglalt.

Az idei kongresszus szép fővárosunkban a hazai közgazdaság érdekében hatalmas emeltyűt hozott mozgásba, midőn kimondotta, hogy a rabmunka hasznosítása az erdőgazdaság terén czélszerű és kívánatos.

Mindenki, ha hivatása vagy érdeke úgy kívánja, hogy az erdősitéssel gyakorlatilag foglalkozzék, a *munkáskezek hiánya* miatt panaszolkodik. Sőt hol a kellő számú munkakerő rendelkezésre áll, ott is jogos a másik panasz: a *munkabér drága* volta. Az amerikai kivándorlásnak meg a paraszt-szociálizmusnak végzetes kárát vallhatja *erdőgazdaságunk*, mely nem közvetlen haszonra tör, hanem nagy, távoli czélok elérésén fáradozik, legjobban ki van tehát téve a bizonytalanságnak. Mit szóljunk a kopár területek befásításáról? Mikor lehet e nagyfontosságú közgazdasági akciónak sikerét várni a napszámbérek folytonos emelkedése mellett!

A börtönök lakóinak parlagon heverő erejét felhasználni, viszont az igazságszolgáltatás modern törekvése. Mert kárbevész, elcsenevész azaz óriási energia, mely a fegyházak és börtönök falai közt sinylődő szerencsétlenek izmaiban rejlik s mert nem igazság, hogy az adózók filléreiből dologtalan henyebünösöket *ingyen etessenek*. Csakhogy az állam rabjai tömegével nem csinálhat versenyt az *iparnak*. Amugy is csenevész, tengődő iparunknak. Ha a rabok az asztalos, kefekötő, posztó és harisnyaszövő iparnak terem-

tenek versenyvállalatokat, akkor az említett iparágak akár előre lemondjanak a megélhetésről messze vidéken. Irodalma van már ennek a kérdésnek. De az idei börtönügyi kongresszus végre csakugyan fején találta a szeget, mikor a többnyire földmivelőkből álló letartóztatottaknak mezei munkával, különösen erdőmunkálatokkal való foglalkoztatását propagálta.

A letartóztatottak munkabére bizonyára olcsóbb mint a napszámosoké s a szabad levegőn való munkálkodás egészségesebb mint a börtönök sorvasztó légköre.

Haszna van belőle az államnak, a szegény bűnösnek s az erdőgazdaságoknak.

Kára csak az erdei munkásoknak lenne, ha elégséges számban *volnának*. De ha kopár területeinken szétnézünk, úgy látjuk, hogy nem elég a munkáskéz, mely rendelkezésre áll, főleg az amerikai kivándorlás miatt.

Minden tekintetben üdvösnek és célszerűnek kell tehát elismerni a rabok erdei foglalkoztatását.

Kérdés csak az, vajjon miképen válik be a rabmunka a gyakorlatban?

Ez épen a kérdésnek az az oldala, melyre vonatkozó tapasztalások szellőztetése nézetem szerint nagyon üdvös és időszerű. Egy gyakorlati példa ilyenkor nézetem szerint kiváló szolgálatot tehet a közérdek javára, mi jelen igénytelen közleménynek egyedüli célja.

Ime a példa: Veszprém város egykor erdőborított, most nagy részben kopár határában egy dolomit talaju dombsorozat befásítása van folyamatban, mi ha sikerül, az egész vidék arczatja nagy, előnyös változáson megy keresztül. A légköri és csapadékviszonyok előre láthatólag megváltoznak, a pusztító szélviharok természetes gátra találnak a város fölött, melynek levegője por helyett ozondu

fenyőillattal telik meg. Ezenkívül egyelőre mintegy 50 hold terület lesz megmentve a teljes elkarsztosodástól. Mindez azonban annyira a jövő zenéje, hogy még álmodni sem mertek volna róla a jó veszprémiek, ha két koronás napszámbérekkel kellene dolgozniok.

Ám a kir. ügyészség modern felfogású vezetőjében nem hiányzott a józan felfogás és egészséges vállalkozó szellem s szívesen bocsájtotta unatkozó rabjait a város rendelkezésére a kir. főügyészség hozzájárulásával olyan munkabér mellett, mely egyedül elviselhető ilyen nagy-szabású, csaknem merész vállalat kivitelénél.

A tavalyi veszprémi kiállításon ugyan még csak fényképek alakjában láthattuk az ültetés menetét, az idén azonban, daczára az egymást követő abnormális szárazságoknak, az eredményben is gyönyörködhetik az, ki az aranyosvölgyi domboldalak mellett végig sétál.

A város fizet szerződészerűleg egy-egy rabmunkás után 50 fillér napszámot, mely részben a rabmunkások élelmének javítására, részben szabadulásuk esetére gyűjtendő kis segély gyanánt szolgál, ezenkívül az őrszemélyzet tagjainak fejenként egy korona napidíj jár. És meg van elégedve a város, a kir. ügyészség, az iparosok, a fogház orvosa, de meg a letartóztatottak is.*)

Napszámokban pedig most is csak annyi a hiány, sőt tán nagyobb — sajnos — mint azelőtt volt, mert a kivándorlás a mi vidékünkön is napról-napra szaporodik a mi ismét azt bizonyítja, hogy a munkáskezet nem nélkülözhetjük még akkor sem, ha bünfenyítő ítélettel van megbélyegezve, a mikor különben sincs értelme annak, hogy minden dologtól megkíméljük. *Veszprémi.*

*) Szökési kísérlet a két év alatt egyszer sem fordult elő.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

I.

MEGHIVÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET KOZGYÜLÉSÉRE.

Az Országos Erdészeti Egyesület f. évi rendes közgyűlését december hó 17-én délelőtt 10 órakor Budapesten, az egyesület helyiségeiben (V., Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet) tartja meg a következő tárgysorozattal:

1. Jelentés az egyesületnek a legutóbbi közgyűlés óta kifejtett működéséről.

2. Elnök, két alelnök, tíz választmányi tag és számadás vizsgáló bizottság választása.

Az alapszabályok értelmében a választmányból kilépnek, de abba újból beválaszthatók: *Garlathy Kálmán, Nagy Károly, Péch Kálmán, Reinfuss Bódog, Schmidt Ferencz, Scholcz Ottó, Soltz Gyula, Vadas Jenő, Vadászfy Jenő.*

3. Az erdészeti főiskola székhelyének kérdése.

4. Jelentés az 1904. évi számadások megvizsgálásáról és az 1906. évi költségvetésre vonatkozó javaslat.

5. Jelentés a Deák Ferencz alapítvány kamataiból kiírt pályázatok eredményéről és javaslat az 1906. évi kamatok felhasználására nézve.

6. Indítványok a jövő évi közgyűlés helyére és tanácskozási tárgyaira nézve.

7. Indítványok az egyesület céljainak előmozdítására általában. (Az ily indítványok a közgyűlést megelőző napig a titkári hivatalnak írásban bejelentendők.)

Van szerencsénk az Országos Erdészeti Egyesület összes tagjait és az erdőgazdaság iránt érdeklődő közönséget felkérni, hogy ezen közgyűlésünkön minél számosabban megjelenjen és tanácskozásainkban résztvenni sziveskedjenek.

Budapest, 1905. évi október hóban.

Az Országos Erdészeti Egyesület elnöksége.

Ezzel a meghívóval kapcsolatosan van szerencsénk a t. tagtársakat értesíteni, hogy amennyiben más alapon vasuti menetjegy kedvezményre nincs jogosultságuk, egyesületünk titkári hivatalával f. é. *december hó 12-ig* tudatni sziveskedjenek, hogy a magyar államvasutak vagy a déli vasut mely állomásáról óhajtanak a közgyűlésre utazni, minthogy az egyesület a felsorolt vasutaknál kedvezményes jegy váltására jogosító igazolványokat szándékozik kieszközölni.

A közgyűlés napján tartandó közös ebéd helyét és idejét magán a gyűlésen fogjuk tudatni. *A titkári hivatal.*

II.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1905. évi október hó 6-án tartott
RENDES VÁLASZTMÁNYI ÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak: *Bánffy* Dezső báró elnök, *Bedő* Albert dr. és *Horváth* Sándor alelnökök, *Arató* Gyula, *Csupor* István, *Gaul* Károly, *Hirsch* István, nemeskéri *Kiss* Pál, *Nagy* Károly, *Péché* Kálmán, *Schmidt* Ferencz, *Simon* Gyula, *Tomcsányi* Gyula, *Tuzson* János dr. választmányi tagok, *Bund* Károly titkár, *Cserny* Győző segédtitkár és *Balogh* Ernő számvizsgáló bizottsági tag.

Távolmaradásukat kimentették: *Bittner* Gusztáv, *Csik* Imre, *Eleőd* Jósa, *Hangay* Géza, *Havas* József, *Imecs* Béla, *Krajcsovits* Béla, *Laitner* Elek, *Máday* Izidor, *Tavi* Gusztáv, *Téglás* Károly, *Török* Gábor és *Vadászfy* Jenő.

I. Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Bedő* Albert dr. alelnököt és *Tomcsányi* Gyula vál. tagot kéri fel.

II. A pénztár állásáról a titkár a következőket jelenti: folyó évi január hó 1-től kezdve befolyt 51.534 K 58 fillér, ugyanezen idő alatt kiadatott 35.130 K 88 fillér. Az utolsó választmányi ülés óta a következő rendkívüli befizetések történtek: kötvényben tett alapítványok törlesztésére befizettek 300 K; a titkári nyugdíjalapra befizettetett: 186 K 64 f és a *Wagner* Károly-alapra 22 K 90 f.

Javasolja a titkár, miszerint tekintettel a kedvező árfolyamra az egyes alapítványoknál rendelkezésre álló készpénzkészletek erejéig 4⁰/₀-os magyar korona járadék-kötvények vásároltassanak és pedig: az alaptőke javára 1600 K, a *Wagner* Károly-alapítvány

javára 600 K, az Erzsébet királyné-alapítvány javára 400 K, a dr. Bedő Albert-alapítvány javára 400 K, a titkári nyugdíjalap javára 4000 K és a Horváth Sándor-alapítvány javára 400 K névértékű, vagyis összesen 7400 K névértékű 4⁰/₀-os magyar korona járadék-kötvény.

Jelenti továbbá a titkár, hogy a székesfehérvári ismeretlen alapítvány letétjéből a 2328/6 számú 1860. évi államsorsjegy is kisorsoltatván, a mult választmányi ülés azon határozata, miszerint a kisorsolt 108/12 sz. sorsjegy pótlásaként beszerzett új sorsjegy vételár különbözete egyelőre a pénztári feleslegből pótolassék, tárgytalanná vált.

Végül a titkár a könyvtár rovatán 500 K. póthitelt kér.

Az igazgató-választmány a pénztári jelentést tudomásul veszi, a javasolt értékpapírvásárlást elrendeli és a könyvtár rovatán 500 K póthitelt engedélyez.

III. A titkár bemutatja a Bedő Albert-alapítvány üresedésben lévő két ösztöndíjáért benyújtott négy folyamodványt. Folyamodtak ifj. Schudich Nándor, Lesenyi Ferencz, Faller József és Pellion Árpád végzett középiskolai tanulók. A választmány a két ösztöndíjat ifj. Schudich Nándornak és Lesenyi Ferencznek adományozza, mint kik a reászorultság mellett a folyamodók közül a legjobb érettségi bizonyítvánnyal bírnak.

IV. A titkár előterjeszti a bányászati és erdészeti főiskola tanári karának emlékiratát a főiskola székhelyének áthelyezése tárgyában s a maga részéről azt javasolja, hogy az egyesület tekintettel a változatlan helyzetre az 1896. évi erdészeti kongresszus ez ügyben hozott határozatát, a mely egyfelől az erdészeti szakoktatásnak a bányászati szakoktatástól való teljes különválasztását, másfelől egy önálló erdészeti főiskolának Budapesten való felállítását kívánja, a maga teljességében tartsa fenn és az alkalmasnak vélt időpontban e határozat érvényrejutása érdekében az illetékes tényezőket újból keresse meg.

Bedő Albert dr. alelnök bizottság kiküldését tárgyazó hozzászólása után Nagy Károly azt óhajtja, hogy ez az ügy a közgyűlés elé ne csak a titkári jelentés keretében, hanem külön tárgyként kerüljön.

Tuzson János dr. az erdészeti szakoktatás ügyének előbbre vitelét kívánatosnak tartja, de azon a véleményen van, hogy a

főiskolának Budapestre való áthelyezése, tisztán a *szakoktatás szempontjából* indulva ki, nem hozná meg a kívánt eredményt. Az erdészeti szaktantárgyak közül azok, amelyek külső gyakorlatokkal is elválaszthatatlanul összefüggenek, mint a milyenek: a növénytan, az erdőtenyésztés, az erdőbecslés, az erdőrendezés és erdőhasználattal, valamint a melléktantárgyak közül a vadászattan, a halászattan, mezőgazdaságtan és a gyümölcs-tenyésztés, természetükénél fogva megkívánják azt, hogy a főiskola az erre a célra szükséges botanikai és csemetekerttel s azonkívül a megfelelő és könnyen hozzáférhető erdőterülettel rendelkezzen. Ezekre a célokra a főváros és közvetlen környéke nem alkalmas, de itt a megfelelő terület megszerzése különben is nagy akadályokba ütköznék (például az egyetemi növénykert, amely a telek nagy értéke következtében már is kiszorul a városból). Ha pedig a főiskola a fővárostól nagyobb távolságra helyeztetnék el, úgy a főváros kulturális intézményeinek előnyei az intézetre nézve elesnek és ez esetben sokkal célszerűbben helyezhető el a főiskola valamelyik vidéki városban, főleg pedig olyanban, amely egyúttal erdőgazdasági centrumot is képez. Ezeket a szempontokat ajánlja első sorban megfontolásra és másodsorban megemlíti azt, hogy minden főiskolának nemzeti kulturális missziója van s az intézmények tulságos centralizációja a nemzeti fejlődés érdekeivel sem egyezik.

Bund Károly titkár ezzel szemben úgy találja, hogy a szakoktatás érdekének kellő megóvása nem ütközik Budapesten sem leküzdhetlen akadályokba s emellett számos oly érvet lát, amelyek a főiskolának Budapestre való áthelyezése mellett szólnak. A tanári karnak más tudományos körökkel való érintkezése, az a szélesebb látkör, amelyet a hallgatóság a fővárosban nyer és több Horváth Sándor 1896. évi előadásában és a tanári kar memorandumában felsorolt meggyőző érv amellet szól, hogy a tanintézet a fővárosba helyeztessék át.

Nemeskéri Kiss Pál részben osztja Tuzson János dr. aggályait és sulyt helyez arra, hogy kereskedelmi téren több ismeretet szerezzenek a hallgatók.

Horváth Sándor a kereskedelmi ismeretek megszerzését éppen a fővárosban tartja lehetségesnek s a gyakorlati demonstráció

szempontjából sem találja Budapestet alkalmatlannak. Selmezbányáról is el kell utaznia a hallgatóknak, hogy nagyobb szabású erdőgazdaságot lássanak. Budapestről ez könnyebben történhetik meg és változatosabban. Annak is módját lehet ejteni, hogy ez a hallgatókra elviselhetlen költségeket ne rójon. 1896-ban ezt a kérdést bizottságilag behatóan tárgyalták s az akkori tanácskozás eredményét ma is elfogadja.

A választmány ezek után fentartja az 1896. évi országos erdészeti kongresszusnak ez ügyben hozott határozatát és e kérdésnek a közgyűlésen külön tárgyként való előterjesztésével a titkárt bizza meg.

V. Az igazgató-választmány a f. évi közgyűlés idejéül december hó 17-ét, helyéül Budapestet jelöli ki és a közgyűlés tárgysorozatát a következőkben állapítja meg:

1. Jelentés az egyesületnek a legutóbbi közgyűlés óta kifejtett működéséről.

2. Elnök, két alelnök, tíz választmányi tag és a számadás-vizsgáló-bizottság választása.

3. Az erdészeti főiskola székhelyének kérdése.

4. Jelentés az 1904. évi számadások megvizsgálásáról és az 1906. évi költségvetésre vonatkozó javaslat.

5. Jelentés a Deák Ferencz-alapítvány kamataiból kiirt pályázatok eredményéről és javaslat az 1906. évi kamatok felhasználására nézve.

6. Indítványok a jövő közgyűlés helyére és tanácskozási tárgyaira nézve.

7. Indítványok az egyesület céljainak előmozdítására általában.

Egyben a választmány az alapszabályok értelmében sorshuzás útján megállapítja, hogy a választmányból a közgyűlés alkalmával a következő tagok lépnek ki: *Garlathy* Kálmán, *Nagy* Károly, *Pécs* Kálmán, *Reinfusz* Bódog, *Schmidt* Ferencz, *Scholz* Ottó, *Sóltz* Gyula, *Vadas* Jenő és *Vadászfy* Jenő. Ezenkívül betöltésre kerül az elhunyt Havas Ágoston helye.

VI. A Deák Ferencz-alapítvány kamataiból kiírandó pályázatra vonatkozó javaslattételre Horváth Sándor, Nagy Károly és Téglás Károly urak kéretnek fel.

VII. A titkár jelenti, hogy az egyesület által a métermérték-

nek a fakereskedelem terén való érvényesítése ügyében indított akciózt eddig a következő testületek és egyesületek támogatták a kereskedelemügyi miniszterhez intézett felirat útján: 1. minden fentartás nélkül: az Országos Iparegyesület, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége, továbbá 8 keresk. és iparkamara (Arad, Temesvár, Marosvásárhely, Nagyvárad, Kolozsvár, Miskolcz, Pozsony, Győr); 2. egy ankét összehívásának feltételével: a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet és a Szegedi keresk. és iparkamara, végül 3. részlegesen támogatta a fiumei keresk. és iparkamara, mely a métermérték alkalmazását kívánja ugyan, de a méretek előírását teljesen mellőzni óhajtja. Erre az utóbbi kikötésre vonatkozólag a titkár megjegyzi, hogy az tulajdonképen tárgyaltan, amennyiben az egyesület javaslata senkit sem korlátoz abban, hogy mily méretű szelvényárut vágjon, csupán a közforgalomban szokásos u. n. raktári áru méreteinek közmegegyezéssel való megállapítása mutatkozik szükségesnek.

A titkár bejelentése egyelőre tudomásul szolgál.

VIII. Papp Gusztáv végzett főisk. hallgató levele, melyben az eddig élvezett ösztöndijért, továbbá az Erdélyi Közművelődési Egyesület levele, melyben a Népszerű Erdészeti Növénytan megküldéséért köszönetet mond, tudomásul vétetnek.

IX. A Brázay Kálmán czég azzal az ajánlattal fordult az egyesülethez, hogy a nála rendelő tagoknak 2°/o-nyi árkedvezményt nyujt és ezenfelül a rendelt áru értékének 2°/o-át az egyesület segélyalapjai javára hajlandó befizetni.

A választmány az ajánlatot nem találta elfogadhatónak.

X. A titkár jelenti, hogy az egyesület hivatalos helyiségeihez ujabban csatolt szoba házbéradó - mentessége kieszközöltetett. Tudomásul szolgál.

XI. A titkár bejelenti, hogy az egyesületi székház tűzkár ellen a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél 10 évre biztosított. Tudomásul vétetik.

XII. Dochnal József könyvkötő, az egyik pinczehelyiség bérlője, az évi bérnek 400 K-ról 300 K-ra való leszállítását kéri.

Kérelme, tekintettel arra, hogy a bér akkor, amikor az eredetileg bérben birt helyiségeknek egyike az egyesület részére lefoglaltatott, 600 K-ról csak 400-ra szállított le, teljesítettik.

XIII. Tuba András egyleti szolga kérelmét fizetésének javításáért, tekintettel, hogy a mult évben részesült fizetésemelésben, a válaszmány nem találta teljesíthetőnek.

XIV. Verbovszky Béla, néhai Verbovszky József alapító tag fia, atyja tagsági jogainak átruházását kéri.

Az alapszabályok értelmében teljesítetik.

XV. Uj tagoknak felvételnek:

a) alapító tagnak: *Zachár* Ádám m. kir. erdész, eddigi rendes tag, ajánlja Tomcsányi Gusztáv;

b) rendes tagnak: dr. *Böckh* Hugó m. kir. bányatanácsos, főiskolai tanár, aj. *Vadas* Jenő; *Hoffman* Jakab magánhivatalnok aj. *Jakab* József.

K. m. f.

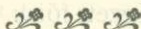
Bund Károly s. k.
titkár.

Báró Bánffy Dezső s. k.
elnök.

Hitelesítésül:

Tomcsányi Gyula s. k.
vál. tag.

Dr. Bedő Albert s. k.
I. alelnök.

IRODALOM.

A könyvpiacz új termékei.

Dr. Richter Aladár: A m. k. tud. egyet. és az erdélyi nemzeti muzeum botanikus muzeuma Kolozsvárt. Kolozsvár, 1905. Szerző kiadása. 8°, 52 oldal, 2 tábla, 10 kép. Ára 1 K.

Dr. Richter Aladár: Egy magyar természetbuvár uti naplójából. Kolozsvár, 1905. Szerző kiadása. 8°, 459 old., 6 tábla, 201 kép. Ára 20 K.

Hess Richard: Holzarten (Fafajok). III. kiadás Berlin. Parey Pál kiadása. 8°, 336 old. Ára 12 K.

Verhandlungen des XXI. öst. Forstkongresses 1905. (A XXI. osztr. erdészeti kongresszus tárgyalásai.) Bécs, 1905. Frick V. kiadása. 8°, 193 oldal. Ára 2 K 40 fill.

Kaán Károly: Erdőgyerítés. Erdészeti és gazdaságpolitikai tanulmány. (Különlenyomat az Erd. L. f. é. VIII. füzetéből.) Budapest, 1905. Szerző tulajdona. 8°, 60 old.

Bezerédj Adorján és Szilassy Zoltán: Mezőgazdasági Lexikon. I. kötet (A—J). Budapest, 1905. Grill Károly kiadása. Nagy 8°, 506 oldal, számos szövegközti képpel. Ára 15 K.

Dr. Tuzson János: Anatomische und mykologische Untersuchungen über die Zersetzung und Konservierung des Rotbuchenholzes. (Anatómiai

és mykologiai vizsgálatok a bükkfa korhadására és konzerválására vonatkozólag.) Berlin, 1905. Springer Gyula kiadása. 8°, 89 old. 17 kép és 3 színes tábla. Ára 6 K.

Dr. Endres Miksa: Handbuch der Forstpolitik. (Az erdőgazdasági politika kézikönyve.) Berlin, 1905. Springer Gyula kiadása. 8°, 823 oldal. Ára 19 K. 20 f.

Dr. Fabricius Lajos: Geschichte der Naturwissenschaften in der Forstwissenschaft bis zum Jahre 1830. (A természettudományok története az erdőgazdaság körében 1830-ig terjedőleg.) Stuttgart, 1906. Ulmer Jenő kiadása. 8°, 137 old. Ára 4 K 80 fil.

Dr. Martin H. Die forstliche Statik (Erdészeti Statika). Berlin, 1905. Springer Gyula kiadása. 8°, 361 old. Ára 8 K 40 fil.

Dr. Schwappach Á. Untersuchungen über die Zuwachsleistungen von Eichen-Hochwaldbeständen in Preussen. (A porosz tölgyes-erdők növekvésére vonatkozó vizsgálatok.) Neudamm, 1905. Neumann J. kiadása. 8°, 131 oldal. Ára: 4 K 80 fil.

FAKERESKEDELEM.

Az őszi faeladások általában az erdőbirtokosokra kedvező eredménnyel folynak, sőt egyes esetekben valóban meglepő áremelkedések mutatkoznak. Így különösen a szlavoniai tölgyerdők árverési eredményei rendkívül magasak. Ezen — már csak rövid néhány évig tartó — öreg tölgyerdők faállományáért igen élénk versengés támadt, amelyben a dongakereskedők és fűrésztulajdosok állottak egymással szemben; a magasabb árakat az utóbbiak ajánlhatván meg, többnyire ezek sorából került ki a vevő.

A vinkovcezi főerdőhivatal nyitotta meg a tölgyfa-árverések sorát szeptember 18-án. 13 részletben kínálta tölgyfavágásait 2,011.905 K kikiáltási árral, melylyel szemben összesen 3,093.037 K, tehát 1,081.132 K-val, vagyis 54°/_o-kal több éretett el.

A bródi vagyonszétválás 26 erdőrészletet bocsátott árverés alá 1,598.426 K kikiáltási árral. Valamennyi elkelt és pedig összesen 2,557.851 K-ért, tehát 959.425 K többlettel (60°/_o). Egyes vágások árverési többlete elérte a 100°/_o-ot, vagyis azok a kikiáltási ár kétszeresen találtak vevőt.

A határörvidéki beruházási alapnak Zágrábban f. hó 5-én tartott árverésén a kereslet még élénkebb volt. 12 vágás összes kikiáltási ára 2,038.384 K volt, ellenben a legkedvezőbb ajánlatok

összege 3,493.758 K (+ 1,455.374 K = 71·4%). Itt is akadt olyan vágás, amely több mint kétszeres kikiáltási áron kelt el. Sajnos, hogy ezekből a számokból a köbméterenkinti tőárra nem lehet közvetlen következtetést vonni; azt hisszük azonban, hogy keveset tévedünk, ha azt tartjuk, hogy ezek az árverési eredmények átlagosan 50—55 K tölgymúfa-tőárnak felelnek meg.

De nemcsak a tölgyfa keresett árucikk, hanem a kőris, szil és bükk is. A határőrvidéki beruházási alap ilyenmü vágásai is kitünő eredménnyel adattak el. 10 vágás közül egy ugyan nem talált vevőre, a többi azonban 84% reáfizetéssel vétetett meg. 253.043 K kikiáltási árral szemben 466.308 K vételár áll, tehát 213.265 K-val több. Az egyik vágásért a vrbovskói faárugyár a kikiáltási árnak több mint 3-szorosát adta (8976 K és 27.006 K).

Az orsovai m. kir. erdőhivatal 2065 k. hold tölgy- és bükk-erdőt adott el. Kikiáltási ár holdankint 105·1 K, árverési eredmény 257·4 K.

A fenyőféléknél hasonló jelenségekkel találkozunk, amint az alábbi néhány példa bizonyítja. Lőcse városa 489.440 K kikiáltási árral bocsátotta áruba vágásait. Egy szomolnoki cég 827.190 K-ért vette meg (69·6% felülfizetés).

A besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületében a legutóbb tartott árverésnél volt a holdankinti kikiáltási ár a zólyom-lipcsei, luczatői és szentandrászi erdőgondnokságokban 1466·5 K, az árverés eredménye 1768 K; a jeczenyei erdőgondnokságban 1278·46 K, illetőleg 1551·60 K; a kisgarami erdőgondnokságban 2179·2, illetőleg 2580 K, a rezsőparti erdőgondnokságban 1348·81 K, illetőleg 1601 K; a benesházai és vacoki erdőgondnokságokban 2503·17 K, illetőleg 3357 K.

A fenyőmúfa *átlagos* tőára ezzel Zólyom megyében nagyban való eladásnál is elérte hozzávetőleges becslésünk szerint a 7—10 K-t.

ERDÉSZETI KISÉRLETÜGY.

Az „Erdészeti kísérletek“-nek, a közp. erd. kísérleti állomás folyóiratának, legutolsó füzeté, a VII. évfolyam 1. és 2. száma nemrégiben hagyta el a sajtót.

A füzet a következő cikkeket tartalmazza:

Vadas Jenő: „Az ákáczfáról (*Robinia Pseudacacia* L.) általános-ságban“ és „Az ákáczfá anatómiai szerkezetéről.“ Mind a kettő mutatóvány szerzőnek „Az ákáczfá monografiája“ című pályanyertes művéből.

Az első az említett munkának bevezető részét képezi. Benne Vadas tárgyalja az ákáczfá behozatalát Európa különböző országaiba, kimutatja az egyes országok természeti viszonyainak és az ákáczfá igényeinek alapján azon okokat, amelyek miatt az ákácz egyes országokban, így pl. Német- és Franciaországban nem tudott nagyobb szerepre jutni és amely okoknál fogva viszont az ákácz nálunk oly kiváló erdőgazdasági fontosságot nyert, különösen az alföldi homoktalajon, hogy a legelső sorába jutott.

Vadas a következő öt tulajdonságban látja az ákácz jelentőségét összefoglalva: 1. igen gyorsan növekszik; 2. kitűnő minőségű faanyagot ad; 3. megelégszik a tápláló anyagokban szegényebb, tehát sovány talajokkal is; 4. sarjadzási képessége a hihetlenséggel határos; végre: 5. terjedelmes, messze elágazó gyökérzete van.

A második cikk az ákácz fájának szerkezetéről szól.

E cikkben Vadas kapcsolatosan az előzőleg közölt hasonló tárgyú tanulmányával (E. K. 1903. 3—4. szám.) közli az ákáczfá edényein, sejtjein és tracheidáin végzett mérések eredményeit és közli Bencze Gergely főerdőtanácsos és főisk. tanárnak az ákáczfá anyagának alkotó részeire vonatkozó — még be nem fejezett — kutatásait.

Ugyanez a tanulmány megjelent német fordításban is Dr. K. Freiherr von Tubeuf: „Naturwissenschaftliche Zeitschrift für Land- und Forstwesen“ című folyóiratában.

Ezután Pfundtner Károly m. kir. főerdész számol be az aranyfalu lepke (*Porthesia chrysothoea* L.) ellen az 1904. évben a m. kir. állami rovarügyi állomás utmutatásai szerint végzett irtási kísérleteiről. *)

A következő helyen áll Török Sándor m. kir. erdőmester és szakiskolai igazgató beszámolója az általa a vadászerdei erdőőri szakiskola erdejében már 6 év óta folytatott kísérletsorozatról, mely a tölgyfa legelőnyösebb feldolgozására irányul.

*) L. Erd. L. 1904. XII. 1049.

Török közli a vágások feldolgozásának eredményét és leírja a kísérlet tárgyát képező erdőt, mely a híres bánági tölgyeseknek — sajnos — csak silány maradékát képezi.

Leírása így hangzik.

„Az erdő minden tekintetben elsőrendű talaján, nem a talaj kitünő minőségének megfelelő erdő áll, hanem az 50—60 évvel ezelőtt folytatott lehető legrendszeretlenebb erdőgazdálkodással pusztított, olyan silány minőségű és igen sok esetben beteges fákból álló erdő, melyben még a leggyakorlottabb szakember is első tekintetre alig fedez fel épületfára alkalmas törzseket.“

Ez a leírás eléggé magyarázza, miért nem sikerült még a legaprólékosabb feldolgozásal sem, a műfa kihozatalt 38—40 %-nál magasabbra emelni.

A cikk sok, a vágások házilagos kitermelésére vonatkozó és a szerzőnek saját tapasztalatain alapuló gyakorlati tételt tartalmaz, melyek a mi hazai viszonyainkra nagyon értékesek. Török a legapróbb részletekig menő házi kezeléssel bebiztosította, hogy az ilyen kezelés nálunk is keresztülvihető és az erdő jövedelmét bámulatos módon fokozhatja. Igaz, hogy a vadászerdei nagyon kedvező eladási viszonyok nem találhatók fel mindenütt, de azért hasonló viszonyok vannak még másutt is hazánkban és viszont a kedvező kelendőségi viszonyokat elég nagy mértékben ellensúlyozza Vadászerdőn az erdő gyenge minősége. Meg vagyok győződve, hogy hazánk legtöbb tölgy és egyéb erdejében a hasonló kezelés sikerrel volna keresztülvihető, ott is, ahol az ma még nem szokásos.

Török még egy másik cikket is szolgáltatott, mely a sorközöti (mezőgazdasági köztes) használatnak a csemeték fejlődésére való befolyásáról szól.

Az erre vonatkozó kísérletek is már 6 éve folynak; a fafaj kocsányos tölgy, a kísérletek háromféle módon és mindig párhuzamosan végeztettek.

Erre vonatkozólag Török a következőket mondja:

„Egyik területrészen a beültetett és bevetett makkból kikelt csemeték közei, valamint a sorok közei is kapáltattak; a második területrészen a csemeték közei nem kapáltattak, de a sorok közei igen; a harmadik területrészen pedig sem a csemeték közei, sem pedig sorközök nem lettek egy évben sem kapálva.“

Ha most mind az öt év kísérleteinek az eredményét összefoglaljuk, az tűnik ki, hogy:

a mind a sorok, mind a csemeték közeinek rendes kapáltatása mellett felnőtt csemeték, mind az 5 esztendőben erőteljesebbek, mint a másképp mivel többi két területrészen lévők. A leggyengébb a nem kapált területen nőtt csemete.

A fennebbi kísérlet-sorozatból tehát határozottan megállapíthatjuk azt, hogy jó talajon, hol a gyom stb. buján tenyészik, az erdősítéseket csak köztes használatok alkalmazása mellett lehet teljes sikerrel felnevelni.

A két Török-féle cikk között áll Fekete Zoltán főiskolai adjunktusnak „Az erdészeti főiskolai növénykert Wellingtoniái” című leírása.

Éjszakamerika ezen faóriásai, úgy látszik, méltók arra, hogy hazánk erdeiben valamikor nagyobb szerepet játszanak, ami értékes tulajdonságaiknál fogva kívánatos is. A selmeczbányai példányok annál érdekesebbek, mert valószínűleg megélhetősök legszélső határának tekinthetjük itteni helyüket, mely körülbelül 610 *m*-nyire van a tenger színe felett és amelyen télen rendszeren 20° C. alá süllyed a hőmérséklet. Pedig nemcsak a növénykertben, hanem az erdőben is vannak egyes példányok. Ha az itteni kedvezőtlen viszonyok között is oly szép növekvést tudnak e fák felmutatni, jogosult a remény, hogy kedvezőbb klíma alatt még hatalmasabb a tömeggyarapodásuk.

Fekete az álló fákon végezte méréseit, melyeknek adatait a 921. oldalon levő táblázatban közlöm.

Az érdekes adatok között különösen az alakszám feltűnő, mely egy kivétellel kisebb mint a homoru kupé.

Az ezután következő cikk Véssei Mihály m. kir. erdészjelölt tollából származik, aki a szabédi kísérleti telepen az 1904-ik évben végzett munkákat írja le. A cikk folytatását képezi a E. K. lapjain évről-évre megjelent beszámolóknak. A munkálatok közül külön említésre méltók a csak nem régen megindított műtrágyázási kísérletek, melyek nemcsak a csemetekertre terjeszkednek ki, hanem az erdősítésekben és az arra előkészítendő területen is végeztettek.

Nagyon értékes adatokat fognak szolgáltatni a telep felett elterülő kopár területre kiültetett csemeték évről-évre beszerzett

és beszerzendő növekvési adatai; melyek hosszab időn át gyűjtve és feldolgozva, a csemeték fejlődésére befolyással bíró tényezők hatását fogják szemünk elé tárni.

A megvizsgált fa												
száma	kora	magassága	mellmagassági vastagsága	köb-tartalma		köb-tartalmának	magasságának	mellm. vastagságának	mellmagassági	valódi	abszolút	
				tuskóval	tuskó nélkül						átlag	növedéke
	év	m	cm	m ³	m ³	m ³	m	cm	tuskóval	tuskó nélkül	tuskóval	tuskó nélkül
1.	31	16.2	51.5	1.312	1.162	0.042	0.52	1.7	0.344	0.260	0.174	0.139
2.	28	14.2	69.0	1.624	1.396	0.058	0.51	2.5	0.263	0.199	0.136	0.146
3.	31	12.7	42.7	0.715	0.635	0.023	0.41	1.4	0.349	0.236	0.204	0.199
4.	31	12.2	32.9	0.395	0.347	0.013	0.39	1.1	0.335	0.243	0.216	0.178
5.	31	12.1	36.3	0.556	0.476	0.018	0.39	1.2	0.380	0.237	0.191	0.141
6.	19	9.2	25.0	0.244	0.212	0.013	0.48	1.3	0.468	0.269	0.247	0.222

Az utolsó cikket képezik a hat erdészeti meteorologiai állomáson az 1904-ik év folyamán feljegyzett adatok, melyek közül egynehány a füzethez csatolt ábrákban grafikailag is fel van tüntetve. A táblázatokat és rajzokat a meteorológiát előadó vegytani tanszék assistense, Zügn Nándor m. kir. erdészjelölt állította össze.

A füzet végén a közp. állomás közli az erdészeti kísérleti állomások elmúlt évi tevékenységét, valamint a folyó évre tervbe vett munkálatokat. Ez utóbbiak közül nagyon érdekesnek ígérkezik az e tekintetben még kevéssé vizsgált Mezőség flórájának a megállapítása, melyet a görgényszentimrei állomás végez Lopusny Kornél m. kir. főerdész segélyével, továbbá a központi állomáson folyó munkák közül „az időjárás befolyása a fa növekvésére és fájának tulajdonságaira“, melyet főiskolánk új tanára, Dr. Kövessi Ferenc tett beható kutatás tárgyává és az erdőlési kísérletek, melyek már

évekkel ezelőtt indultak meg, (lásd E. K. 1901. évi 3—4 szám.) de a melyeket egyéb munkálatok miatt az állomás szerény személyzeti viszonyai mellett meg kellett szakítani és csak a folyó évben lettek ismét megindítva. Ez utóbbi munkáknak a gyakorlati erdőgazdaságra való fontosságát nem kell bővebben megokolnom, elég, ha rámutatok Kaán Károly m. kir. főerdésznek az E. L. augusztusi számában e tárgyban megjelent beható tanulmányára.

VIDÉKI ÉS KÜLFÖLDI ERDÉSZETI EGYESÜLETEKBŐL.

A horvát-szlavon erdészeti egyesület f. évi közgyűlését szeptember 5—7. napjain Vinkovczen tartotta meg, kapcsolatosan az ottani kincstári és vagyonközségi erdők megtekintésével. Az egyesület tárgyalásait 5-én Bombelles Márk gróf egyesületi elnök, a többi napokon Havas József kir. erdőigazgató, alelnök vezette.

Ezen tárgyalásokból kiemelendőnek tartjuk Kozarac József kir. erdőmesternek a *tölgyfa jelen és jövő áráiról* szóló értekezését, melynek lényegét alábbiakban ismertetjük.

Az áralakulásról való általános elmélkedés után Kozarac úgy találja, hogy „tölgyfakereskedőink csak közvetítők az erdőbirtokosok és a fogyasztók között“ (a mi szerény nézetünk szerint a kereskedelem általános ismérve). Ezek a fogyasztók egész Európában laknak. A kereskedő tehát arra törekszik, hogy a nyers anyagot minél olcsóbban vásárolja, félgyártmányait pedig minél drágábban értékesítse. Ez a két körülmény folytonos bizonytalanság és bizalmatlanság kuforrása, a helyett, hogy a két tényező megegyeznék s belátná, hogy közös érdekeik közösen kellene megvédelmezniök az idegen fogyasztóval szemben.

A bizalmatlanság abban nyilatkozik, hogy a fakereskedők eltitkolják az árakat az erdészet előtt, ugyanannyira, hogy az erdészeti kezelőségek többször csakis az első őszi árverés eredményéből tudják meg, hogy hogyan áll a tölgyműfaárak piacza; ezen eredmény többször ellentétes azzal a piaczi helyzettel, melyről a legtekintélyesebb fakereskedői szaklapok *10 nappal az árverés előtt* irnak, s a melyről kereskedelmi körökben beszélnek.

Az erdészeti kezelőségek már természetük szerint sincsenek

abban a helyzetben, hogy a kereskedői élet megnyilvánulását figyelemmel kísérhetnék, miután a kereskedelmi viszonylatokra vonatkozó szükséges adatokkal nem rendelkeznek, miért *is legfőbb támaszuk az eladás múlt évi eredménye, mely szerint becsléseiket elintézik.* (Szerény nézetünk szerint még a bürokratikus szervezetű állami erdőgazdaságoknak is kell módot találni, hogy a piaci helyzetről megbízható információt nyerjenek.)

Azonban csak egy év lefolyása alatt is hányszor változik a helyzet a tölgyárut illetőleg.

Csak is így esik meg, hogy egy évben a vágások fele eladatlan marad, míg a másik évben valamennyi 40—50% ráfizetéssel értékesítetik.

Ha a fakereskedők és az erdőbirtokosok megegyeznének, illetőleg utóbbiak tiszta képet nyernének az üzlet állásáról, ennek előnyét Kozarac abban látná, hogy rossz üzleti években az erdőbirtokosok a kínálatot megszorítanák s így a piac további romlását megakadályoznák s az árukön nem kellene sokszor minden áron tudni. A mostani állapot csak az idegen fogyasztók javára szolgál.

Ezen fejtegetéseknél nagyobb és közvetlenebbül reális érdekekkel bírnak a tölgy tőárainak emelkedésére vonatkozólag közölt adatok. A tölgyműfa átlagos tőára volt a vinkovczei tölgyesekben

az 1870—75 években	---	---	---	16 K 20 f.
1876—80	"	---	---	15 " 70 "
1881—85	"	---	---	16 " 80 "
1886—90	"	---	---	21 " 80 "
1891—95	"	---	---	28 " 80 "
1896—1903	"	---	---	30 " — "
1904 évben	---	---	---	36 K — f.

Az 1885. évig, amig ugyanis a tölgy főleg dongára dolgoztatott fel, átlag 16 K volt. Ekkor kezdtek már rönköket és kézi fűrészszel vágott fűrészárut termelni, minek eredményeként a tőár, dacára annak, hogy erre az időre esik Bosznia legélénkebb versenye, 21 K 80 f-re szökött föl. Az újabb áremelkedés a Vrbanjén, Sziszekén, Vinkovczen, Bródon és Mitroviczán épített nagy fűrésztelepeknek tulajdonítható. 1895 után bár a dongatermelés mindinkább hanyatlott, mégis az amerikai donga versenye következ-

tében nagyobb mérvű áremelkedés nem következett be. Ugyancsak Románia is versenytársként jelentkezett. Az 1904. év végre meghozta az addig legmagasabb tőárt.

Azt a kérdést veti fel már most Kozarac, hogy vajjon ez a tőár a jövőre is fenn lesz-e tartható?

Válasza igenlő, sőt további áremelkedést jósol (amit a f. évi árverések, a melyekről más helyen teszünk említést, teljesen igazolnak). Hogy ezt a választ igazolja, igen érdekes tájékoztatást nyújt a Szlavoniában még tővön álló öreg tölgyfakészletekről. E végből a horvát-szlavon tölgyerdőbirtokosokat három csoportba sorolja: I. vinkovcei főerdőhivatal, a beruházási alap és a bródi vagyonszövetség erdei eddig évi 200.000 m^3 eladott fatömeggel, II. a többi vagyonszövetség erdeje évi 70.000 m^3 -rel, végül az uradalmi, városi stb. erdők évi 100.000 m^3 -el. Összesen tehát a legutóbbi 3 év mindegyikében átlagosan 370.000 m^3 tölgytüfa kerülhetett piacra, aminek több mint fele az I. csoportbeli erdőkre esik, amelyek egyuttal a legjobb anyagot is szolgáltatják.

Ámde az első csoportbeli erdők csak 1908-ig adhatják az eddigi 200.000 m^3 -t, azontul a beruházási alap vágásai megszűnével, a hozam 65.000 m^3 -rel csökken. 1911-ben megszűnik a vinkovcei főerdőhivatal 70.000 m^3 -nyi hozama is. Időközben azonban a II. és III. csoport fahozama is apad, úgy, hogy 1912-ben legfeljebb 210.000 m^3 -re tehető az összes tölgy-műfatermés s ez is továbbra is apadni fog az idők folyamán.

A piacra bocsátott áru tehát hova-tovább fog, a kereslet ellenben állandóan emelkedik, amennyiben a szlavoniai tölgygyel minőség tekintetében semmiféle más tölgy nem versenyezhet. Ez a körülmény bizonyossá teszi, hogy *a tölgyfa ára nem csökkeni, hanem továbbra is emelkedni fog.*

Érdekes fejtegetései befejezéseként Kozarac az u. n. fehér fával foglalkozik röviden, ami alatt ott a tölgy között elég bőven előforduló egyéb fánemeket értik, mint kőris, szil, gyertyán stb. Ezekből a vinkovcei főerdőhivatal évenként mintegy 80.000 m^3 -t ad el, szintén állandóan emelkedő árakon. 1909, illetőleg 1912 után ezek hiánya is érezhetővé fog válni s Kozarac szerint reá fogja terelni a fakereskedők figyelmét a még nagy mennyiségben meglévő bükkerdőkre.

Kozaracnak előadására *Kuzma* Gyula kir. erdőtanácsos, a vinkovcezi főerdőhivatal főnöke szólalt fel. Tulságosan eszményinek találja Kozarac álláspontját, amikor a tölgyfa tőárának emelkedését az erdőbirtokosok és fakereskedők közös megegyezése alapján óhajtja elérni. Ez a természetszerű érdekelletét következtében kizártnak tekinthető. A nyilvános árverés — különösen jogi személyek erdeinél — nem mellőzhető és eddig is a legjobb eljárásnak bizonyult.

Ami a tölgyfa jövő áralakulását illeti, erre nézve osztja Kozarac nézetét s az áremelkedést még fokozhatónak tartaná, ha a hozamok apaszthatók, a maradványok kihasználása lassítható lenne. Ez azonban egyfelől azért nem lehetséges, mert az előirányzott jövedelmet az állami erdőkből okvetlenül elő kell teremteni s mert másfelől a vágásra kerülő erdőmaradványok már oly tulkorosak, hogy ugy mennyiségi, mint minőségi növedékük nemleges s a várható drágasági növedék ezt a veszteséget alig pótolná. Némileg kedvezőbben áll a dolog a vagyonszükségek valamivel fiatalabb erdeiben.

Örvend annak, hogy Kozarac reá mutatott arra, hogy a szlavoniai tölgyesek fogytán vannak. Ennek tudatában a fogyasztók bizonyára az eddiginél is magasabb árakat fognak megadni, csak hogy mással nem pótolható szükségletüket szlavoniai tölgyfában addig a meddig biztosíthassák. A közgyűlés Kozarac kir. erdőmestert az egyesület tiszteletbeli tagjának választotta.

Borsod-, Gömör-, Hevesmegyék erdészeti egyesületének közgyűlése. A folyó év tavaszán megalakult első vidéki erdészeti egyesület közgyűlését szeptember hó 17-én Rimaszombaton tartotta meg a vármegye székházának nagytermében. Az egyesületnek 38 tagja gyűlt össze Podhradszky András hgi erdőigazgató elnöklete alatt. A gyűlésen Gömör-Kishont vármegyét Bornemissza László alispán, Rimaszombat városát Kovács László dr. polgármester képviselte. Az Országos Erdészeti Egyesületnek nem volt módjában magát képviseltetni, amennyiben értesülésünk szerint a közgyűlésre — a társzegyesületek között fenálló általános szokástól eltérően — meghívót nem kapott.

Az első sorban felolvasott titkári jelentésből megtudjuk, hogy az egyesületnek 86 tagja van s a taggyűjtés az erdőbirtokosok

körében folyamatban van. A titkári jelentés elhangzása után Gömör-Kishont vármegye alispánja üdvözölte lendületes szavakkal az egyesületet, melynek nevében az elnök mondott köszönetet. Következett Elek István m. kir. főerdésznek „Erdőgazdaság szociális alapon“ című felolvasása, melyet a közgyűlés a választmányoknak adott ki megfontolás és esetleg röpirat alakjában való terjesztés céljából.

A közgyűlés azután Mitske Gusztáv javaslatára elhatározta, hogy az egyesület, mint olyan az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagjai sorába lép.

Ezután Kolbenheyer Gyula hgi főerdész „Erdőgazdálkodás a balogvári Coburg hercegi uradalom erdőségeiben“ czimen tartott felolvasást, amely tetszéssel fogadtatott. Csoma Gusztáv főerdésznek a Bükk- és Mátrahegység mésziparára vonatkozó beadványát a közgyűlés Tornay Gyula kápt. erdőmester javaslatára a következő közgyűlés napirendjére tűzte, amely Eger városában fog megtartatni.

Podhradszky elnök erre kérte a közgyűlést, hogy elnöki tisztsége alól mentse fel, ami általános tiltakozásra adott alkalmat, melynek következtében az elnöki széket továbbra is megtartotta.

Végül Mölczér Gyula ismertette annak a 480 holdnyi 1—28 éves tölgyerdőnek töremetszés útján való felujítását, amely Rimaszombat város erdejében az 1904. év folyamán leégett s amelyet a közgyűlés tagjai az ülés befejeztével megtekintettek. A helyszínén megindult vitában az a nézet jutott tulsulyra, hogy a töre metszett területek jövőre is szálerdőként kezelendők. Az egyesület azzal a kérelemmel fog a városhoz fordulni, hogy ezeket a területeket kísérleti térnek engedje át az egyesület részére.

A közgyűlést társas vacsora zárta be.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

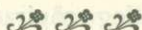
HIRDETMÉNY.

77874. I/A—3. sz. — A folyó év őszén megtartandó erdészeti államvizsgálat október hó 24-én és az erre következő napon fog a fennálló szabályzat értelmében Budapesten megtartatni és pedig az írásbeli vizsgálat az Országos Erdészeti Egyesület

székházában (V., Alkotmány-utca 6. szám), a szóbeli a m. kir. földmivelésügyi minisztérium erdészeti főosztályában (V., Zoltán-utca 16. szám).

Budapest, 1905. évi szeptember hó 21-én.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

VADASZAT.

Az agancs fejlődése.*)

Irta: *Lakatos Károly.*

Hogy mily hosszú időre van szüksége az agancsnak bizonyos fejlettségi-fok elérésére, annak megállapítása minden igazi szarvasvadászra nézve nagy érdeklődéssel bír, mert csak a fejlődési fokozatok teljes ismerete képesíthet a biztos és korrekt determinálásra.

Ha már az őzagancsnál ugyszólván lehetetlen az ágak számából az agancs fokozatos fejlődésére nézve biztosan következtetni, még kevésbé lehetséges az a szarvasagancsnál. Ha az ágak mennyiségében gyakran szabálytalan előmenetel észlelhető is — mondja *Dr. Blasius* — úgy általában mégis bizonyos következetesség állapítható meg a fejlődés egymásutánjában, mely az *alak változásában* — összefüggésben az ágak számánál — mutatkozik s melylyel a rózsató fejlődése, terjedése és alábbszállása (mélyebb fekvése) egyirányban halad; *természetrajzi* szempontból az agancs *alakja sokkal nagyobb fontosságú*, mint az *ágak száma*. Az ágak számánál inkább nagyobb súly fektetendő azok *irányára*, mint tisztán mennyiségükre.

Ha az agancs egyes részeinek fejlődési fokozatait követjük, ezek a fejlődés menetén a következő sajátságokat tüntetik fel:

a) A törzság (vagyis agancsszár) kezdetben csak egy helyen mutat *gyenge meghajlást* és pedig a rózsatótól *kifelé*, úgy, hogy végei *befelé* állanak. Ez a jelenség a *nyársas* és *villás* agancsnál tűnik fel.

b) Később azon a helyen, hol a *középag* fejlődik ki: rézsutos irányban egy *kikönyöklés* képződik; azonban a *főág* (a szár) ezalatt

*) Mutatvány szerzőnek készülő agancstani munkájából.

a kikönyöklési iránynyal ellenkezően *hátrafelé* hajlik el, de a *csucskok betelélé fordítva maradnak*. Ez az elhajlás a további fejlődés folyamán állandó lesz, miután a *hatos* agancson lépett volna fel először.

c) Második hasonló kikönyöklés képződik a 12-es agancs koronáján (a főág ez esetben is *hátrafelé* hajlik). Egy harmadik kikönyöklés a 16-osnál, a negyedik a 20-asnál lép föl mindig az agancsszár felső vége felé haladva, azonban a csucskok mindig befelé fordítvák.

d) Az agancsszár, vagyis a törzság *közepén* csak egy elhajlás jön létre; a koronában azonban eme kikönyöklések a 12-es agancsra kezdődőleg minden második koronaágnál ismétlődnek.

e) A *szemág* a *villás* agancsnál fordul először, s *lefelé hajlani* a 10-esnél kezd. Különben az agancsnak ez a nevezetes része az agancsfejlődés különböző fokozatain többféle feltűnő változáson megy keresztül, úgymint:

1. Kezdetben növése a rózsató felett meglehetősen magasságban indul ki, helyzete (kinövési pozíciója) azonban évek múlva mindinkább a rózsza koronájához közeledik, míg végre ezzel majdnem egyirányba jut.

2. A második változás az ág *irányában* nyilvánul, mely kezdetben tövétől az agancsszárral egyirányban felfelé hajló helyzetű, ennek folytán a szárral éles-szöget képez, mely geometriai alakzat azonban évek során át mindinkább tompul, majd a derékszöget is elhagyva, a szemág a törzstől lefelé hajlott helyzetet vesz fel.

3. A harmadik változás olyképp nyilvánul meg az előrehaladó korról, hogy a szemág vastagság, hosszúság és elhajlás tekintetében mindinkább gyarapodik; azonban a szemág kiindulási főiránya, vagyis az *előrefordulás*, állandó marad s fölfelé irányuló helyzetét az ág hegye is mindig megtartja.

f) Hasonló változásoknak van alávetve a *középgág* is, mely a *hatos* agancson észlelhető először. Ez mindig a szár *első* kikönyöklési helyéből indul ki. Változásainak összes mozzanatai az agancsfejlődés során át erősödéssel s hosszának gyarapodásával kapcsolatosak és hajlása is fokozatosan fejlődik. Különben ezen ág főiránya mindig a törzstől ferdén és kifelé van fordítva, míg a csucs mindig fölfelé irányított. Ama szög, melyet a törzsszel

képez, kezdetben hegyes alaku, majd mindinkább nagyobb foku lesz, míg végre épszög, majd tompaszögbe megy át, de sohasem oly nagy fokban, mint a szemág. A 10-esnél, de még feltünőbbben a 12-esnél kezd a szög (melyet a törzsszel képez) tompulni.

g) A *jégág* (vagyis *második szemág*), mely a 10-es agancson lép föl először: *minden további fejlődési szakban állandóan előfordul* (s csak ritkán hiányzik). Helyzetére nézve ez az ág a tulajdonképpeni szem és középág közt helyezkedik, a szemághoz azonban valamivel közelebb. Kezdetben csak gyenge fejlődésű, úgy hogy sok esetben nyomát csak egy kisebb kidudorodás jelzi vagy éles szöglettel van a törzsön jelölve; egyébiránt a további fejlődés folyamán se éri el még kivételesen sem a szem- vagy középág nagyságát, illetve hosszát. Iránya egyébként mindig e két utóbb említett ág közt halad.

Ezek után a törzs további elágazását, vagyis a *korona képződését* véve vizsgálás alá, rendes jelenségként tűnik föl, hogy az elágazások kivétel nélkül csak a középág vagyis a törzs kikönyöklése felett kezdődnek és pedig a középágtól kb. oly távolban, mint a mennyire a szemágnál magasabban fekszik. A törzsből e helyen egy mellékág fejlődik ki, mely kivétel nélkül ferdén kifelé s előre fordítva fölfelé tör. Ezáltal villa képződött, melynek a szöge az osztatlan törzság folytatott vonala által kb. két egyforma részre osztatik. *Ily villa* először a *nyolczas* agancsoknál észlelhető s az agancs további fejlődési fokozatából sohasem marad ki. Ez a villaképződés nem állapodik meg a 10-esnél, hanem a főág csucsának irányában többször ismétlődik, mialatt a mellékágak mindig kifelé fordítvák, a főág pedig befelé marad fordítva. Ily elágazások csakis a törzság hátrafelé irányított elhajlásánál, 14-esek, 18-asok stb.-nél fordulnak elő.

Eltekintve a *fokozatos fejlődéstől*, mely a *villás* agancstól kezdve fölfelé az ágak szaporodásában nyilvánul s a *tizenkettes* agancstól kezdve, a *magasabb* fejlődési fokozatot alkotja: az agancs fejlődése hat élesen megkülönböztethető *sorozatos* fejlődési fokozatra oszlik a következő helyezés szerint:

I. A sorozatos fejlődési fokozat első osztályába tartozik az oly agancs, mely ágnélküli egyetlen szarát képez; tehát a *nyársas* (a *csapos* még nem számít).

II. A második sorozatos fejlődési fokozat az, midőn az agancs a *szemágat* kihozza, mi a *villás* agancsnál történik először s innét kezdve fölfelé minden agancsnak tulajdona.

III. A harmadik sorozatos fejlődési fokozat a középpággal veszi kezdetét a *hatos* agancsnál, s ettől fölfelé minden agancsnak tulajdona ez is.

IV. A negyedik sorozatos fejlődési fokozat bevezető a *koronaképződéshez* a *nyolczas* agancscsal a *tizes-ig*.

V. Az ötödik sorozatos fejlődési fokozat a *jégággal* lép föl a *tizes* agancsnál.

VI. A hatodik sorozatos fejlődési fokozat a *koronás* agancsok sorozatának kezdete a *tizenkettes* agancscsal, egy szárcsucson három ággal.

Az agancs fejlődési fokai.

A) Alacsonyabb fejlődési fokozat.

Első sorozatos fejlődési fokozat. A *nyársas* alak: Az agancszár ágnélkül való, kifelé görbült, de a szárvég mindig lefelé fordított.

Második sorozatos fejlődési fokozat. A *villás* alak: Az agancszár szintén kifelé görbült s hegyével mindig befelé álló főágot visel, melyen fejletlen, fölfelé irányuló s a rózsától igen távoleső szemág látható.

Harmadik sorozatos fejlődési fokozat. A *hatos* alak: A főág kifelé görbült s közepe táján némi ivgörbületszerű kikönyöklés látható. Az előrefordított hajlason képződik ezen első fejlődési stádiumában még gyenge, fölfelé törekvő *középpág*. Ezen agancsnál a *szemág* valamivel alább fekszik, mint a *villás*-agancsnál, de ez is még fejletlen, különben pedig szintén felfelé irányított.

Megjegyzések. a) A középpág esetleg mindkét vagy csak az egyik agancszárról hiányozhatik, mely esetben helye csak az agancs tompa hajlásszöge által van jelezve. Az ily kifejtetlenség folytán előállt agancsalaknál ugyan a vadászok „villást“ szoktak konstatálni; voltaképpen azonban az ily agancsok mégis a *hatosok* kategóriájába tartoznak, miért is a meghatározásnál a „*fejletlen hatos*“ keretébe illeszthető.

b) Ha esetleg a szemágak is hiányoznának, akkor bár nyár-

sasnak volna mondható az agancs; mindamellet a többi meglevő jellegek a *hatos agancs* keretébe utalják s ilyennek is tekintendő.

Negyedik sorozatos fejlődési fokozat. A *nyolczas* alak: Ennek a csucsban *villája* van, a mely a fejlődési fokozat újabb jelensége. A szem- és középág már erősebb, az előbbi majdnem vízszintesen irányul előre, ellenben a középág már kevésbé fölfelé irányított.

Megjegyzések. a) Ha a *villának* mellékága hiányzik (és ez nagyon gyakori eset) s csak az agancs főágának kiszögelése által van némileg jelezve, a determinálásban az ily agancsforma mégis a *nyolczas* agancs kategóriájába helyezkedik s ekként jelölendő.

b) Ha a mellékág az agancs mindkét száráról hiányzik, az agancs még akkor is *nyolczasnak* mondandó fejlettségének különben előrehaladott állapotát tekintve, jóllehet az ágak összeolvasása szorosan véve csak hat ágat eredményez.

c) Az oly *villás* agancsok sem ritkák, a melyeken a villa mellékágain kívül e középágak is hiányzanak; mindamellet a meglevő egyéb jelek alapján az ily agancsok is *nyolczasoknak* tekintendők.

Ötödik sorozatos fejlődési fokozat. A *tizes* alak: Ennél az agancsnál lép fel először (gyengén kifejlett alakban) a *jégág* (vagyis második *szemág*). Karaktere ezen agancsnak a szemágak lefelé hajlása; különben a középágak is kezdik megközelíteni hajlásukban az épszöget. A főág villában végződik.

Megjegyzések. a) Az elsatnyulás itt a jégág hiányában jelentkezik, melynek helye gyakran csak egy éles, sima oromzat által jelöltetik. E hiány folytán 8 ágast látunk, mely mégis 10-esnek veendő a fejlődési fokot tekintve.

b) Sokszor a villának külső, vagy mellékága sem fejlődik ki (mint az a 8-asnál is előfordul) s *helye* csak egy kis dudorodással jelöltetik s így az agancs 8-asnak tűnik fel, mindamellet a fejlődési fok előtérbe helyezésével az ily agancsot is 10-esnek kell tekintenünk.

c) Van még egy alakja és pedig csodás alakja a 10-es agancsnak, mely a jégág és külső mellékág elsatnyulása folytán 6-os agancsnak tűnik fel, de az ily elsatnyulások felelte ritkák. Hiányai daczára is azonban az ily agancs mégis 10-esnek veendő és még

akkor is, ha a középág hiányában csak villásnak látszik is az agancs, mert tudományos szempontból — a főág kikönyöklése és elhajlása miatt — erre utalva vagyunk.

B) Magasabb fejlődési fokozat.

Hatodik sorozatos fejlődési fokozat. A *tizenkettes* alak: Ennél az agancs alsó része egész a középáig nem különbözik lényegesen a 10-estől, csak hogy a három fő kiágazás erősebb lesz, a törzságból tompább szög alatt lépve ki. — Ha rendesen van képződve ez az agancsalak a főtrzs a választék *tövé*n hátrafelé könyök-alakban elhajlik. Ezen agancsalaknál először történik, hogy az egyes ágak nem ugyanazon elhajlási irány alatt feküsznek (a két főág csucsjai, a kettős kikönyöklés miatt, kivételt képeznek). — A *korona* alapvonása az, hogy a főág vége a villa két ágával a főágig elágazatlan felső feléből ugyanazon helyről indul ki.

Megjegyzések. a) Elsatnyulások az ágak kisebb száma miatt gyakoriak. Leggyakrabban hiányzanak a szemágak, minek következtében fellép az u. n. „koronás tizes“ forma, mely azonban voltaképpen mégis 12-esnek tekintendő.

b) Nem ritkán hiányzik a külső ága az első korona-villának; az agancs ekkor villában végződik, melynek ágai azonban nem fekszenek ugyanazon egyenletesen hajolt sík alatt, mint a 10-es agancsnál. Az ily agancsok is 12-eseknek veendőek zoologiai szempontból.

c) Abban az esetben, ha a külső koronaág elsatnyulása a jégág elsatnyulásával együtt lép fel, úgy 8-as agancs áll elő, mely ennek daczára is 12-esnek veendő, mert hiányai daczára is fejlettség tekintetében a rendes fejlődésű 12-es agancscsal egy sorban áll.

d) Fordulnak elő 12-es agancsok, melyekről a közép- és szemág hiányzik; mindamellett az ily agancsok is mindig 12-eseknek veendőek, ha a korona helyén a törzság második kikönyöklése jelen van, valamint ez alapon az oly agancsformák is, melyeknél a tizest jelző villa belső ága hiányzik akár egyedül, akár más elsatnyulás társaságában.

7. A *tizennégyes* alak; Ezen forma koronájának karaktere abban áll, hogy törzságának hátraírányított hegye új villát képez

azaz kifelé egy uj mellékág lép föl). Ily módon az első villa fölött egy második képződik, mely azonban valamivel magasabban oszlik szét mint az első. — Az agancs alsó részének kifejlődése olyan, mint a 10-es agancsnál, csakhogy a nagyobb fejlettségű főágak még nagyobb tompaszög alatt válnak el a törzstől.

Megjegyzések. Gyakran előfordul az alsó előlfekvő korona-villa egyik ágának hiánya, mely esetben az agancs a 12-es koronájának benyomását teszi, de a különbséget megtaláljuk abban, hogy a 12-esnél a villa a törzság kikönyöklése előtt lép ki a törzságból, ellenben a 14-esnél a kikönyöklés mögött keletkezik a kilépés. — A szemágak is hiányozhatnak, minek következtében ismét 12-es agancsforma jut előtérbe.

8. A *tizenhatos* alak: Az 5 ágból álló korona s ebben a kettős kikönyöklés fő jellemvonása ennek az agancsalakzatnak. A főág ennél a kettős villa fölött újra hátrafelé hajlik.

9. A *tizennyolczas* alak: A háromszoros villa s a törzságnak a koronában való kettős kikönyöklése jellemzi ezt a formát. A villák egymás fölött és mögött fekszenek; a legmagasabban (a csucsban) levő villa *szára* az alatta levő villa *tövéből* mellékág-szerűen hajt ki erősen hátrahajolva.

10. A *huszas* alak: A korona hét ágat számlál s három kikönyöklést. A hét ág közül három a csucsban viszonyos csoportot képez, mint a 16-os és 12-esnél.

11. A *huszonkettes* alak: Koronája négy koronavillával s a koronában háromszoros kikönyökléssel bír.

Ágasabb agancsok részletezésétől, azt hiszem, bátran eltekint-hetek a mennyiben a 22-es agancs is oly ritkaság ma már, hogy csak nagyon keveseknek jut a szerencse, hogy ily agancsforma viselőjét puszkavégre kerítsék; a 24-esek még ritkábbak lehetnek, ha ugyan egyáltalában még kerülnek nálunk.

A fentebbiekben a fejlődés rendszeres egymásutánját meg-ismerve, kétségtelenül áll előttünk az *alak és ágak száma közti összefüggés elválaszthatlansága*. Ezek szerint az agancs *alakjának jellemvonásai* a mértékadóak, míg az *ágak száma* csak mint mellékes függ össze az agancs alakjával, mert az *ágak száma* egyes rendetlen képződéseknél eltérhet a szokásostól s ilyenkor csak az alak, illetve azon bizonyos *rendes* agancsforma karaktervonásai

után vagyunk képesek következtetést vonni az agancs fejlődési fokára, mint ezt *Dr. Blasius* is állítja (kinél alaposabban senki sem foglalkozott még az agancstannal).

Most még néhány szót külön az *abnormitásokról*.

Már említettem volt, hogyha az alak a föltételes ágak számával összevág, úgy rendes fejlődésű agancscsal van dolgunk; ha azonban az ágak száma a föltételes fejlődési foktól elmarad: úgy *abnormitásról* beszélünk.

Ezek determinálása illetve helyezése — például kevesebb ágnál vagy a többi között a páratlan águ agancsoknál — a rendesebb s a fejlettség magasabb fokán álló agancsszár alapján történik. Természetrailag véve azonban esetleg a nagyobb mennyiségű ág sem okvetlen felel meg az agancs fejlődési fokának; ily esetben egy más fajtájú abnormitással állunk szemben.

Szabályul veendő a determinálásnál, hogy alapul csak az agancs teljes fejlődési fokozatai szolgálnak; miért is az esetleges mellékes tünetektől el kell tekintenünk. Ily esetleges tünet többi közt a mellékágak elágazása, mely elágazás esetleg a törzság minden hajtásán előfordulhat s többször ismétlődhetik. Megjegyzendő azonban ezen abnormis elágazásokról, hogy azok semmi viszonyok közt sem indulnak ki közvetlenül a törzságból. Ily fejlődési esetlegességek a rendes fejlődésnek alá vannak rendelve; természetrajzi szempontból azonban az ily elágazások becsnel éppen nem birnak, minthogy az elágazás mindig csak a mellékágakon észlelhető, miért is róluk a rendes fejlődési fok magasságára következtetést vonni soha sem lehet.

Az elágazások e neme igen gyakori a vénebb szarvasok koronáiban; de ép oly gyakran találkozunk ilyennel a középagagnál is, mig a főágon igen ritkán, a jégágon még sokkalta ritkábban.

Az abnormitás második faja az, midőn a törzságból szokatlan helyen törnek elő ágak s irányra, mint magasságra nézve a szokásos képződéstől eltérnek. Ez eset néha a törzság felső felében szokott előfordulni a korona alatt, néha azonban a szem- és jégág közelében. Egyébiránt az abnormis formák kifogyhatatlan variációkban váltakoznak egymással.

Azonban mint igen ritka abnormitást megemlitendőnek tartom

még azt, midőn a *három főág megkettőződik*. Ugyanis ennél az említett ágak ugyanegy magasságban indulnak ki és olykép irányítvák, mintha a rendes fejlődésű ágak éppen közöttük nyultak volna ki. Természetesen az ily agancsok, a rendes meghatározásnál használni szokott egyszerű ágösszeolvasás révén, a fejlődés magasabb fokát mutatják, mint az zoologialag eléretett; a tényleges fejlődési fok mibenállását azonban a determinálásnál alapelvül szolgáló jellegek tekintetbe vételével mindig kellő világításba helyezhetjük s ehhez képest az ágak száma mindig redukálódik a tényleges fejlődési fokra, éppen úgy, mint ahogy az *elsatnyulásoknál*, a szükséghez képest, *fel kell emelnünk* az ágak számát.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az erdészeti közszolgálat a megszállott tartományokban. Boszniában és Hercegovinában az erdészeti közszolgálatot mostanában új alapokra fektették. Az ottani államszolgálatnál a magasabb erdészeti műszaki szolgálathoz jövőre csak oly pályázókat vesznek fel, kik főgymnáziumi vagy főreáliskolai végzettséggel, illetőleg érettségi bizonyítvánnyal rendelkeznek és a bécsi „Hochschule für Bodenkultur“-t, vagy a selmeczbányai erdészeti főiskolát jó eredménnyel elvégezték.

Ezt a képzettséget követelik meg azoktól az egyénektől, kik erdőgyakornoki állomások elnyeréseért folyamodnak. Ezek a folyamodványok az előirt mellékletekkel, illetőleg bizonyítványokkal felszerelten a sarajevoi országos kormányhoz intézendők.

Az erdőgyakornoki állások csak olyan feltétel mellett adományoztatnak, hogy a folyamodók az előirt teljes törvényes minősítést két évi gyakorlat után megszerezni, illetőleg az államvizsgát sikerrel letenni tartoznak.

Az erdőgyakornokok 1400 K évi segítő díjban részesülnek. Ha pedig az erdészeti államvizsgát akár Ausztriában, akár Magyarországon letették, a „Forstassistent“ címet kapják és megfelelő állások megüresedése esetén a X. fizetési osztályba erdőgondnokokká (Forstverwalter), azután fokozatosan főerdészekké (IX-ik fizetési osztályba) léptettetnek elő.

A bosnyák-hercegócz állami erdőtisztek rangsorozását és javadalmazását az alábbi táblázat tünteti ki:

Sorszám	Rang- megjelölés	Fizetési osztály	Fizetés koronákban számitva			Pótlék az illető állomásoknak megfelelően koronákban		
			I.	II.	III.			
			fokozatban					
1.	Erdőgondnok --- ---	X.	2200	2400	2600	560	640	800
2.	Főerdész --- --- ---	IX.	2800	3000	3200	700	800	1000
3.	Erdőmester --- --- ---	VIII.	3600	4000	4400	840	960	1200
4.	Erdőtanácsos --- ---	VII.	4800	5600	6000	980	1120	1400
5.	Főerdőtanácsos vagy kormánytanácsos ---	VI.	6400	7200	8000	1120	1280	1600

Megjegyzés: Legnagyobb pótlék jár Sarajevóban, a közép nagyságu Banjalukán, Bihácson, Mostárban, Travnikón és Tuzlán, a legkisebb az ország többi állomásán.

E kimutatás mutatja, hogy a *mi* javadalmazásunk s a bosnyák-államerdészeti tisztviselők javadalmazása között van különbség, még pedig a *mi* hátrányunkra.

Az erdőőrzési és a műszaki segédszolgálatot az erdőszolgák (Waldhüter), segéd-erdőőrök (Forstgehilfe), erdőőrök (Forstwarte) és a főerdőőrök, vagy mint ott czimezetnek, erdészek (Förster) látják el. Erdőőri vagy főerdőőri (erdészi) állás csakis az előirt erdőőri szakvizsga sikeres kiállása után nyerhető el, mely egyszersmind az erdészeti, műszaki segédszolgálat teljesítésére is képesít.

A megüresedő állásokra első sorban a Boszniában és Hercegovinában már *államszolgálatban álló erdészeti alkalmazottakat alkalmazzák*, még pedig ezek közül első sorban azokat, kik a sarajevoi műszaki középiskolának erdészeti fakultását vagy a monarchia más erdészeti tanintézetét (erdőőri szakiskolát) elvégezték és az erdőőri szakvizsgát (Staatsprüfung für den Forstschutz und forsttechnischen Hilfsdienst) is letették, minélfogva idegen pályázóknak, még ha a szükséges előképzettséggel és szakvizsgával bírnak is, megfelelő állást elnyerhetni alig lehet reményük.

Az erdőőrzési és erdészeti műszaki segédszolgálatot teljesítő személyzet díjazása a következő:

Főerdőőröknek (Revierförster) fizetése 1300 K, 300 K pót-

lékkal; I. oszt. erdőőr (Forstwart) fizetése 1100 K, pótléka 300 K; II. oszt. erdőőr fizetése 1000 K, pótléka 200 K; a segéd-erdőőr bére (Forstgehilfe) 900 K; az erdőszolgáé (Waldhüter) 800 K.

A személyzet tulnyomó része ezenkívül természetben lakást és kisebb földjárandóságot is élvez. A főerdőőrök (Revierförster) s az erdőőrök (Forstwarte) az előbb említett javadalmazáson felül még évi 300 K.-nyi utazási átalányt (Ganggeld) is huznak. Tehát az erdészeti altiszti személyzet alapfizetése is jobb ott, mint a mi kincstári altiszti vagy járási erdőőri személyzetünké.

Cserny Győző.

A herkulesfürdői nagy erdei tűz, amelyről a napilapok is bőven megemlékeztek, szokatlan nagy kiterjedésű alomtűz volt, amely két helyen keletkezett és mintegy 4000 k. holdnyi területen elterjedve, több hétig lappangva égett. A tűz a Herkulesfürdőtől délkeletre eső hegyoldalán dühöngött s részben bottermelő munkások gondatlansága következtében keletkezett, részben pedig a román határról csapott át. A nyári nagyfokú szárazság következtében a tűz a sziklafalakkal megszagott hegyoldal hozzáférhetlen helyeiről szerteterjedt s az érintetlen mély alomrétegben bő táplálékot talált.

Az oltásra későn és nem a kellő erélyvel kirendelt közmunkaerő teljesen elégtelennek bizonyult a védekezésre, úgy hogy akkor, amikor a tűz a fürdőhely felé terjedt, katonaság segítségére volt szükség. Ez a fürdőhelyet tágas félkör alakban körülvevő védőpásztát vont az erdőben, amely a tüzet tényleg meg is állította utjában. A tüzet magát azonban csak a nagysokára beálló őszi esőzések oltották el. Az oltási munkálatokat a földművelésügyi miniszterium részéről Kócsy János erdőtanácsos vezette.

Sajnálatos, hogy az oltás körül segédkező katonaságot súlyos baleset érte. Leomló sziklák egy katonát agyonsujtottak, többet pedig súlyosan megsebesítettek.

Magtermési jelentés. (Közli: Faragó Béla csász. és kir. udvari szállító.) Megbízható jelentések és személyes tapasztalatok alapján a folyó évi magtermési eredményeket a következőkben adhatom az érdeklődők tudomására:

A *szilfa*, nemkülönben válfajai: az *ulmus montana*, *ulmus effusa* és *latifolia* közepes termést adtak, úgy hogy a szokásos

szük keretek között mozgó szükséglet minden nehézség nélkül volt fedezhető.

A *nyirfa* az idén e vidéken kis termést adott, azonban a Rozália hegyvidék északi részén elegendő mennyiségben és 15—20% csiraképességben volt beszerezhető.

A *kőrisfa* a tavalyi bő termés és az azt megelőző két év teljes meddősége után az idén alig termett magot, de mivel a megelőző évből elég készlet maradt s a kőrisfamag csiraképességét tudvalevőleg több esztendeig megtartja, alig fog hiány beállni, csak az árak emelkedése várható.

A *korai juhar*, *fürtös juhar*, *mezei és szárnyas juhar* közepes és jó termést adtak, sem ezekben, sem hamvas és mézges égerben nem leend hiány.

Gyertyánmag hazánk összes erdőségeiben oly bőséges aratást ígér, mint talán évek óta nem és így ismét számíthatunk Észak-Német és Oroszországba irányuló tetemes kivitelre.

Bükkmag szintén bőven termelt, azonban ennek értékesítése ezen fanem alárendelt erdészeti szerepénél fogva, amely csak ritka esetben teszi a bükkal való erdősítést szükségessé, a nehézségekkel van összekötve. Hazánk bükkmag-szükséglete csekély. A Német-birodalom déli részeiből már érkeztek egyes megbízások, kívánatos, hogy azok száma emelkedjék, mert egyébként a termés nagy részét sertésekkel kell feletetni.

A *nagy és kislevelű hársfák* közepes hozamot adtak.

Az *ákácsmag és gleditschiamag* az idén csak szórványosan található, a tavalyi igen bő termésből azonban még sok látható készlet van és így biztosra vehető, hogy úgy a hazai szükséglet, mint az örvendetes pontossággal jelentkező kontinentális és amerikai kivitel igényei, habár némileg emelkedett árak mellett is kielégítést nyerend.

Tölgymakkból jó termésre volt kilátásunk. Az ország összes termési vidékein azonban a juliusi és augusztusi nagy szárazság oly annyira tönkretett minden reményt, hogy most már azon biztos meggyőződésnek lehet kifejezést adni, hogy az idén tölgy-makk az erdészeti kereskedelemben egyáltalában nem, vagy csak számot sem tevő mennyiségben fog előfordulni.

Sem a Dunántulról, sem hazánk délkeleti részeiről, sem Horvát-

Szlavonország egyébként bőséges forrásaiból nem számíthatunk szállításokra.

Boszniában és Szerbiában termelt ugyan valamelyes mennyiség, az ottan uralkodó kezdetleges kereskedelmi viszonyok azonban alig teszik lehetővé, hogy az ottani tölgymakktermést a mi erdészetünk követelményeinek megfelelő minőségben importálhassuk, annál inkább sem, mert ezen országokban a makkot kizárólagosan sertésételre használják és vajmi nehéz dolog a népet ezen tradicionális szokásától olyan időben eltéríteni, midőn a szintén sertés etetésre szolgáló tengerit Dél-Amerikából, La Platából kell hozatni métermázsánként 15 korona árban.

Ilyen körülmények között számítanunk kell azon eshetőséggel, hogy az ezidei magyarországi tölgyerdősítéseket jövőre halasszuk el.

Vadgesztenye. A főleg vadetetésre szolgáló tölgymakk hiányában igen élénk keresletnek fog örvendeni, a miért az árak tetemes emelkedése várható.

Erdei fenyő. Toboztermésünk közepesnek mondható és a közlő idény kevés reménnyel kecsegtetheti magpergető-tulajdonosainkat, pedig ezek vállalata főrészt ezen — par excellence — kiviteli cikk rentabilitására van alapítva. Németország az idén is elég tobozt termel és Franciaország, nemkülönben Belgium mindinkább veszélyesebb versenytársaknak bizonyulnak a világpiacok meghódítására irányuló törekvésekben.

Luczfenyő hazánk északi és délkeleti részén rendkívül bő termést adott és ha a tobozsedési idő kedvező lesz nagymennyiségű és kitűnő csiraképes mag lesz előállítható.

Feketefenyő az idén jobb termést adott, ami több esztendő meddősege után örvendetes jelenségnek mondható.

Jegenyefenyő közepes mennyiséget és kielégítő (40%) csiraképessegi minőséget szolgáltatott.

Vörösfenyő kisebb termést adott mint tavaly, a miért is az áraknak mintegy 10%-nyi emelkedése várható.

Simafenyő ugy nálunk mint Németországban, nemkülönben hazájában Amerikában jó közepes termést adott.

Gyömolcsmagvak jól és elegendő mennyiségben termettek, kivéve a St. Julienszilva magot, a mely az idén csak hosszú utánjárás mellett szereshető be megbízható minőségben.

Halálozások. Gumoliczai *Terbócs* Bertalan ny. m. k. erdőmester (Déva), *Muhos* István m. k. erdőmester (Lugos) az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagjai, továbbá *Porubszky* Árpád és *Lohr* Antal m. kir. főerdészek, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagjai elhunytak. *Béke hamvaikra!*

Stainer Gyula es. és kir. udvari szállító annak közhirrre tételére kért fel, hogy a silány makktermés miatt őszi árjegyzéket nem ad ki, de minden kérdezősködéésre a legnagyobb készséggel azonnal válaszol.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

A személyem körüli magyar miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére a közszolgálat terén szerzett érdemeik elismerésül: *Jankovich Lőrincz* jószágfelügyelőnek és *Miskolczy János* erdőmesternek Ferencz József-rendem lovagkeresztjét, dr. *Balázsovits Dezső* földmívelésügyi miniszteriumi miniszteri segédfoglalmazónak pedig az arany érdemkeresztet adományozom.

Kelt Bécsben, 1905. szeptember 29-én.

Ferencz József s. k.
báró Fejérváry Géza s. k.

Magyar földmívelésügyi miniszterem előterjesztésére *Nagy Károly* és *Szenes József* főerdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott erdőtanácsosokat főerdőtanácsosokká kinevezem.

Kelt Bécsben, 1905. évi október hó 3-án.

Ferencz József s. k.
György s. k.

Vallás- és közoktatási magyar miniszterem előterjesztésére *Velics János* és *Szalai Ernő* közalapítványi főerdészeknek a közalapítványi erdőmesteri címet és jelleget adományozom.

Kelt Bécsben, 1905. évi október hó 3-án.

Ferencz József s. k.
Lukács György s. k.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Hoffmann Sándor* közalapítványi főerdész közalapítványi erdőmesterré, *Kodolányi Gyula* és *Ryll Viktor* közalapítványi erdész közalapítványi főerdészszé, *Kubicza István* közalapítványi

erdészjelöltet közalapítványi erdészszé és *Czillinger János* közalapítványi erdőgyakornokot közalapítványi erdészjelöltté nevezte ki.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a horvát-szlavonországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámában, *Pétermann Keresztély* kir. erdészt Otocsáczról Vinkovczére, *Kacsanovszky József* kir. erdészt pedig Skaréről Otocsáczra helyezte át s mindkettőt az erdőrendezés vezetésevel bizta meg. Áthelyezte továbbá *Boeriu Virgil* kir. erdészt a zágrábi erdőigazgatóság kerületéből az otocsáczai erdőhivatal kerületébe s megbizta a ljeszkováczi, *Bakkay József* kir. erdészjelöltet pedig az otocsáczai erdőhivatal kerületében a skárei erdőgondnokság vezetésével.

A magyar kir. földművelésügyi miniszter a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámában *Radó Pál* m. kir. főerdészt a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületéből a nagybányai m. kir. főerdőhivatal kerületébe helyezte át és a pénztárelleőrri teendők végzésével bizta meg; továbbá megengedte, hogy a lipitújvári m. kir. főerdőhivatal kerületéből a nagybányai m. kir. főerdőhivatal kerületébe áthelyezett *Matusovits Péter* m. kir. erdészjelölt továbbra is a lipitújvári m. kir. főerdőhivatal kerületében teljesítsen szolgálatot.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámában a következő erdőtiszteket nevezte ki és pedig erdőtanácsossá: *Soltész Nándort* a szászsebesi erdőhivatal kerületébe; erdőmerteknek: *Tellyesniczky Nándort* a lugosi erdőigazgatóság, *Pischl Pált* a szászsebesi erdőhivatal, *Divald Bélát* és *Kovács Gábort* pedig a zsarnóczai erdőhivatal kerületébe; főerdészekké: *Bészler Kálmánt* a bustyaházai erdőhivatal, *Ladányi Frigyeszt* az ungvári főerdőhivatal, *Barsy Richárdot* a lippai főerdőhivatal és *Krauze Károlyt* a szászsebesi erdőhivatal kerületébe; Erdészekké: *Bónis Kálmánt* az ungvári főerdőhivatal, *Vermes Győzöt* a lippai főerdőhivatal, és *Haderdány Andrást* az ungvári főerdőhivatal kerületébe; ideiglenes minőségű erdőgyakornokokká a következő végzett erdészeti főiskolai hallgatókat, illetve uradalmi erdőgyakornokot: *Kriska Sámuel*t a zsarnóczai erdőhivatal, *Nagy Lászlót* a nagybányai főerdőhivatal, *Papp Gusztávot* az ungvári főerdőhivatal, *Velics Rezsőt* a lipitújvári főerdőhivatal, *Mózs Ferenczet* a máramaroszigeti erdőigazgatóság, *Zimay Jánost* a soóvári erdőhivatal, *Pap Sándort* a bustyaházai erdőhivatal, *Bechine Ferenczet* a kolozsvári erdőigazgatóság, *Fromm Jánost* a besztercebányai erdőigazgatóság, *Szorkovszky Libort* a zsarnóczai erdőhivatal, *Leitner Endrét* a kolozsvári erdőigazgatóság, *Rusznay Győzöt* a lipitújvári főerdőhivatal, *Divald Bélát* pedig a lippai főerdőhivatal kerületébe.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a horvát-szlavonországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámában a következő erdőtiszteket nevezte ki: erdőmesterekké: *Krajnyák Jánost* a vinkovczei főerdőhivatal kerületébe, *Mariányi Jánost*

pedig a földmivelésügyi minisztériumba; főerdészekké: *Kmetónyi Emilt* az otocsácsi erdőhivatal, *Suszter Rezsőt* a zágrábi erdőigazgatóság, *Bogsch Árpádot* pedig a vinkovcei főerdőhivatal kerületébe; erdészekké: *Vassányi Mihályt* az otocsácsi erdőhivatal, *Szilágyi Lászlót* és *Braxator Hellmuthot* pedig a zágrábi erdőigazgatóság kerületébe: erdészjelöltekké: *Stojanovics Illést* az otocsácsi erdőhivatal, *Visnic Milánt* pedig a zágrábi erdőigazgatóság kerületébe; végül ideiglenes minőségű erdőgyakornokokká a következő végzett erdészeti főiskolai hallgatókat: *Schaab Bálintot* a zágrábi erdőigazgatóság, *Budisavljevic Tódort* az otocsácsi erdőhivatal, *Kakódy Dánielt* pedig a vinkovcei főerdőhivatal kerületébe.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter az állami kezelésbe vett községi stb. erdők létszámában: *Lumnitzer Béla* m. kir. főerdészt, a pécsi m. kir. állami erdőhivatal főnökét a VIII. fiz. osztály 3. fokozatába m. kir. erdőmesterré, *Biloveszky Bélá* és *Elek István* m. kir. erdészeket a IX. fiz. osztály 3. fokozatába m. kir. főerdészekké, *Kotzmann Géza*, *Bükkel János*, *Márton Benedek*, *Pál János* és *Konczvald Ferencz* m. kir. erdészjelölteket a X. fiz. osztály 3. fokozatába m. kir. erdészekké, végül a következő végzett erdészeti főiskolai hallgatókat ideiglenes minőségű m. kir. [erdőgyakornokokká nevezte ki: *Fridrik Árpádot* a balassagyarmati, *Bachmann Ottót* a beregszászi, *Zavicsa Józsefet* a fogarasi, *Petricsek Istvánt* a nagyvárad m. kir. állami erdőhivatalhoz s végül *Dezső Jánost* a besztercei m. kir. erdőigazgatósághoz.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a kir. erdőfelügyelőségek személyzeti létszámában *Eránosz Antal János* és *Veres László* II. oszt. alerdőfelügyelőket a VIII. fiz. osztály 3. fokozatába I. oszt. alerdőfelügyelőkké; továbbá *Pászthy Ferencz* m. kir. főerdészt a kolozsvári, *Craus Géza* m. kir. erdészt a marosvásárhelyi és *Ferentzy Lajos* m. kir. erdészt a temesvári kir. erdőfelügyelőséghez II. oszt. kir. alerdőfelügyelőkké nevezte ki.

A magyar királyi földmivelésügyi miniszter a sóvári erdőhivatal kerületében *Zsuffa Antal* főerdészt a sóvári faraktár kezelésével, *Enyedy János* erdészt pedig a központi fogalmazói teendők végzésével bizta meg.

A magyar királyi földmivelésügyi miniszter az ungvári kir. kath. főgymnásiumhoz helyettes tanárrá kinevezett *Zivuska Jenő* erdészjelöltet, államerdészeti szolgálata alól — saját kérelmére — felmentette.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg a megállapított *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.)
a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. 1904. XLIII. évfolyam. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDŐÓR vagy **AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEN ÉS FELELETEKBEN.** Irta: Bedő Albert. VIII. kiadás, 1902. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: bölcsészai Belházy Emil. I. rész. Ára tagoknak 6 K., nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: Fekete Lajos és Mágócsi-Dietz Sándor. I. kötet. Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 18 K.

ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K., nem tagoknak 4 K.; 4 K. 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.

ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN. Irta: Sobó Jenő. I. rész 1. és 2. kötet: Középitéstan Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K. 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész: Ut-, vasut- és hidépítéstan. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K.

MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3. kötet. 1896. Ára tagoknak 20 K., nem tagoknak 40 K.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1884, (I—IV.) és az 1885—89 (V—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892. (XII.) és 1899. (XIX.) évf. Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1893—94. (XIII. és XIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K. 20 fill. nem tagoknak 2 K. 40 fill.

Az 1895. (XV.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.

Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K. 40 fill.

Az 1900. (XX.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1901—1903. (XXI—XXIII.) évfolyam ára tagoknak 3 K., nem tagoknak 5 K.

Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.

Az Erdészeti Rendeletek Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetnek.

TANGENS-TÁBLÁZATOK. Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Budapesten, IV., Egyetem-tér 1. sz.)

A LEGELOERDŐK. Irta: Földes János. (Külön kiadása az Erdészeti Lapok 1895. évi I—V. füzetében közölt munkának.) Ára tagoknak 1 K. 60 fill., nem tagoknak 2 K 40 f; 55 f postaköltség beküldése esetén bérmentve küldhető

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1905. ÉVI (XXIV.) ÉVFOLYAMA. Ára egyesületi tagoknak 2 K., mások számára 3 K.

A VADÁSZATI ISMERETEK KÉZIKÖNYVE. Írták: Belházy J., Szécsi Zs. és Illés N.; négy kötet ára az O. Erd. E. tagjainak füzve 9 K., kötve 13 K.

HAZÁNK HÁZI FAIPARA. Irta Gaul Károly. Ara tagoknak és könyvkereskedőknek 1 K. 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta : Gellért József. Ara tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill. küldendő.

A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB. Irta : Péch Dezső. Ara tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K., másoknak 4 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

SZÁMTAN. Erdőörök részére írta Béky Albert. Ara tagoknak 1 K 50 f., másoknak 2 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Ő FELSÉGE NAGY FÉNYNYOMATU ARCZKÉPE. Ara tagoknak 7 K., nem tagoknak 8 K. Bérmentve küldetik.

ERDÉSZETI INDULÓ és NEMES SZIV-KERINGŐ zongorára. Irta : Szmik Gábor. Ara az indulónak 1 K., a keringőnek 2 K. Az eladásból befolyó összeg az Erzsébet királyné-alapítvány gyarapítására fordíttatik.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél továbbá megrendelhetők a következő népszerű nyelven irt művek, melyek, ha a t. megrendelők árukon kívül egyenkint 45 fill. postaköltséget beküldenek, bérmentve küldhetők :

A VÁGÁSRA ÉRETT ERDŐ KIHASZNÁLÁSA.

AZ ERDŐK FELUJÍTÁSA, KAPCSOLATOSAN AZOK RENDSZERES KIHASZNÁLÁSÁVAL.

AZ ERDŐK BERENDEZÉSE.

Valamennyit Fekete Lajos írta. Egy-egy füzet ára 2 K.

NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta : Fekete Lajos. I. füzet. Spórás növények. Ára 4 K. II. f. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magházias növények. Ára 3 K.

ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL. Irta : Bund Károly. Ára 4 K.

A szerzőknél rendelhetők meg :

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta : Vadas Jenő (Selmezbánya). Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 10 K.

ERDŐRENDEZÉSTAN. Irta : Fekete Lajos (Selmezbánya). Ára 12 K.

A TÖLGY ÉS TENYÉSZTÉSE. Irta : Fekete Lajos (Selmezbánya). Ára tagoknak 4 K., nem tagoknak 6 K.

ERDŐÉRTÉKSZÁMITÁSTAN. II. kiad. Irta : Fekete Lajos (Selmezbánya). Ára 6 K

ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Irta : Fekete Lajos (Selmezbánya). Ára 4 K.

A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Irta : Fekete Lajos (Selmezbánya) Ára 1 K. 20 fill.

ERDŐBECSLÉSTAN. II. kiad. Irta : Sóltz Gyula és Fekete Lajos. (Kapható Fekete Lajos m. k. főerdőtanácsosnál Selmezbányán.) Ára 8 K.

A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta : Márton Sándor. Ara tagoknak 4 K. 80 fill., nem tagoknak 6 K.

A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta : Vadas Jenő. Ára 4 K. (erdőgyakornokoknak 3 K., akadémiai hallgatóknak 2 K.) Kapható a szerzőnél (Selmezbányán).

Egyebüttl megrendelhető magyar erdészeti művek :

- A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMII LEIRÁSA. Szerkesztette : dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földmivelésügyi miniszterium, 1896.
- AZ ERDŐHASZNÁLTATN KÉZIKÖNYVE. Irta : Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiánál Selmeczbánya.)
- A BÜKKFA KORHADÁSA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta : dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.
- ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRENTAN. Irta : Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható Joerges A. özv. és fiánál Selmeczbányán.) Ára 9 K.
- ERDŐVÉDELEMTAN. Irta : Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K. 40 f.
- ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta : Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.
- BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasovszky Imre. (Kapható ugyanott) Ára 1 K.
- ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára : 8 K.
- ERDEI ROVATOS NAPLÓ. Ára 1 K. 20 fill.
- Megrendelhetők a földmivelésügyi miniszteriumnál Budapest.
- TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendezőse. (Jolsva, Gömörm.) Ára 2 K.
- AZ ÁRVÉDELMI FÜZESEK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta : Vadas Jenő Ára 50 f. Megrendelhető a földmivelésügyi miniszteriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körút 2. szám.

TÁJÉKOZÁSUL! Az „Erdészeti Lapok“ közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felvesszük az erdészeti közlelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelékben lévő vadászati ügyeket is. Az e lapokban megjelenő közlemények szerzői írói díjban részesülnek és pedig : Egy nyomtatott ivnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel 40—48 K.-ban, ha az átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24—32 K.-ban, és oly fordításért, mely átdolgozást igényel 16 K.-ban.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félvekre, s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A ki cikkét úgy kívánja közölni, hogy azon *változtatás* ne tétessék; ebbeli feltételét a kézirat beküldése alkalmával sziveskedjék kijelenteni. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvétetni kívánja. Ugyanílyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) a következő : 30 példány : 16 oldalas ivenként 7 K., 50 példány 8, 100 példány 10 K.

Zöld borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítása 30 példánynál 3 K. 60 fill., 50 példánynál 4 K.-val, 100 példánynál 5 K.-val többbe kerül.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1905. évi szeptember hóban.

A rövidítések magyarázata:

Alapítványi kamat	= ak.	Értekezések az erdőrendezés köréből	= Éc.
Alapítványi főketőrlesztés	= att.	Hirdetési díj	= hd.
Átutó bevétel	= áb.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	= ik.
Bedő Albert alapítvány	= BAa.	Kedvezményes lapdíj	= kld.
Bükküzifa romlása stb.	= Btr.	Készpénz alapítvány	= k. a.
Erdői facsemeték nevelése	= Ecs.	Külföldi fanemek tenyésztése	= Kft.
Erdészeti építéstan I. rész (középi-téstan) I. kötet	= Eép. I. 1.	Lakbér	= lb.
Erdészeti építéstan I. rész 2. köt.	= Eép. I. 2.	Lapdíj	= ld.
Erdészeti építéstan II. rész (Ut-, vasut- és hidépítéstan)	= Eép. II.	Legelő-erdők (Földes J.)	= FL.
Erdészeti Lapok egyes füzetei	= EL.	Legelő erdők berendezése	= M. L.
Erdészeti Növénytan I. rész	= Nvt. I.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	= EOT.
Erdészeti Növénytan II. rész	= Nvt. II.	Népszerű nyénytán	= N. Nvt.
Erdészeti rendeletek tára	= Ert.	Ó Felsege fénynyomatu arcképe	= OFa.
Erdészeti zsebnaptár	= Npt.	Perköltség	= Prk.
Erdőőr	= Eő.	Postaköltség	= pk.
Erdőrendezéstan	= Rz.	Rendkívüli bevétel	= rb.
Erdők ápolásáról és használatáról	= Eáh.	Számtan erdőőri szakiskolák részére	= Sz.
Erdők berendezése	= Eb.	Tagsági díj	= td.
Erdők felujtása	= Ef.	Titkári nyugdíjalap	= t. ny. a.
Erzsébet királyné alapítvány	= E. a.	Tangens-táblázatok	= Tt.
Értékpapírok kamatai	= Ék.	Gr. Tisza Lajos-alapítvány	= TLa.
Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	= H. F.	Vadászati ismeretek kézikönyve	= Vik.
		Vágásra érett erdők kihasználása	= Ek.
		Wagner Károly alapítvány	= WKa.

Befizetések K.	
Almássy István td.	8.—
Asbóth István td. 27.—, Prk.	
16,80	43.80
Ajtay János td.	16.—
Antal Miklós td.	8.—
Ay Antal td. 16.—, pk. —35	16.35
Gróf Andrassy fenesi urad. hd.	11.75
Bund Károly T. ny. a.	46.66
Blockner J. hd.	55.80
özv. Boskovitz Árminné lb.	97.—
Belényesi püsp. urad. Eő. 6.—, pk. —55	6.55
Briestenszky J. npt. 3.—, pk. —12	3.12
Breznóbánya város hd.	13.35
Besztercebányai püsp. urad. td. 16.—, pk. —35	16.35
Brebenár József td. 16.—, pk. —35	16.35
Boros Mór td.	10.—
Böhm Henrik npt. 3.—, pk. —20	3.20
Baumann Béla td.	16.—

Átvitel 388.28

Befizetések K.	
Áttétel 388.28	
Dworzsak Károly td.	20.—
Dénes Géza td. 16.—, pk. —35	16.35
Dióssy Dezső td.	6.—
Dévai adóhivatal hd.	18.05
Érsek Józsefné Eő. 6.—, pk. —50	6.50
Endrényi Lajos hd.	12.50
Fridrik Árpád td.	8.—
Fehéregyház község hd.	35.10
Földmiv. min. hd.	180.75
Földmiv. min. hd.	30.95
Fekete Béla td.	16.—
Flax Oszkár npt.	10.—
Gruber Gyula td.	4.—
Geyer H. Viktor td.	16.—
Grill Károly npt. 9.—, Rz. 10.—	19.—
Gyöngyös város hd.	12.45
Günther József td.	20.—
Gyergyótölgyesi erdőgond. Ert. 6.20, pk. —78	6.98

Átvitel 826.91

Befizetések K.	
Áttétel	826.91
Hollós Ferencz Ert. 1.50, pk.	
— .45	1.95
Horváth József td.	20.—
Hornung Gusztáv td.	12.—
Hallama Mihály td.	16.—
Kaszaniczky Géza td.	5.—
Kralovanszky János td.	4.—
Kövári György Eő 12.—, pk.	
— .55	12.55
Klein Náthán ak. 16.—, pk.	
— .35	16.35
Kapuvári bérnökség npt. 3.—, pk. —.30	3.30
Kolozsvári erdőig. hd.	21.95
Községi nyomda Eő.	6.—
Kochen Waldemár td.	48.—
Lange Pál ak. 16.—, pk. —.33	16.33
Littauer Miksa lb.	53.—
Lampel Róbert Eő.	6.—
Liptóújvári m. kir. erdőőri szakiskola Eő.	185.23
Laukó Sándor ak.	16.—
Lugosi erdőig. Éc.	4.—
Lócse város hd.	10.95
Mayer Géza td. 16.—, pk. —.35	16.35
Mezey Gedeon lb.	83.—
Mossse Rudolf hd.	18.—
Merreider István ld.	8.—
Motz István Sz. 2.40, pk. —.20	2.60
Mike Imre td.	28.—
Medveczky Ernő Éc.	4.—
Báró Mailott erdőgond. hd.	29.90
Munkácsi urad. hd.	11.75
Metzli Kamill	16.35
Nyul Sándor	16.—
Nagy Gábor ak.	84.—
Nagy Ferencz Eő. 6.—, pk. —.55	6.55
Neuhöfer-Sohn hd.	10.50
ifj. Nagel Ottó Nt. II.	36.—
Áttitel	1656.52

Befizetések K.	
Áttétel	1656.52
Ónodi Ferencz td.	32 —
Osztrák államvasut ld.	16.—
Persán Iván lb.	50.—
Palkó Antal Prk. 12.20, pk. —.55	12.75
Pirger Károly td.	16.—
Palocsay Lajos Sz. 2.40, pk. —.20	2.60
Pajer István Eő. 6.—, pk. —.55	6.55
Pécsi Ottó td.	48.—
Ringler Antal att.	5.—
Rényi D. Nt. II.	18.—
Sárosmegyei gazd. egyeslet ak. 9.—, pk. —.55	9.55
Szalay Lajos Sz. 4.80, pk. —.55	5.35
Simonek Gotthard td.	16.—
Szvboda Ferencz Sz. 2.40, pk. —.45	2.85
Szárhegyi közbirt. hd.	40.35
Skorpil Ede td. 16.—, pk. —.35	16.35
Székács Vincze td.	32.—
Skultéty Győző td.	10.—
Szunyogszék község ak. 16.—, pk. —.43	16.43
Sailer György td.	10.—
Sóvári erdőrend. Éc.	4.—
Szunyogszék község hd.	11.75
Szabadelvü pártkör ld.	3.50
Tichy Kálmán td.	16.—
Tatarek Kálmán td.	16.—
Vaitzik Ede td. 32.—, pk. —.35	32.35
Vaitzik Emil td.	4.—
Vigh József td.	16.—
Várnay és fia npt.	3.—
Vukovics Péter td.	10.—
Vári László Sz. 2.40, pk. —.20	2.60
Wiegandt Henrik td.	30.—
Wilhelmb Gyula td.	16.—
Áttitel	2187.50

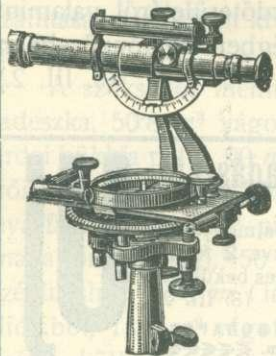
Az „Erdészeti Lapok“ 1905. évi X. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabályzat. Egész oldal 32 K, féoldal 16 K, negyedoldal 8 K, nyolczad-
oldal 4 K. Sorok szerint: Az első negyven (40) sorért soronként nyolczvan (80)
fillér, az erre következő husz (20) sorért, illetőleg a 41 egész 60-ik sorig soron-
ként hatvan (60) fillér, míg a 60-ik soron felül következő minden sorért egyen-
ként negyven (40) fillér számítatik. Legalább háromszori és ennél többszöri
beiktatásnál megfelelő engedmény. Egy oldalt meghaladó hirdetéseknel ismételt
megjelenés esetén is csak az első oldal után nyújtunk engedményt.

Táblázatok, nyomdai szabály szerint, kétszeres árral számítatnak.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammon-
ként 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

Egyetemes busszóla-műszereket és erdei busszólákat

optikai távolságméréssel.

Ár 65 frttól felfelé.

Mérő-asztalokat négyvonalzókkal, mérő-
szalagokat, faállalékat, rajzeszközöket, terf-
letmérőket (planimeter), valamint mindenemű földm-
részi műszereket készít a legpontosabb kivitel biztosításával

NEUHÖFER és FIA

csász. és kir. udvari látszerész- és műszergyáros

Bécs, (I., Kohlmarkt 8.)

Az 1900. évi párisi világkiállításon aranyéremmel
kitüntetve.

Kimerítő illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve.
Javításokat leggyorsabban és legpontosabban teljesít. Minden-
féle műszerből készletet tart.

Valamennyi mérő műszereink Calderoni és Tsa budapesti üzegtől is
beszerezhetők. Minden műszer üzégünkkel van ellátva. (1.)

25 korona

egy divatos férfiöltöny mérték után,
remek szabásban finom gyapjuszövetekből
LICHTMANN S. szabómesternél BUDAPEST,
Rottenbiller-utca 4/B. (3. XII. 4.)

— Vidékre minták bérmentve. —

Vadóri állás betöltendő a szerencsi czukorgyár monoki bér-gazdaságában. A kik ezen eljárást elnyerni óhajtják, küldjék kérvényeiket bizonyítvány-másolatokkal felszerelve a gyárvezetőség címére Szerencsre.

(4. III. 3.)

Kérem figyelni!

Már többször tapasztaltam, hogy bennem csak azt a fegyvergyárost nézik, ki csak drága és finom fegyvereket készít. Ennek ellenben n bátorítkodom tudomásul adni, hogy műhelyeimben a legolcsóbb és középáru fegyvereket is **készítek**, nem mint konkurrenseim, melyek ilyen fegyvereket **csak szállítanak** és a ferlachi munka helyett, a legolcsóbb lütiichi árut kapja. — A következő áraikon ajánlok néhány

LANCASTER DUPLACSÖVŰ PUSKÁT

(520 (12—5))

elzárás a ravasz közt, »Scout rendszer« puskula, zárár és garnitúra kovácsolt vasból	48	koronától feljebb.
Ugyanaz hosszú kulccsal	36	„ „ „
Lancaster puska	62	„ „ „
Jó használatú drilling	160	„ „ „

A. ANTONITSCH, FERLACH, Kärnten. császári és királyi udvari fegyvergyár, Esteri Ferenc Ferdinánd főherceg ő cs. és k. fensége udv. szállítója

Arfegyverek ingyen és bérmentve.

Szlavoniai vetőmakkot, elsőrendű kocsányos tölgymakkot, Querc. pedunculata, elsőrendű kocsánytalan tölgymakkot Querc. sessiliflora csiraképeességükért jótállással az őszi és tavaszi idényre a slavoniai erdőségek világhírű vinkovcei erdőterületéről, valamint bükkmakkot (fagus silvatica) minden minőségben legelőnyösebben szállít Spitzer Jakob, Vinkovce, Szlavonia.

(6. III. 2.)

Uj Az erdei szalonka és vadászata. Uj

Irtta. LAKATOS KÁROLY

Ára igen szép arany metszésű, festményekkel díszített vászonkötésben **3** forint, füzve **2** forint. Megrendelhető a könyv a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett: (8. III. 2.)

IFJ. NAGEL OTTÓ könyvkere kedésében BUDAPEST, Múzeum-körút 2. szám. <<<<<<

Árverési hirdetmény. 1085—1905. szám. — A csikszentsimon közbirtokosság nevében alólirottak ezennel közhírré teszik, hogy a birtokosság tulajdonát képező „Czifra bükk“ nevű erdőrészben m. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 66086/1904. számú rendelkezéssel megadott engedély alapján 150 k. holdon becsült 13770 m³ gömbölyű luczfenyő haszonfa és 2011 m³ luczfenyő kéreg 65988 (hatvanötezerkilencszáznyolcvannyolcz) korona kikiáltási árban az

1905. október hó 31-én d. e. 9 órakor a községházánál megtartandó nyilvános árverésen szó- és zárt írásbeli ajánlatok mellett a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

A kikiáltási ár 10%-ka bánatpénzképen az árvezést vezető bizottsághoz leteendő.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatok szintén 10% bánatpénzzel vagy megfelelő óvadékképes érték papírral látandók el és abban kijelentendő, hogy ajánlattévő az árvezési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Utó ajánlatok nem fogadtatnak el, valamint az erdőség fatömege becsértéken alul eladatni nem fog.

Az árverési feltételek és a becslésre vonatkozó közelebbi adatok a községi előljárósnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Csikszentsimonon, 1905. évi szeptember hó 21-én.

(9) *András Ferencz* birt. jegyző, *Veress József* birt. elnök.

Pályázati hirdetmény. 166107/905. szám. — Az 1906. évben kisebb mennyiségben szükséges, alább felsorolt műhelyi faanyagok szállítását biztosítani kívánjuk, azok szállítására nyilvános pályázatot hirdetünk.

A szükséges mennyiségek a következők: 120 m^3 erdei bükkfadeszka, 508 m^3 vágott luczfenyőfa, 1120 m^3 diófa-palló, 500 m^3 erdei bükkfa palló, 90 m^3 hársfa-palló, 100 m^3 juharfa-palló, 150 m^3 kőrisfa-palló, 30 m^3 körtefa-palló, 1360 m^3 luczfenyő-palló, 850 m^3 nyárfa-palló, 400 m^3 pitch pine-palló, 77 m^3 keményszálfa, 1500 kg mahagoni fapalló, 50 db székláb hajlitott fából, 500 db falemez széküléshez, 350 m Gardner-féle padulás, 1800 m^2 vágott lemezfa diófából, 180 m^2 vágott lemezfa amerikai diófából, mintegy 31000 méter különféle alaku fényezetlen diófaléc, mintegy 8000 db ablakvédrud fényezetlen diófából.

Az ajánlatok f. évi október hó 21-én déli 12 óráig anyag és leltár beszerzési szakosztályunknál (VI., Andrásy-ut 73. II. cm. 43/a.) betérjesztendő, az 5% bánatpénz pedig október hó 20-án déli 12 óráig budapesti főpénztárunknál teendő le.

A részletes pályázati felhívás, nemkülönben az ajánlattételre használandó ajánlati űrlapok, melyekben az előreláthatólag szükséges méretek és az azokból biztosítandó mennyiségek vannak

felsorolva, alulírott igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál és valamennyi üzletvezetőségnél megtekinthetők illetőleg ott megszerezhetők.

A 122291/96. sz. általános, valamint műhelyi célokra szükséges fák szállítására vonatkozó 82144/98. sz. a. érvényben lévő különleges szállítási feltételek szintén ezen hivataloknál megtekinthetők és a budapesti nyomtatványtárunknál (Andrássy-ut 73/75) a vételár (általános feltételek 50 fillér, különleges feltételek 30 fillér) befizetése mellett beszerezhetők, de posta útján is kaphatók, ha a vételáron kívül posta költség fejében 20 fillér nevezett nyomtatványtárhoz beküldetik.

Budapest, 1905. évi szeptember hóban.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága.

(10) (Utánn nyomás nem díjazatik.)

Feladési hirdetmény. 2926, 3075, 3087/1905. sz. — Alulírt járási főszolgabíró irodájában 1905. évi október hó 28-án d. e. 11^{1/2} órakor nyilvános árverés útján eladatik Szebenvármegye:

I. *Péterfalva* község „*Muncel*“ nevű erdejének 533·3 kat. h. területén található, mintegy 73160 m^3 -re becsült *bükktüzifa* és „*Tomnatik*“ nevű erdejének 191 kat. h. területén található mintegy 16692 m^3 -re becsült *luczfenyőműfa* és 9300 m^3 -re becsült *luczfenyő-és bükktüzifa*. *Kikiáltási ár:* a) a „*Muncel*“ nevű erdőtüzifájára vonatkozólag 29264 korona, b) a „*Tomnatik*“ nevű erdőmű-és tüzifájára vonatkozólag 28758 korona.

II. *Lomány* község „*Cruci Comarnici*“ nevű erdejének 369·6 kat. h. területén található mintegy 45722 m^3 -re becsült *bükktüzifa*. *Kikiáltási ár:* 18288 K 80 fill.

III. *Sebeshely* község „*Gausióra*“ nevű erdejének 247 kat. h. területén található mintegy 1800 m^3 -re becsült *tölgyműfa*, 1800 m^3 -re becsült *tölgytüzifa* és 5100 m^3 -re becsült *bükktüzifa*. *Kikiáltási ár:* 6360 korona.

Nevezett erdőrészek egymás mellett fekszenek. Az I., II. és III. alatt megjelölt fatömegekre nézve az árverés külön-külön fog megjelteni.

Bánatpénz a kikiáltási árnak 10⁰/. Zárt írásbeli ajánlatok az árverés megkezdéseig elfogadtnak.

Az árverési feltételek és becslési jegyzék a szászsebesi m. kir. járási erdőgondnokságnál, valamint alulirt járási főszolgabíró irodájában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Szászsebes, 1905. évi szeptember 22.

(11)

A járási főszolgabíró.

500 ezer 2 éves **átiskolázott**, 30—80 cm. magas, nagyon jól fejlődött **köriscsemete** kapható **FARAGÓ BÉLA** csász. és kir. udvari szállító faiskolájában Zala-Egerszegben. —
Az árak kívánatra levélben közöltetnek. (1—1)

Szokolya-Hutai uradalomban (Hontmegye) — jelentékeny fővad-állomány — 1906. ápr. 1-ére 1500 frt összjavadalmazással összekötött **főerdészi állás** betöltendő. 30—40 év körüli, nő, lehetőleg róm. kath. vallásu, magyar és német nyelvet bíró jelentkezők képesítésüket igazoló okmányaikkal és előbbi szolgálataikról szóló bizonyítványokkal felszerelt német nyelvű ajánlataikat küldjék be következő címre: Graf Alexander Francken-Sierstorpff, Franzdorf, Kreis Neisse, Preus-Schlesien. (14)

II. Faeladási hirdetmény. 3672/1905. sz. — Alulirt járási főszolgabíró ezennel közhírré teszi, hogy Ugocsa vármegyében fekvő Veréce-Rákospatak község volt urbéres közönsége tulajdonát képező erdő-illetőség B. ü. oszt.-nak 2. és 7. sz., továbbá a 8. sz. osztagnak a II-ik fordaszakba eső, összesen 75.63 kat. holdnyi területén található tölgy- és bükkfa-állományát, nemkülönb a legelő-illetőség 307.09 kat. holdján megszámozott és kibélyegezett és a m. kir. földmivelési miniszteriumnak f. évi 23739. sz. rendeletével rendkívüli kihasználásra engedélyezett 10.339 drb tölgyfa tömegét, mely az elől említett volt urbéres erdőterületen kijelölt fatömeggel egygyütt 5582 m^3 tölgy haszonfára, 2000 m^3 tölgy tűzifára, 400 m^3 bükk haszon- és 3600 m^3 bükk tűzifára becsültetett a folyó évi október hó 24-én d. e. 9 órakor Veréczén a g. kath. iskola helyiségében megtartandó és zárt írásbeli ajánlatokkal II-ik nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek el fogja adni.

Amennyiben ezen nyilvános és szóbeli II-ik árverés sikerre nem vezetne, a II-ik árverés után nyomban alkutárgyalás fog

tartatni, amelyen a fentebb leírt faállab a kikiáltási áron alul is, de a hivatali becsáron felül el fog adatni. Megjegyeztetik, hogy a kihasználható terület a vasút mentén, Királyháza állomástól jó úton 2—3 km-re fekszik. Kikiáltási becsár tövön 120.000 K. Bánatpénz 10⁰/. A szabályszerűen kiállított és bánatpénzzel felszerelt zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be. Utó- és távirati ajánlatok el nem fogadtatnak. A részletes árverési és szerződési feltételek, valamint a becsérték kiszámítása alulirotnál, a nagyszöllősi kir. járási erdőgondnokságnál és a beregszászi kir. állami erdőhivatalnál megtekinthetők.

Halmi, 1905 október 3. (15) *Benyovszky*, főszolgabíró.

Árverési hirdetmény. A Báró Bánffy uradalom erdőhivatala közhírré teszi, hogy az uradalom tulajdonát képező A) üzemosztály IV., v. s. 42., 43. és 48. osztágaiban, a Zsirka két ág közti erdő-részben kijelölt 104.28 kat. hold területű vágás tér — mintegy 20775 m³ lucz- és jegenyefenyő kereskedelmi fa és 3850 m³ bükk-tüzfára becsült — fakészletének, tarvágással leendő kihasználása iránt, Szászrégenben az uradalmi erdőhivatal irodájában 1905. évi november hó 5-én délelőtt 9 órakor, zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Kikiáltási ár, melyen alól a fakészlet eladatni nem fog 111439 K. Bánatpénz 11000 korona.

A bánatpénzzel és egy koronás bélyeggel ellátott és kellően lepecsételt zárt írásbeli ajánlatok, a melyben világosan és határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és haszonbéri feltételeket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti és a melyben a megajánlott ár számokkal és betűkkel világosan kiirandó, az árverést megelőző nap délelőtti 12 órájáig az alólirt erdőhivatalhoz nyújtandók be.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A feltételektől eltérő vagy későn beérkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az árverési és szerződési feltételek alulirott erdőhivatalnál Szászrégenben, valamint az ilvai uradalmi erdőgondnokságnál Ratosnyán megtekinthetők.

Szászrégen, 1905. október hó 1-én.

(16) *Báró Bánffy uradalom erdőhivatala.*

Pályázat erdőlegényi állásra. 544/1905. sz. — Az alulirott erdőgondnoksághoz tartozó *őcsényi hegyi erdő* járásban, 360 K évi készpénz fizetés, 72 K évi lakbér és házhoz állított 9 ürméter kemény dorongtüzifa illetménnyel rendszeresített II-od osztályu erdőlegényi állásra pályázat nyittatik.

A pályázóktól megkívántatnak az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában felsorolt kellékek és igazolása annak, hogy a magyar nyelvet írásban és szóban birják. A szolgálatba ujonnan belépők pedig ezenkívül ép, erős testalkatukat, különösen jó halló és látó képességüket, megyei főorvos, vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal tartoznak igazolni, életkorukat és illetőségüket pedig anyakönyvi kivonattal.

Feltételül kikötötték az is, hogy az állást elnyerő a fenti erdőhöz közel fekvő „Tót“ völgyben tartozik lakni.

A sajátkezüleg irt pályázati kérvények alulirott Erdőgondnokságnál *november hó 1-ig* nyujtandók be.

Szekszárd, 1905 október 6.

(17)

A közalap m. kir. Erdőgondnokság.

Pályázati hirdetmény.

Társulatunk erdészének nyugdíjaztatása folytán megüresedett

erdészeti állás betöltendő.

Pályázhat ez állásra csakis oly erdész, ki a selmeczbányai erdészeti akadémiát végezte, erdési oklevéllel bir és az erdőkihasználás, illetőleg erdőtenyésztés körül több évi gyakorlat fölött rendelkezik. Ajánlatok, az igények és az eddigi működés megjelölésével

ez évi november hó 15-ig

alulirott társulat igazgatóságához benyujtandók.

Budapest, 1905 október 5.

Salgó-Tarjáni Kőszénbánya Részvény-Társulat

(18)

Budapest, V., Erzsébet-tér 10.

Faiskola-czikkék

PECZ ÁRMIN es. és kir. udv. műkertész és faiskola-tulajdonos
Budapest, VIII., Kálvária-tér 8. ☼ Árjegyzék ingyen és bérmentve.

(19 VI.—1.)

EGYEDÜLI FERLACHI GYARTMÁNY.

46 Remekelés.

Ogris Márcus

fegyvergyár és (prácziós) puskaműves
FERLACH (KARINTHIA).

Magyar levelezés. Elvem, pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

519 (12—7)

u. m. gyümölcsfák, diszfák, fasorfák, diszbokrok, fenyőfélék, rózsák, évelő virágok, spárgagyökerek, esemeték stb. szállítására, valamint kertek alakítására és fasorok ültetésére terv és költségvetés szerint ajánlkozik

mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el. Aranyérem Páris 1900.

Szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és cselővő-fegyvereket legjobb kivitelben. Különlegesen nagyon könnyű Drilling fegyverekben. Súlyuk 28—3 kg. Ujdonság! Browning-féle sorétes-ismétlőfegyver 225 korona gyári árban „csak jó lövéssel szállíttatik.” Legújabb „Ideál” lövegek, melyek úgy a choke mint összpontú furatból a legjobb eredményre lehetők. Nagy magyar képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Pályázat. Az 1906. esetleg 1907. és 1908. évben szükséges és alább csoportonként felsorolt különféle műhely és pályafentartási fákra, továbbá, különféle alább megnevezett anyagok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk.

I. *Műhelyfák*: 300 m³ tölgy munkafa.

II. *Pályafentartási fák*: 464 m³ szurkosfenyőfa.

III. *Különféle anyagok*: XVI. csoport (olajneműek) XXII. csoport 35000 kg tábla bádog.

A minden egyes czikkből szükséges mennyiség az ország valamennyi kereskedelmi és iparkamarájánál letett kimutatásunkból, valamint az ajánlati úrlapból vehető ki.

Az ajánlati úrlapon kitett mennyiségek azonban, a megrendelő vasut által 25⁰/₀-al felemelhetők, vagy ugyanannyival leszállíthatók.

A megrendelés a szükséghez képest esetről-esetre fog eszközöltetni.

Ezen anyagokra vonatkozó ajánlatok 1 koronás bélyeggel ellátva, lepecsételve és a borítékon ezen felirattal „Ajánlat 45330/905. számhoz”, legkésőbb f. évi október 31-én déli 12 óráig, anyagbeszerző osztályunknál (Budapest, V., Rudolf-rakpart 6. sz.) bérmentve benyújtandók.

Az ajánlat a különféle anyagokra vagy egy egész csoport szállítására, vagy pedig a csoport egyes anyagaira, egy, vagy három egymásután következő évre tehető.

A benyújtott ajánlatban az egységár számokban és szóban, egyenkint illetve m^3 , kilogrammonként és darabonként csomagolással, bérmentesen, vagy állomásaink bármelyikére, vagy a m. kir. államvasutak valamely állomására értve és a legrövidebb szállítási határidő teendő ki.

Az ajánlattevőnek azon nyilatkozatot is kell tennie, hogy ajánlatával 1905. évi december hó 31-ig lekötve marad.

Az esetre, ha a kikötött szállítási határidő meg nem tartatnék, az igazgatóságnak jogában álland az egész megrendelt mennyiséget, vagy, ha a szállító részmennyiségben lenne még hátralékban, a hátralékos részmennyiséget a szállító költségére és veszélyére, más cégnél megrendelni.

Az ajánlattal egyidejűleg budapesti főpénztárunknál bánatpénz gyanánt, az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5% készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban, melyek azonban 10%-al a napi árkeleten alul számítandók, legkésőbb f. évi október 30-áig leteendő.

A bánatpénz nem csatolandó az ajánlathoz, hanem külön küldendő be.

Az olyan pályázók, kik jelenleg szerződési viszonyban állanak velünk és óvadékuk van, bánatpénzt újból letenni nem tartoznak.

Elkészve beérkezett ajánlatok vagy pedig olyanok, melyek bánatpénz nélkül küldetnek be, vagy ahol a beszállítási állomás nincsen megnevezve, tekintetbe nem vétetnek.

A benyújtott ajánlatok nyilvános felbontása ugyanez évi november hó 4-én, délelőtt 11 órakor, a kassa-oderbergi vasut tanácsstermében (Rudolf-rakpart 6. sz. I. em.) fog megtörténni, mely alkalommal az ajánlattevők jelen lehetnek.

A kassa-oderbergi vasut igazgatósága határozottan fentartja magának azt a jogot, hogy az ajánlók között minden tekintet nélkül az ajánlott árra és feltételekre szabadon választhasson s az egyes czikkek szállítását esetleg több szállító között is megoszthassa.

Minden ajánlattevőtől végül megkivántatik, hogy a szállítandó anyagok eredetét, gyártási, vagy termelési helyét, hiteles okmányokkal igazolja.

Minden egyes olajminta vegyi vizsgálatainak költségeire 10 koronát letétbe helyez, továbbá a szállítók tartoznak a szállít-

mánynyal együtt egy részletezett súlyjegyzéket és a számlát egy példányban, azon szertárnak megküldeni, ahová a szállitmány czimezve van.

Megjegyezzük még, hogy azon ajánlkozók, kik jelenleg is szállítanak, mintát nem tartoznak küldeni, kivéve, ha a szállítandó anyag alakra, vagy minőségre, megváltozott.

A szállítandó műhely és pályafentartási fa átvételére vonatkozólag megjegyezzük, hogy ha a fa átvétele nem a kassa-oderbergi vasut állomásán történik, akkor az átvevő közegek napi díjait és fuvarkölségeit szállító a kassa-oderbergi vasutnak megtéríteni tartozik.

Kijelentjük továbbá, hogy a szállítandó pályafentartási- és műhelyfák méreteiből, melyek a kimutatásban részletezve kitüntetve vannak, eltérés meg nem engedtetik.

A műhelyfák, nemkülömben pályafentartási fák, egész mennyisége 1906. július hó végeig lesz beszállítandó és csakis azok az ajánlkozók vétetnek figyelembe, kik kötelezik magukat, hogy a szállítást a fenti kitett határidőben teljesítik. Minták vissza nem küldetnek.

Mindegyik szállító tartozik az érdembe hozott számadásnak összegéből egy tized százalékkal, vagyis minden 100, azaz: Egy-száz korona után 10 fillérrel a kassa-oderbergi vasut segélyző-intézetéhez hozzájárulni, mely összeg a kifizetés alkalmával számadásából levonatik.

Az általános, valamint különleges szállítási feltételek és az ajánlati űrlapok anyagbeszerzési osztályunknál (Budapest, V., Rudolf-rakpart 6. sz.) példányonként és csoportonként 80 fillérért megszerezhetők.

Budapest, 1905. évi október hó 3-án.

Az igazgatóság.

(20)

(Utánnymás nem díjaztatik.)

Ficker Ferdinand
fegyvergyáros
Weipert, Erzgebirge.

Szállit elismert minőségű, csakis elsőrendű vadászfegyvereket ravaszszal vagy acélkötél. A legújabb és minden kulturállamban szabaddalmazott önműködő patroneltávolítóval ellátott különleges hármás fegyver feltalátója és szabadalom tulajdonosa. — Számos más szabadalom tulajdonosa. — Kimerítő leírások és árlapok ingyen és bérmentve. 522 (6—4)

Pályázati hirdetés. Az aszódi m. kir. javítóintézeti kocsigyártó iskolának, kocsigyártási célokra, az alább megnevezett faanyagokra van szüksége, amelynek szállítására nyilvános pályázatot hirdet. Az árajánlatok benyújtásának határideje *1905 okt. 30.* Az ezen időn túl beérkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A bánatpénzek pedig a megelőző napon déli 12 óráig beküldendők.

A szállítandó faanyagok mennyisége körülbelül a következő: 4800 drb kocsikerék-agyfa szilfából és 120 drb kocsikerék-agyfa, prések szilfából (kinagyolva, egy része tönkőben darabolatlanul). 30.000 drb kocsikerék-küllőfa akáczfából, 15.000 drb kocsikerék-küllőfa kőrisfából és 12.000 drb kocsikerék-küllőfa tölgyfából (kinagyolva). 24.000 drb kocsikerék-talpfa kőrisfából és 12.000 drb kocsikerék-talpfa bükkfából (kinagyolva). 1.200 drb kocsirudfa nyirfából és 180 drb kocsirudfa bükkfából (a rudak 1—2, esetleg 4 drb-ot kiadó fiatal törzsekben szállítandók). 2.100 drb sármentőfa bükkfából (padlóba darabolva szállítandó). 600 drb kocsilőcsfa tölgyfából és 600 drb kocsilőcsfa akáczfából (term. görbe növésű, 2 drb-ot kiadó fiatal törzs szállítandó). Kocsiodalpa-padló kőrisfából: 12 m³ 103 mm vastag, 45 m³ 85 mm vastag, 6 m³ 90 mm vastag, 12 m³ 60 mm vastag, 18 m³ 53 mm vastag, 9 m³ 40 mm vastag 6 m³ 35 mm vastag, 6 m³ 30 mm vastag, 6 m³ 26 mm vastag 1500 drb deszka 3 m hosszú, 15 mm vastag hársfából, 1000 drb deszka 3 m hosszú, 13 mm vastag fenyőfából és 360 drb deszka 3 m hosszú, 52 mm vastag fenyőfából. 0.5 m³ deszka 2.50 m hosszú, 20 mm vastag mahogoniból és 0.5 m³ deszka 2.50 m hosszú, 20 mm vastag diófából.

A szállítandó faanyag elsőrendű, egységárai Aszód vasútállomásra adandók meg.

A szállításra vonatkozó tudnivalókról és kötelező feltételekről felvilágosítást ad a m. kir. aszódi javítóintézeti kocsigyártó ipariskolának „Műhelyi célokra való műfák szállítására vonatkozó különleges feltételek“ című kiadványa, melyet a vállalkozni akarók a kocsigyártó ipariskolában 30 fillérért átvehetnek, vagy postán 50 fillér beküldése ellenében megküldetnek.

A fenti szükségletnek legalább $\frac{1}{4}$ része egységszám szerint, a megrendeléstől számított egy hónapon belül szállítandó. A még

fentmaradó mennyiség pedig az ipariskola rendelkezése szerint legalább fél év múlva.

Az ajánlatok ivenként 1 koronás bélyeggel látandók el és a következőleg czimezendők: M. kir. javítóintézeti ipariskolának Aszód. Ajánlat az aszódi m. kir. javítóintézeti kocsigyártó ipariskola faszükségletének szállítására. Az ajánlatokban ki kell tenni, hogy ajánlattevő a fentemlített feltételeket olvasta és magára nézve kötelezőnek elismeri. Ajánlatok az összes szükségletre teendők, részleges ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A kocsigyártó ipariskola fentartja magának azt a jogot, hogy a neki legmegfelelőbb ajánlatot fogadja el.

Aszód, 1905 október 5. *Kir. javítóintézeti igazgatóság.* (21)

Feladasi hirdetmény. (II. Tervezet.) Csikszentpéter r. kath. egyházmegye és az ezt alkotó Csikcsomortán, Csobotfalva, Várdotfalva és Taplocza községek eladják nyílt árverésen a m. kir. földmiv. mini ur 63.139/904. számú rendeletével megadott engedély alapján, a Csikcsobotfalva község II. határrész „Bálványos“ nevű fenyves erdő-rész „A“ üzemosztály 3., 4. és 5. számú tagjaiban, valamint „B“ üzemosztályában összesen mintegy 5905 kat. holdon tővön álló és kihasználásra alkalmas összes fát (luczfenyő, *Abies excelsa*; szórtan mintegy 0.5—1.0%-nyi jegenyefenyő, *Abies pectinata* és egyes bükkfák), melynek fenyőhaszonfa tömege részletes felvétel alapján 634.945 m^3 -re van becsülve.

Az eladás céljából *foljó 1905. év november hó 27-én délelőtt 8 órakor* a Csikszentpéter róm. kath. egyházmegye plébániahivatalában Csiksomlyón zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés, vagyis ajánlati versenytárgyalás fog megtartatni.

Kikiáltási ár: az „A“ üzemosztály 3. tagjában korábbi fahasznalatból visszamaradt és eladás tárgyát képező összesen mintegy 23.159 m^3 haszonfatömegre vonatkozólag ötvennyolczezeregyszáz (58.100) K;

az „A“ üzemosztály 4. és 5. tagjában, valamint a „B“ üzemosztályban (Romániához szakadt rész) eladás tárgyát képező, összesen mintegy 611.786 m^3 haszonfatömegre vonatkozólag egy-milliónyolczszázharminczötezernyolczszáz (1,835.800) K;

vagyis az „A” üzemosztály 3., 4. és 5. tagjában és a „B” üzemosztályban eladás tárgyát képező, mintegy 634.945 m^3 -nyi összes haszonfátömegre vonatkozólag egészben egymilliónyolczszázkilencvenháromezerkilencszáz (1,893.900) K.

Kihasználási időtartam az „A” üzemosztály 3. tag fakészletére 6 (hat) év, az „A” üzemosztály 4. tag, 5. tag és a „B” üzemosztály fakészletére pedig 15 (tizenöt) év.

A szóbeli árverés elsősorban az „A” üzemosztály 3. tag fatömegére külön, azután az „A” üzemosztály 4. tag, 5. tag és a „B” üzemosztály fatömegére együtt s végül az „A” üzemosztály 3., 4. és 5. tag és „B” üzemosztály egész fatömegére együttesen fog megtartatni.

A szóbeli árverés megkezdése előtt az árverési bizottság elnökéhez zárt írásbeli ajánlatok is benyújthatók.

Az írásbeli ajánlatok ellátandók szabályszerű bélyeggel és a kikiáltási ár 10⁰/o-át tevő bánatpénznek, illetőleg óvadékképes értékpapiroknak a csikszeredai m. kir. adóhivatal pénztárában történt letétbe helyezéséről szóló nyugtával; az írásbeli ajánlatokban a megajánlott vételár számjegyekben és betűkben is kifeezve, a jelen faeladási hirdetmény harmadik bekezdésében (a kikiáltási árnál) közölt részletezéssel mutatandó ki és pedig:

1. az „A” üzemosztály 3. tag fatömegére külön;
2. az „A” üzemosztály 4. tag, 5. tag és „B” üzemosztály együttes fatömegére külön;
3. az „A” üzem 3., 4. és 5. tag, valamint a „B” üzemosztály együttes fatömegére külön.

Külön írásbeli ajánlat tehető egyedül az „A” üzemosztály 3. tag fatömegére; ugyszintén az „A” üzemosztály 4. tag, 5. tag és a „B” üzemosztály együttes fatömegére is.

Az írásbeli ajánlatokban kinyilatkoztatandó, hogy ajánlattevő az árverési általános és a szerződési részletes feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Az árverési és szerződési feltételektől eltérő, vagy azokba ütköző kikötéseket tartalmazó ajánlatok vagy mellőztetnek, vagy a megajánlott vételár a megállapított általános árverési és szerződési feltételek szerint vétetik számításba, illetve fogadtatik el s ebben ajánlattevő feltétlenül megnyugodni tartozik.

Bánatpénzzel el nem látott ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Utóajánlatok, vagy későn érkezett ajánlatok nem fogadhatók el. A fatömeg a kikiáltási áron alul nem fog eladatni.

Az erdőre vonatkozó részletes térrajz és becslési kimutatás, valamint az általános árverési és részletes szerződési feltételek a m. kir. járási erdőgondnokság irodájában Csikszeredán és az egyházmegye elnökénél a csiksomlyói plebániahivatalban megtekinthetők.

Csikvárdotfalva, 1905 október 3. *Murányi Kálmán* főesperes-plebános, egyh. tanácsi elnök, *Csiszer Pál* gondnok. (22. II. 1.)

Árverési hirdetés. 3880/905. sz. — Szeben vármegye Kiscsűr község tulajdonát képező „Hinter den Neuen“ nevű erdőrészen a földmívelésügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságának 1905. évi 51.889. számú magas rendeletével engedélyezett, mintegy 20·4 kat. hold területen levő 40 cm mellmagasságban mért átmérőjű, mintegy 1638 drb haszon- és tűzifának alkalmas tölgyfa folyó évi október hó 28-án d. u. 3 órakor Kiscsűr községhezánál zárt ajánlatokkal egybekötött, nyilvános árverésen fog eladatni.

Kikiáltási ár 10.338 K, azaz tizezerháromszázharmincznyolcz K. Bánatpénz 1033 K, azaz ezerharminczhárom K.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Írásbeli zárt ajánlatokhoz a kiírt bánatpénz csatolandó.

Az általános árverési és szerződési feltételek a községi előjárásnál, a nagyszebeni járási főszolgabírnónál, illetve a nagyszebeni m. kir. állami erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyszeben, 1905 október 7. *A járási főszolgabíró.* (23)

523-7 1

Mindenféle fajú csemete

erdőt telepítésére s kertészek létesítésére, leginkább százezerenkint, igen jó minőségben s olcsó áron kapható. Külföldi fenyők is, így pl. a dougler-fenyő, kék-fenyő, títka-fenyő, a japán-, szibi iai vörös fenyő, a s'ma- ós a Bunko fenyő, továbbá más fajok is, melyek más helyütt vagy éppen nem nagy csok magasabb áron kaphatók. Árjegyzék díjmentesen kű detik **J. Hein's Söhne Halstenbek, (Holstein)**. Német levelezés.

Tűzifa árverési hirdetés. 6030/1905. sz. — A zólyomi m. kir. erdőgondnokság kerületében termelt s a vágásokban a tőnél rakásolt alább felsorolt tűzifaanyag 1905. évi október hó 30-án dél-

előtt 11 órakerés Besztercebányán az erdőigazgatóság tanácstermében árverés alá kerül.

Folyó szám	Az erdőrész					Bükk	Tölgy	Kikiáltási ár ürméterenként		Pénzérték összesen		Bánatpénz		A vágás útvoltsága a zólyomi vasúti állomástól
	üzemtervi elnevezése					hasáb és dong								
	neve	üzem oszt.	vágássorozat	tag	osztág	rong tüzifa vegyesen		K	f	K	f	K	f	
						ürm ³	ürm ³							
1	Mamojkova	A	II.	8	17	650	—	1	60	1040	30	105	—	14·5
2	Drieny ...	A	II.	7	6	—	195	1	55	302	25	30	—	12
3	Drieny ...	A	II.	7	4	6691	—	1	60	10705	56	1070	—	12
4	Pomiaszló	A	IV.	19	5	410	—	1	90	779	—	346	—	7
							1533	1	75	2682	75	—	—	—
5	Berkenye...	A	III.	16	32	4318	—	1	90	8204	20	820	—	11

Jegyzet: Fuvarerő a közvetlen közeli községekben elégséges számban szerezhető.

Az árverés kizárólag zárt írásbeli ajánlatok alapján történik. Ajánlat tehető az árverés tárgyát képező egy vagy több, vagy akár minden vágás faanyagára is egy és ugyanazon zárt írásbeli ajánlatban.

Az okmánybélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatokban megjelölendő a vágás neve, üzemtervi megjelölése, valamint a tüzifaanyag mennyisége, amelyre az ajánlat tétetik; kiteendő továbbá a megajánlott egységár szóval is.

Több vágásra tett együttes ajánlatnál a most előirt részletezés külön teendő meg.

Az előírászerű bánatpénz (vagy bánatpénzek) vagy az ajánlat-hoz csatolandó, vagy árverés előtt az erdőigazgatóság házi pénztáránál fizetendő le és a nyugta csatolandó.

Az ajánlat tárgya az ajánlat borítékán megjelölendő.

Utóajánlatok nem fogadtnak el.

Az árverési általános és részletes feltételek az alulirt m. kir. erdőigazgatóságnál vagy a zólyomi erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Besztercebánya, 1905. évi október hóban.

(24)

A m. kir. erdőigazgatóság.

6025/1905. sz. — **Árverési hirdetés** az alulirt m. kir. erdőigazgatóság *zolyomi* m. kir. erdőgondnoksága alább megnevezett fokozatos felújító vágásaiban tövön értékesítendő *tölgyhaszonfának* f. évi *október hó 30-án* Besztercebányán a m. kir. erdőigazgatóság tanácstermében délelőtt 10 órakor nyilvánosan megtartandó zárt írásbeli versenytárgyalásához.

Folyó szám	A v á g á s								A tölgy haszonfa darabszáma	A kikiáltási ár		A bánatpénz				
	n e v e	üzemtervi elnevezése				becsült fatömege				K	f	K	f			
		üzemostály	vágássorozat	tag	osztály	7—20 cm	közép	21—34 cm						középtém.	34 cm-től	összesen
						átm.-ig		átm.-ig							felfelé	
<i>m³</i>																
1	Nad Pobekom	A I.	1	6	223·80	357·18	96·88	677·86	2298	8032	—	805	—			
2	Drien	A II.	7	2	343·48	431·94	32·31	807·73	3390	8089	—	810	—			

A kir. kincstár az értékesítendő faanyag tájékozás végett bebecsült és most kitüntetett köbtartalmáért semminemű szavatosságot nem vállal.

Mindkét vágás a Szekér völgyébe hajlik, amely völgyben a mult eszlendőben alapozott új ut épült.

Az 1. tétel alatti vágás a zolyomi vasuti állomástól 7 km, a 2. tétel alatti 12 km-re fekszik.

Mindkét vágás külön értékesítés tárgyát képezvén, az ajánlatok is mindegyik vágásra külön teendők.

Az árverési általános és részletes feltételek a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál megtekinthetők és átvehetők.

Besztercebánya, 1905. évi október hó 9-én.

(25)

A m. kir. erdőigazgatóság.

Tölgyfaeladási hirdetés. A felső-apsai g. k. lelkész és kántor erdejéből a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur 64453/904. sz. rendeletével kihasználásra engedélyezett összesen 940 *m³* műfára 1506 *ürm²* tüzfára és 12638 K értékre becsült 2808 db tölgyfatörzs Felsőapsa (Máramaros vm.) községhezánál 1905. október 24. napján tartandó nyilvános árverésen eladásra kerül.

Bánatpénz 1264 korona.

Az árverés megkezdése előtt beérkező kellően felszerelt zárt írásbeli ajánlatok is elfogadtnak.

Utó-, feltételes, hiányosan felszerelt és távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A részletes árverési és kihasználási feltételek a mszigeti g. k. püspöki külhelynöki hivatalnál és a mszigeti m. kir. járási erdőgondnokságnál betekintheők.

Az erdő M.-Sziget vasuti állomástól 18 kilométernyire fekszik, az oda vezető műút pedig az erdőtől (melyhez jó karban levő erdei út vezet) mintegy 4 kilométer távolságra van.

Kelt M.-Szigeten, 1905. évi szeptember hó 20-án. *Balogh Mihály* g. k. püspöki külhelynök, *Tegze László* felsőapsai g. kath. kántor. (Utánnnyomás nem díjaztatik.) (26)

Feladasi hirdetmény. 3351/1905. sz. — Máramaros vármegye Glód község határában fekvő és Glód község tulajdonát képező fenyőerdőből a nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi miniszter urnak 1904. évi 106.045. számú rendelete alapján a 8—18 osztatokban található 4167 darab 40 cm mellmagassági átmérőn felüli luczfenyő- és csekély részben jegenyefenyőtörzsek, melyek különkülön folyó számmal és a gyökfőn bélyeggel vannak ellátva, *1905. évi november hó 6-án* délelőtt 11 órakar Glód község házánál tartandó zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek elfognak adatni.

A 4167. darab fenyőtörzs haszonfa tartalma 4378 m^3 .

Kikiáltási ár, mint hivatalosan megállapított becsérték 13.144 korona, melynek 10% az árverés megkezdése előtt bánatpénzül leteendő.

Zárt írásbeli ajánlatok az árverés megkezdésére kitűzött időig andandók be.

Utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Szerződési és eladási feltételek Glód község előljáráóságánál és a m. kir. járási erdőgondnokságnál Rozálián a hivatalos órák alatt megtekintheők.

Dragómérfalva, 1905. évi október hó 5-én. *Solcz Béla* főszolgabíró. (27)

Faarverési hirdetés. 2840/kgz. 1905. sz. — A máramaros-vármegyei kövesligeti határban fekvő s Ötvösfalva község tulajdonát képező erdőben előforduló mellmagasságban 35 cm-nél vastagabb 407 drb 328 m³ müfa tartalomra becsült kőrisfa és 191 drb ugyanolyan vastagságu s 102 m³-re becsült juharfa folyó évi november hó 7-én délelőtt 10 órakor Ötvösfalván a gör. kath. iskola helyiségében nyilvános szó- és írásbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 2580 korona, bánópénz 258 korona.

A szóbeli árverés megkezdéséig 1 koronás bélyeggel s a fentjelzett bánópénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatok, melyekben kiteendő, hogy árverező az árverési feltételeket ismeri s magát azoknak feltétlenül aláveti, elfogadtatnak.

A részletes föltételek a huszti járási főszolgabírói hivatalnál, huszti m. kir. járási erdőgondnokságnál s a kövesligeti körjegyzői irodában megtekinthetők.

Huszt, 1905. október hó 7-én. *Toma Jenő* főszolgabíró. (28)

<h1 style="margin: 0;">5 forintért</h1>	szétküld utánvétellel egy maradék 3 méter egy férfi öltönyre finom fekete, sötétkék, szürke vagy
	<div style="text-align: center;"> <<<< >>>> </div> barna posztót vagy kamgarnt.
Országos Postókiuteli Áruház Budapest, Rottenbiller-utca 4/B. — Minták nem küldetnek.	

(13. XII. 4.)

A Mezőgazdasági ipar-részvénytársaság kaposvári béruradalmá részére szükséges a folyó évben

380 métermázsa kocsányos és

230 métermázsa kocsánytalan **tölgymakk**, jó minőségben, bérmentesítve a kaposvári állomásra, vagy esetleg **eladó** feladási állomásán waggonba rakva.

Ajánlatok kéretnek, legjutányosabb árszabással, a szavatolt csirázóképesség %-ának jelzésével, a *Mezőgazdasági ipar-részvénytársaság béruradalmához, Kaposvárra.* (29)

Tölgymakkos feladási hirdetmény. 6985/905. sz. — F. évi október hó 25-ik napján délelőtt 10 órakor Besztercze szab. kir. város tanácskozási nagytermében a városi (erszény-utca) raktárban felrakásolt,

2127 darab 400 m³-re becsült 3—9 m hosszú és 14—60 cm vastag tölgyhaszonfáról nyilvános szó- és írásbeli versenytárgyalás lesz tartva.

A kikiáltási ár 4000 korona.

Bánatpénz 400 korona.

A feltételek a városi erdő és gazdasági hivatalban megtekinthetők.

A szabályszerűen 1 kor. bélyeggel ellátott és 400 K bánatpénzt tartalmazó zárt ajánlatoknak még azon nyilatkozatot is kell tartalmazniok, hogy ajánlattevő az általa ismert feltételeknek feltétlenül aláveti magát.

Besztercze, 1905. október hó 10-én.

(30)

A városi tanács.

23 23 23

Az „Erdészeti Lapok“ 1905. évi X. füzetének tartalma:

	Oldal
Felső erdészeti szakoktatásunk kérdései	873
<i>Kaán Károly</i> : Alsó erdészeti szakoktatásunk reformkérdései	882
<i>Veszprémi</i> : Rabmunka az erdészet szolgálatában	905
EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK: I. Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlésére	908
II. Az Országos Erdészeti Egyesület 1905. október 6-án tartott választmányi ülésének jegyzőkönyve	909
IRODALOM: A könyvpiac új termékei	914
FAKERESKEDELEM: Az őszi faeladások	915
ERDÉSZETI KISÉRLETÜGY: Az Erdészeti Kísérletek	916
VIDÉKI ÉS KÜLFÖLDI ERDÉSZETI EGYESÜLETEKBŐL: A horvát- szlaven erdészeti egyesület	921
Borsod-, Gömör-, Hevesmegyék erdészeti egyesületének közgyűlése	924
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK: Hirdetmény	925
VADÁSZAT: Az agancs fejlődése (<i>Lakatos Károly</i>)	926
KÜLÖNFÉLÉK: Az erdészeti közszolgálat a megszállott tartományokban (<i>Cserny Győző</i>). — A herkulesfürdői nagy erdei tűz. — Mag- termési jelentés (<i>Faragó Béla</i>). — Halálozások. — Stainer Gyula	934
Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből	939
Egyesületi hirdetések	942
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1905. szeptember havában	945
Hirdetések	I—XIX

Fényes szőr és jó kinézés

kutyánál jelei a zavartalan egészségnek. E jeleket a kutya a legszigorabb vadászati időszak alatt is megtartja, ha őt a

Fattinger-féle husrostos kutyalepényei-vel tápláltatjuk. Semmiféle más eledel nem képes e kitünő hatást előmozdítani, semmiféle más eledel nem foglal magában annyi czélszerűt és becses tápanyagot, mint Fattingernek ismert gyártmánya. Ára 50 kg. 22 kor., 5 kg.-os pósta-csomag bérmentve 3 kor. Az „A kutyák ész-

szerű táplálása“ című, minden ebtulajdonosnak érdekes könyvecskét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Fiatal kutyák, gyenge és rhachitikus kutyák számára, már több év óta kedvelt különlegességeket készítettünk. Ezek, valamint baromfi, halak, madár és a többi állateledel fölött, árjegyzékekkel ingyen szolgálunk.

Fattinger és Társa állateledelgyára Bécs—Wieden.

Több mint 200 kitüntetés! 518. (12—8.) Utánzások érték nélküliek!

„Waldheil“ favédőeszköz.

Kipróbált saját találmány. — Német birodalmi szab. 150561. sz. — Magyar szab. 30369. sz.

Feltétlenül biztos hatásu, legegyszerűbb eszköz, bármily fiatal erdőtelepítvény megvédésére

a vad lerágása ellen.

☛ Megrendelés német nyelven. ☚

Póstacsomag 3000 védővel 7—8 márka utánvét
mellett. Leírás díjmentesen.

A. Thomée

Waldgut Lengelsen bei Werdohl, Westfalen.

(2. XII. 11.)

MAGYAR MAG-
PERGETŐ GYÁR

Erdészeti mag-
nagykereskedés
erdei osemete-
kert dísz-fenyő-
kertészeti

FARAGÓ BÉLA

CSÁSZ. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓ

ZALA-EGERSZEGEN.

AJÁNL:

Őszi vetésre mindenféle
erdei famagot és
gyümölcsmagot
(elismert jó minőségben.)

1 millió
gyümölcsvadonc
10-féle fajban.

Őszi ültetésre 10 millió
erdei, fekete, vörös, jegenye, lucz és 12
fajta külföldi fenyőcsemetét.
Kocsányos, kocsánytalan, amerikai tölgy,
bükk, közönséges kőris, amerikai kőris,
4-féle szil, éger, fekete dió stb. stb.

erdei facsemetét.

Egyedüli hasonnemű vállalat az országban, a mely-
nek nagy kiterjedésű saját csemete-
kertjei vannak.

**A csemetekertek és kísérleti telepek
jelenlegi nagysága circa 100 m. hold.**

(7. II. 2.)